

**TC
MERSİN ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ BİRİMİ**

Proje No:

BAP-SÜF AİT (YÖ) 2007-1

PROJENİN ADI

KUZEYDOĞU AKDENİZ BALIKÇILIĞININ YAPISAL ANALİZİ

Proje Ekibi

Yürütücü:

-Yrd. Doç. Dr. Yeliz ÖZBİLGİN

Araştırmacılar

- Yrd. Doç. Dr. Gökhan GÖKÇE

- Doç. Dr. Hüseyin ÖZBİLGİN

- Öğrt. Gör. Oktay ÇELİK

- Yrd. Doç. Dr. Vahdet ÜNAL

- Prof. Dr. Adnan TOKAÇ

MAYIS 2009

MERSİN

ÖNSÖZ

Kuzeydoğu Akdeniz bölgesine, su ürünleri avlama teknolojileri konusunda araştırmalar yapmak üzere gelen bir ekibin, öncelikli konularını belirleyebilmesinde ihtiyaç duyulan genel bilgilerin eksikliği bu projenin ilk çıkış noktası olmuştur. Kooperatifler, filonun av gücü, av kompozisyonu, balıkçıların sosyal ve ekonomik durumları ve benzeri konuları içeren bu bilgilerin tamamı akademik literatürde de, resmi kayıtlarda da bir bütün olarak mevcut değildir. Yapılmış bilimsel çalışmalar ve mevcut istatistik veriler değerli bilgiler içermekle beraber, bölge balıkçılığının yönetilebilmesi için gerekli olan bütünlük, güvenilirlik ve güncellik kriterlerini eş zamanlı olarak sağlayamamaktadır.

Bölgedeki yirmi su ürünleri kooperatifi yerinde incelenerek bilgi edinilmiş ve balıkçıların üniversiteler arasındaki bağ geliştirilip kuvvetlendirilmeye çalışılmıştır. Balıkçılık, keyifli olmasının yanında sorunları bol bir meslektir. Bu raporun önemli bir kısmı her kooperatif için ayrı ayrı bu sorunları belirtmektedir. Balıkçılık, ülkemizde yöneticilerin pek önem vermedikleri bir iş koludur. Turizm, deniz nakliyatı, sanayi gibi ekonomik getirisi daha yüksek her hangi bir sektörle çıkar çatışmaları yaşandığında ikinci plana atılması nerdeyse garantidir. Kuzeydoğu Akdeniz bölgesi bu durumun sayısız örnekleriyle doludur. Bölgede yatçılık için yapılmış olan limanlar boşken, balıkçı barınaklarının yarısından fazlasında, mendirek, rıhtım, ya da çekek yeri sorunu mevcuttur. 'Biz bu ülkenin vatandaşı değil miyiz?' diyerek yakınan balıkçı sayısı göz ardı edilemeyecek miktardadır. Durum böyle olunca proje ekibinin arazi çalışmaları bol bol sorun dinleyerek geçmiştir. Bazı limanlarda proje ekibi devletin bir temsilcisi, dolayısıyla balıkçılığa ilgisizliğin sembolü olarak ya da gelecek bir sonraki yasaklar zinciri için veri avcısı olarak görülmüştür. Bununla birlikte, birçok kooperatifte ilk kez bir üniversitenin kendi durum ve sorunlarına kulak verdiğini bildirmiş ve memnuniyetini dile getirmiştir.

Bu rapor, proje ekibinden ziyade Kuzeydoğu Akdeniz bölgesinde onbir farklı anketle binlerce soruya yanıt veren yüzlerce balıkçının eseridir. Bu anketlere katılma nezaketi gösteren ve isimleri ayrı ayrı sayılamayacak kadar çok olan tüm balıkçılara teşekkür ederim. Projenin anket, görüntüleme, veri girişi, veri analizi ve raporlama çalışmalarında yardımları bulunan Yrd. Doç. Dr. Mustafa Göçer, Denizcan Durgun, Huriye Goncuoğlu, Erkan Bayraktaroğlu, Berna Dölek, Ünler Duman ve Yrd. Doç. Dr. Baybars Sağlamtimur'a, finansmanını sağlayan Mersin Üniversitesi, Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi'ne, planlama safhasında ön bilgi sağlayan Mersin, Adana ve Hatay Su Ürünleri Kooperatifleri Bölge Birlikleri'ne ve TKB Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü'ne katkılarından dolayı çok teşekkür ederim.

Faydalı olması dileğiyle.

Yrd. Doç. Dr. Yeliz ÖZBİLGİN

1 İÇİNDEKİLER

2	TABLO VE ŞEKİL LİSTELERİ	4
2.1	Tablo Listesi	4
2.2	Şekil Listesi	5
3	ÖZET	8
4	ABSTRACT	9
5	GİRİŞ	10
6	GENEL BİLGİLER	11
7	GEREÇ VE YÖNTEM	12
8	BULGULAR	13
8.1	KUZEYDOĞU AKDENİZ BÖLGESİ	13
8.1.1	KUZEYDOĞU AKDENİZ BALIKÇILIĞININ GENEL DURUMU	14
8.2	MERSİN BÖLGESİ	28
8.2.1	S.S. Anamur Su Ürünleri Kooperatifi	31
8.2.2	S.S. Bozyazı Su Ürünleri Kooperatifi	35
8.2.3	S.S. Aydınçık Su Ürünleri Kooperatifi	39
8.2.4	S.S. Yeşilovacık Su Ürünleri Kooperatifi	43
8.2.5	S.S. Taşucu Su Ürünleri Kooperatifi	48
8.2.6	S.S. Silifke Kurtuluş Köyü Su Ürünleri Kooperatifi	52
8.2.7	S.S. Erdemli Su Ürünleri Kooperatifi	56
8.2.8	S.S. Mersin Barış Gazi Kültür Mahalleleri Su Ürünleri Kooperatifi	59
8.2.9	S.S. Karaduvar Su Ürünleri Kooperatifi	64
8.3	ADANA BÖLGESİ	72
8.3.1	S.S. Karataş Su Ürünleri Kooperatifi	75
8.3.2	S.S. Yumurtalık Merkez Su Ürünleri Kooperatifi	84
8.3.3	S.S. Gölovası Su Ürünleri Kooperatifi	90
8.4	HATAY BÖLGESİ	94
8.4.1	S.S. Dört Yol Yeşilsu Su Ürünleri Kooperatifi	97
8.4.2	S.S. Payas Su Ürünleri Kooperatifi	103
8.4.3	S.S. İskenderun Su Ürünleri Kooperatifi	107
8.4.4	S.S. Konacık Işıklı Su Ürünleri Kooperatifi	120
8.4.5	S.S. Kapsuyu Su Ürünleri Kooperatifi	127
8.4.6	S.S. Tuzlugölet Su Ürünleri Kooperatifi	130
8.4.7	S.S. Tekebaşı Su Ürünleri Kooperatifi	132
8.4.8	S.S. Meydanköy Su Ürünleri Kooperatifi	135
9	TARTIŞMA VE SONUÇ	143
10	REFERANSLAR	146

2 TABLO VE ŞEKİL LİSTELERİ

2.1 TABLO LİSTESİ

Tablo1. Kuzeydoğu Akdeniz Bölgesindeki Su Ürünleri Kooperatifleri ve Bazı Özellikleri

Tablo 2. Kuzeydoğu Akdeniz Bölgesindeki Kooperatiflerin Genel Durumu

Tablo 3. Kuzeydoğu Akdeniz Bölgesindeki Tekne Ve Motor Özelliklerine Ait Ortalama Değerler ve Standart Sapmaları

Tablo 4. Kuzeydoğu Akdeniz Bölgesindeki Tekne Sahibi Balıkçıların Genel Özellikleri

Tablo 5. Kuzeydoğu Akdeniz Bölgesindeki Tekne Sahiplerinin Balıkçılık Yönetiminden Memnuniyeti ve Ortak Balıkçılık Yönetimine Uygunluğu

Tablo 6. Kuzeydoğu Akdeniz Bölgesindeki Su Ürünleri Kooperatiflerinin Başlıca Sorunları ve Bu Sorunların 20 Kooperatif İçerisinde Bildirilme Yüzdeleri

Tablo 7. Kuzeydoğu Akdeniz Bölgesindeki Su Ürünleri Kooperatifleri ve Sorunları

Tablo 8. Mersin İli Su Ürünleri Kooperatiflerinin Özellikleri

Tablo 9. Mersin İli Su Ürünleri Kooperatiflerinin Profesyonel ve Amatör, Tekne ve Balıkçı Sayıları

Tablo 10. Mersin İli Bölgesinde Toplam Kadın Balıkçı Yüzdeleri

Tablo 11. Mersin İli Su Ürünleri Kooperatiflerinin Sorunları

Tablo 12. Anamur Su Ürünleri Kooperatifi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Tablo 13. Bozyazı Su Ürünleri Kooperatifi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Tablo 14. Aydıncık Su Ürünleri Kooperatifi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Tablo 15. Yeşilovacık Su Ürünleri Kooperatifi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Tablo 16. Taşucu Su Ürünleri Kooperatifi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Tablo 17. Silifke Kurtuluş Köyü Su Ürünleri Kooperatifi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Tablo 18. Erdemli Su Ürünleri Kooperatifi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Tablo 19. Narlıkuyu Beldesi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Tablo 20. Mersin Barış Gazi Mahalleleri Su Ürünleri Kooperatifi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Tablo 21. Karaduvar Su Ürünleri Kooperatifi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Tablo 22. Adana İli Su Ürünleri Kooperatiflerinin Özellikleri

Tablo 23. Adana İli Su Ürünleri Kooperatiflerinin Profesyonel ve Amatör, Tekne ve Balıkçı Sayıları

Tablo 24. Adana İli Bölgesinde Toplam Kadın Balıkçı Yüzdeleri

Tablo 25. Adana İli Su Ürünleri Kooperatiflerinin Sorunları

Tablo 26. Karataş Su Ürünleri Kooperatifi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Tablo 27. Yumurtalık Su Ürünleri Kooperatifi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Tablo 28. Gölovası Su Ürünleri Kooperatifi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Tablo 29. Hatay İli Su Ürünleri Kooperatiflerinin Özellikleri

Tablo 30. Hatay İli Su Ürünleri Kooperatiflerinin Profesyonel ve Amatör, Tekne ve Balıkçı Sayıları

Tablo 31. Hatay İli Bölgesinde Toplam Kadın Balıkçı Yüzdeleri

Tablo 32. Hatay İli Su Ürünleri Kooperatiflerinin Sorunları

Tablo 33. Dört Yol Yeşilsu Su Ürünleri Kooperatifi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Tablo 34. Payas Su Ürünleri Kooperatifi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Tablo 35. İskenderun Su Ürünleri Kooperatifi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Tablo 36. Arsuz Beldesi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Tablo 37. Konacık Su Ürünleri Kooperatifi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Tablo 38. Meydanköy Su Ürünleri Kooperatifi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

2.2 ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1. Anamur Su Ürünleri Kooperatifinde Yapılan Anket Çalışması

Şekil 2. Kuzeydoğu Akdeniz Bölgesinde Bulunan ve Denizde Avcılık Faaliyetleri Olan Su Ürünleri Kooperatiflerinin Coğrafi Dağılımı

Şekil 3. Su Ürünleri Kooperatif Üyesi ve Kooperatif Av Sahasındaki Toplam Balıkçı Sayısının Kooperatiflere Göre Değişimi

Şekil 4. Kuzeydoğu Akdeniz'de Bulunan Balıkçıların Kooperatife Üye Olma Oranları

Şekil 5. Kooperatifi Üyesi ve Aktif Tekne Sahibi Üye Olan Ortak Sayısının Kooperatiflere Göre Değişimi

Şekil 6. Kuzeydoğu Akdeniz Bölgesinde Balıkçılığın Meslek Olarak Tercih Edilme Nedenleri

Şekil 7. Çocuklarının Balıkçılığı Meslek Olarak Seçmesini İsteyen Balıkçıların Oranı

Şekil 8. Kuzeydoğu Akdeniz'de Su Ürünlerinin Pazarlanmasında En Sık Karşılaşılan Sorunların Oransal Dağılımı

Şekil 9. Kuzeydoğu Akdeniz'de Yasa Dışı Avcılıkla Mücadele Ettiğini Bildiren Kooperatif Oranı.

Şekil 10. Kooperatif Alanında Aşırı Avcılık Belirtisi Olduğunu Belirten Kooperatiflerin Oranı

Şekil 11. Kooperatif Av Sahasında Yer Alan Balık Stoklarında Son Beş Yıl İçinde Azalma Olduğunu Belirten Kooperatiflerin Oranı

Şekil 12. Su Ürünleri Kooperatif Üyesi ve Av Sahaları İçerisindeki Toplam Profesyonel Balıkçı Sayılarının Kooperatiflere Göre Değişimi

Şekil 13. S.S. Anamur Su Ürünleri Kooperatifi Tekneleri

Şekil 14. Paragat Sepeti

Şekil 15. Yüzey Palamut Uzatma Ağı (Anamur, Mersin)

Şekil 16. S.S. Bozyazı Su Ürünleri Kooperatifinden Bir Görüntü

Şekil 17. Fanyalı Barbun Uzatma Ağı (Bozyazı, Mersin)

Şekil 18. Aydıncık Limanı

Şekil 19. S.S. Aydıncık Su Ürünleri Kooperatifi Tekneleri

Şekil 20. Ağ Tamiri Yapan Aydıncık Balıkçısıyla Anket Çalışması

Şekil 21. Yeşilovacık Limanı

Şekil 22. Yeşilovacık Trol Tekneleri

Şekil 23. Akya Paragatı (Yeşilovacık, Mersin)

Şekil 24. Taşucu Limanı Kuş Bakışı Görüntüsü

Şekil 25. Taşucu Balıkçılarıyla Anket Çalışması

Şekil 26. Taşucu Limanı Trol Tekneleri

Şekil 27. Dalyan Tekneleri

Şekil 28. Ağ Temizleyen Balıkçılar

Şekil 29. Erdemli Kuş Bakışı Görüntüsü

Şekil 30. Mersin-Çamlıbel Kuş Bakışı Görüntüsü

Şekil 31. Mersin-Sultaşa Kuş Bakışı Görüntüsü

Şekil 32. Mersin Paragat Seleleri

Şekil 33. Trol Tekneleri (Mersin)

Şekil 34. Karaduvar Kuş Bakışı Görüntüsü

Şekil 35. Karaduvar'lı Balıkçılarla Anket Çalışması

Şekil 36. Karaduvar Gırgır Teknesi

- Şekil 37. Misina Fanyalı Uzatma Ağı (Karaduvar, Mersin)
- Şekil 38. Trança Uzatma Ağı (Karaduvar, Mersin)
- Şekil 39. Gırgır (Karaduvar, Mersin)
- Şekil 40. El Gırgırı (Karaduvar, Mersin)
- Şekil 41. Su Ürünleri Kooperatif Üyesi ve Av Sahaları İçerisindeki Toplam Profesyonel Balıkçı Sayılarının Kooperatiflere Göre Değişimi
- Şekil 42. Karataş Limanı
- Şekil 43. Karataş Limanı Kuş Bakışı Görüntüsü
- Şekil 44. Karataş Balıkçı Toplantısı
- Şekil 45. Karataş'lı Balıkçıyla Anket Çalışması
- Şekil 46. Karides Trol Ağı (600 Göz, Karataş, Adana)
- Şekil 47. Trol Ağı (900 Göz, Karataş, Adana)
- Şekil 48. Dil Uzatma Ağı (Karataş, Adana)
- Şekil 49. Karides Uzatma Ağı (Karataş, Adana)
- Şekil 50. Yumurtalık Kuş Bakışı Görüntüsü
- Şekil 51. Yumurtalık Limanı
- Şekil 52. Paragat İğneleri
- Şekil 53. Balıkçı Elleri
- Şekil 54. Kılıç Paragatı (Yumurtalık, Adana)
- Şekil 55. Gölovası Balıkçı Barınağı
- Şekil 56. Eşine Yardımcı Olan Bir Kadın Balıkçı
- Şekil 57. Su Ürünleri Kooperatif Üyesi ve Av Sahaları İçerisindeki Toplam Profesyonel Balıkçı Sayılarının Kooperatiflere Göre Değişimi
- Şekil 58. Dört Yol Kuş Bakışı Görüntüsü
- Şekil 59. Akya, Palamut Uzatma Ağı (Dört Yol, Hatay)
- Şekil 60. Kemane Uzatma Ağı (Dört Yol, Hatay)
- Şekil 61. Mercan Uzatma Ağı (Dört Yol, Hatay)
- Şekil 62. Payas Kuş Bakışı Görüntüsü
- Şekil 63. Sepet (Payas, Hatay)
- Şekil 64. İskenderun Limanı Havadan Görünüşü
- Şekil 65. İskenderun Trol Ağı Teknik Özelliklerinin Tespiti
- Şekil 66. İskenderun Gırgır Temizliği
- Şekil 67. İskenderun Tulina Ağı İncelemesi
- Şekil 68. Arsuz Kuş Bakışı Görüntüsü
- Şekil 69. Arsuz'dan Bir Görüntü
- Şekil 70. İskenderun Trol ve Gırgır Tekneleri
- Şekil 71. Fanyalı Voli Uzatma Ağı (İskenderun, Hatay)
- Şekil 72. Misina Voli Uzatma Ağı (İskenderun, Hatay)
- Şekil 73. Misina Barbun Uzatma Ağı (İskenderun, Hatay)
- Şekil 74. Tulina Uzatma Ağı (İskenderun, Hatay)
- Şekil 75. Osmanlı Trol Ağı (İskenderun, Hatay)
- Şekil 76. Sepet (Arsuz, Hatay)
- Şekil 77. Konacık Limanı Kuş Bakışı Görüntüsü

Şekil 78. Konacık Işıklı Su Ürünleri Kooperatifinde Yapılan Görüşmeler

Şekil 79. Lüfer – Akya, Fanyalı, 32 mm. Uzatma Ağı (Konacık, Hatay)

Şekil 80. Pelajik Çaparı (Konacık, Hatay)

Şekil 81. Misina Sade Uzatma Ağı (Konacık, Hatay)

Şekil 82. Çevlik Limanı'nın Kuş Bakışı Görüntüsü

Şekil 83. Çevlik Limanı Trol Ağı Tamiri

Şekil 84. Çevlik Limanında Gırgır Tamiri

Şekil 85. Tuzlugölet Sahili

Şekil 86. Tuzlugölet

Şekil 87. Tuzlugölet'te Uçurtma Paragatı

Şekil 88. Asi Nehri

Şekil 89. Tekebaşı Sahili

Şekil 90. Meydanköy Sepet-Kafes

Şekil 91. Barbun Oltası (Meydanköy, Hatay)

Şekil 92. Tüylü Sırtı (Meydanköy, Hatay)

Şekil 93. Misina Sade Uzatma Ağı (Meydanköy, Hatay)

Şekil 94. Kalamar Uzatma Ağı (Meydanköy, Hatay)

3 ÖZET

Bu rapor, Türkiye'nin Kuzeydoğu Akdeniz balıkçılığının mevcut durumu ve sorunları hakkında, balıkçılar tarafından dile getirilen bazı bilgileri içermektedir. Çalışma Anamur-Samandağ arasında, denizde yapılan profesyonel balıkçılıkla ilgili temel bilgilerin toplanması amacıyla Haziran 2007- Aralık 2008 tarihleri arasında yürütülmüştür. Yirmi su ürünleri kooperatifinin yerinde ziyareti sırasında, av araçlarının teknik ve kullanım özellikleri, yakalanan türler, balıkçıların sosyo-ekonomik durumları, kooperatiflerin durumları ve sorunları konularını içeren 11 farklı anket doldurulmuştur. Ayrıca av araçları ayrıntılı olarak incelenerek FAO standartlarına göre teknik planları çizilmiştir.

Bulgular, bölgede 32 farklı tip av aracının ticari olarak kullanıldığını, bunlar içerisinde dil ve karides fanyalı uzatma ağlarıyla kalın ve ince paragnetlerin önemli bir av kapasitesine ve kayıp oranına sahip olduğunu göstermektedir. Bölgede balıkçı kooperatiflerinin arzu edilen düzeyde etkin olmadıkları görülmektedir. Örgütlenme konusunda politikaların yetersiz ve finansal kaynaklarının sınırlı olması öncelikli sorunlar olarak bildirilmiştir. Balıkçılar yaptıkları işi ekonomik olarak doyurucu bulmamaktadır. Bölgede ortalama yaşı 42, ortalama meslek tecrübesi 24 yıl olan, 208 tekne sahibi balıkçının yalnızca %40'ı sosyal güvence sahibidir ve %95'i çocuklarının balıkçı olmasını istememektedir. Görüşülen balıkçıların yalnızca %16 sı mevcut balıkçılık yönetiminden memnun olduğunu bildirmiştir.

Bölge balıkçılığının sürdürülebilir olması için, balıkçıların daha etkili örgütlenmesi, devletin ekonomik ve sosyal desteğini arttırması ve üniversitelerin sektöre yönelik eğitim ve araştırma programları geliştirmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

4 ABSTRACT

This report contains some of the basic information reported by fishers on the present state and problems of Northeast Mediterranean marine fisheries of Turkey. The study was conducted to gather basic information on marine professional fisheries taking place between Anamur and Samandağ during June 2007-December 2008 period. Eleven different questionnaires on technical and operational features of the fishing gears, captured species, socio-economic situations of fishers, status and problems of fishery cooperatives were carried out during the visits of 20 fisheries cooperatives in the area. Additionally, fishing gears were investigated in details and their technical plans were drawn according to FAO standards.

Results show that 32 different types of fishing gears are used in the region, and amongst them sole and prawn trammel nets, and small and large hook longlines have significant fishing capacity and lost rate. It can be seen that the fishery cooperatives in the region are not efficient at the desired level. It has been reported that insufficiency of policies on cooperation, and limited financial resources are prior problems. Fishers do not find fishing as economically satisfactory job. Of the 208 boat owner fishers, whose mean age is 42 and mean work experience is 24 years, only 40 % have social security, and 95 % of them do not want their children to be fisher. Only 16% of these fishers reported their gratitude to present fisheries management.

For sustainability of the fisheries in the region, it is considered that the fishers need more efficient cooperation, government should enhance its financial and social support, and universities should develop education and research programmes for fishing industry.

5 GİRİŞ

Balıkçılık yönetiminin başarısı temelde, büyük ölçüde sağlıklı veri toplanması ve bunların doğru metotlarla işlenmesine bağlıdır (Ünal ve diğ., 2001). Bu verilerin önemli bir bölümünü biyolojik veriler, av araç gereçleriyle ilgili veriler, demografik ve sosyo-ekonomik veriler oluşturmaktadır. Ancak Türkiye’de balıkçılıkla ilgili bölgesel ve ulusal düzeyde veri kaynakları oldukça sınırlıdır ve çoğu zaman bu veriler güvenilir olmaktan uzaktır. Bir bölgedeki balıkçılık yapan kişi ve balıkçı tekne sayısı, av araçları çeşitliliği ve kapasitesi, avlanan türler ve av miktarları, en az avcılığı yapan türlerin stok bilgileri kadar gerekli ve önemlidir. Benzer şekilde, balıkçıların nasıl bir örgütlenme içinde oldukları, temel sorunlarının ve ileriye yönelik beklenti ve projelerinin neler olduğu konusundaki verilere sahip olmak bir zorunluluktur. Bu tür verilerin sürekli alınması ve izlenmesi gerekir (Tokaç ve diğ., 2007).

Kuzeydoğu Akdeniz bölgesindeki balıkçı kooperatifleri, filonun av gücü, av kompozisyonu balıkçıların sosyal ve ekonomik durumları ve benzeri konuları içeren bilgilerin tamamı akademik literatürde de, resmi kayıtlarda da bir bütün olarak mevcut değildir. Yapılmış bilimsel çalışmalar ve mevcut istatistik veriler, değerli bilgiler içermekle beraber, bölge balıkçılığının tanımlanabilmesi için gerekli olan bütünlük, güvenilirlik ve güncellik kriterlerini eş zamanlı olarak sağlayamamaktadır. Bu raporda, doğuda Türkiye-Suriye ülke sınırı ile batıda Mersin-Antalya il sınırı arasında kalan toplam 667 km uzunluğundaki sahil şeridinde konumlanmış ve denizde avcılık faaliyeti olan yirmi su ürünleri kooperatifine ait balıkçılığın genel durumu ve avlama teknolojisine ilişkin ön bilgiler sunulmuştur.

6 GENEL BİLGİLER

Balıkçılık genel olarak iki farklı temel yaklaşım ile yönetilmektedir. Bunlardan biri, girdi kontrolü (lisans sınırlaması, bireysel çaba sınırlaması, diğer donam ve av aracı sınırlandırması), diğeri ise çıktı kontrolüne (Toplam Yakalanabilir Av (TAC), Bireysel Devredilebilir Kotalar (ITQs), Bireysel Kotalar (IQs)) dayalı balıkçılık yönetimidir (Gibbs, 2007). Son zamanlarda, özellikle çıktı kontrolüne dayalı balıkçılık yönetiminin esas alındığı ülkelerde, bu iki yaklaşımın kombinasyonu dikkate alınmaktadır. Bununla birlikte, Akdeniz'e kıyısı olan diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de balıkçılık genel olarak bireysel çaba sınırlaması ve bazı teknik tedbirler ile yönetilmektedir. Bu nedenle sahip olunan av araç gereçlerinin, çalışan balıkçı sayısı ve balıkçı teknesinin, bu teknelerin boylarının, motor güçlerinin, denizde çalıştıkları gün sayısının, hatta alınacak bir yönetim kararının etkileyeceği balıkçı topluluğunun sosyo-ekonomik ve demografik yapısının bilinmesi gerekmektedir (Tokaç ve diğ., 2007).

Her bir bölge için balıkçılık haritalarının çıkarılması, envanter çalışmalarının tamamlanması ve balık stoklarıyla ilgili çalışmaların yanı sıra balıkçılarla ilgili çalışmaların da yürütülmesi gerekir. Bu tür çalışmalar, balıkçılık yöneticilerine, ilgili idari birimlere, kurumlara ve özellikle yerel yönetime, sosyo-ekonomik hedefleri de olan, kapsamlı bir balıkçılık yönetimini gerçekleştirebilmeleri için ihtiyaç duyacakları bazı bilgileri sunabilecektir (Ünal, 2003).

Çalışma, bölge balıkçılığıyla ilgili temel bilgileri sağlaması, kullanılan av araçlarının teknik özelliklerinin belirlenmesi, balıkçılığın güncel durumunu ortaya koyması ve özellikle balıkçılık yönetimi açısından ayrı bir önem arz etmektedir. Ege Üniversitesi, Su Ürünleri Fakültesi tarafından benzer bir proje Orta Ege için yürütülmüş ve başarılı sonuçlar ortaya koymuştur (Tokaç ve diğ., 2007). Bu projede yer alan dört yardımcı araştırmacının Orta Ege projesinde deneyimli olmaları projenin başarıya ulaşmasında önemli rol oynamıştır. Kara ve Gurbet (1999), Ege Denizi endüstriyel balıkçılığı üzerine kısmen benzer bir çalışma yapmışlardır, ancak balıkçılığın dinamik yapısı gereği bu gibi çalışmaların periyodik olarak yapılması gerekmektedir. Bu gibi çalışmalar sayesinde değişen sorunlar, yeni geliştirilen avcılık yöntemleri, balıkçıların üniversite ve bakanlıktan talepleri ve sektörün durumu hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olunabilecek, balıkçılığın yönetiminde bu güncel bilgilerden yararlanılabilecektir.

7 GEREÇ VE YÖNTEM

Çalışmanın kapsadığı Kuzeydoğu Akdeniz bölgesi, doğuda Türkiye-Suriye ülke sınırı ile batıda Mersin-Antalya il sınırı arasında kalan toplam 667 km'lik sahil şerididir. İncelemeler bu bölgede bulunan Mersin, Adana ve Hatay illeri kıyısındaki denizde avcılık faaliyeti olan tüm balıkçı kooperatiflerini kapsamaktadır. Devlet İstatistik Enstitüsü 2007 yılı kayıtlarına göre (DİE, 2008), bu illerimizde sırasıyla ruhsat sahibi 8805, 2326 ve 9074 olmak üzere toplam 20205 gerçek kişi, 644, 236 ve 586 olmak üzere toplam 1466 adet balıkçı gemisi bulunmaktadır.

Bölge balıkçılığında kullanılan avcılık yöntemlerinin saptanması, balıkçı kooperatiflerinin belirlenerek bu kooperatiflere üye olan ve olmayan balıkçıların sayısının saptanması, küçük ve büyük ölçekli balıkçılığın her bir balıkçı limanı ve kooperatifi için ayrı ayrı özelliklerinin ve oranlarının çıkarılması, bu projenin kapsamı içinde yer almaktadır. Projede denizde avcılık faaliyeti olan kooperatifler incelenmiş, yalnızca, iç sular ve lagünlerde faaliyet gösteren kooperatifler çalışma kapsamı dışında tutulmuştur.

Arazi çalışmalarında veriler ağırlıklı olarak anket, yerinde inceleme ve görüntüleme yöntemleriyle elde edilmiştir (Şekil 1). Kullanılan anketler kısmen, Tokaç ve diğ. (2007) tarafından Ege Denizi için kullanılmış ve geçerliliği test edilmiş olan anketlerin bölgeye uyarlanmış şeklidir. Arazi çalışmalarında, öncelikle kooperatif yetkililerinden kooperatifin durumu ve sorunları hakkında genel bilgiler alınmış, sonra başkan ve/veya deneyimli balıkçılardan kullanılan av araçlarının miktarları, kullanım zamanları ve maliyetleri gibi konularda, yakalanan türlerin hangi av aracıyla, ne zaman ve nerede (derinlik ve dip yapısı olarak) yoğun av verdikleri konusunda hazırlanmış olan anketler doldurulmuştur. Av araçlarına ait teknik donam ve kullanım bilgilerine ait formlar deneyimli balıkçılarla görüşülerek doldurulmuş anlaşılmayan soruların yanıtlanabilmesi için av aracı yerinde incelenmiştir. Bir av aracına ait teknik bilgiler bir limandan sağlandıktan sonra, teknik donam ve yapı olarak farklılık göstermiyorsa yakın bölgelerdeki diğer limanlarda av aracı özelliklerini tanımlayan formlar doldurulmamış, yalnızca bu araçtan kaç teknenin, ne miktarda, hangi aylarda ve av sahasında bu aracı kullandığına ait bilgiler ve ağın o limandaki kayıp, eskime ve maliyet (malzeme ve işçilik) miktarları öğrenilmiştir. Bu veriler bir kooperatiften bir kez sağlandıktan sonra eğer aynı kooperatif tekrar ziyaret edilmişse yerinde, edilmemişse telefonla bazı bilgilerin teyit edilmesi istenmiştir.

Tekne sahibi olan balıkçılarla, kooperatif üyesi olan balıkçılarla ve trol teknesi sahipleriyle ayrı anketler doldurulmuştur. Balıkçıların sosyo-ekonomik yapısını ortaya koymayı hedefleyen anket; tekne, avcılık, personel, sosyo-ekonomik kriterler, pazarlama, sorunlar, kıyı alanı ve denizlerin korunması ve balıkçılık yönetimi başlıkları altında 64 sorudan oluşmuş ve bölgede 208 tekne sahibiyile yapılmıştır.

Anket soruları haricinde, balıkçılarla yapılan toplu ve/veya bireysel görüşmelerde gündeme getirilen sorunlar ve talepler ayrıca not edilmiş ve rapor kapsamında kısmen belirtilmiştir.

Av araçlarının teknik planları Corel Draw ile çizilmiş, anket verileri analizi ise MS Excel 2007 yazılımıyla yapılmıştır.

Şekil 1. Anamur Su Ürünleri Kooperatifinde Yapılan Anket Çalışması

8 BULGULAR

8.1 KUZEYDOĞU AKDENİZ BÖLGESİ

Çalışmanın kapsadığı Kuzeydoğu Akdeniz bölgesi, doğuda Türkiye-Suriye ülke sınırı ile batıda Mersin-Antalya il sınırı arasında kalan toplam 667 km'lik sahil şerididir. İncelemeler bu bölgede bulunan Mersin, Adana ve Hatay illeri kıyısındaki tüm balıkçı kooperatiflerini kapsamaktadır.

Kuzeydoğu Akdeniz Bölgesinde denizde avcılık faaliyeti gösteren 20 Su Ürünleri Kooperatifi bulunmaktadır. Bu kooperatiflerden 9 tanesi Mersin, 3 tanesi Adana ve 8 tanesi Hatay il sınırları içerisinde yer almaktadır (Şekil 2).

Şekil 2. Kuzeydoğu Akdeniz Bölgesinde Bulunan ve Denizde Avcılık Faaliyetleri Olan Su Ürünleri Kooperatiflerinin Coğrafi Dağılımı

8.1.1 KUZEYDOĞU AKDENİZ BALIKÇILIĞININ GENEL DURUMU

Kuzeydoğu Akdeniz Bölgesi'nde bulunan 20 kooperatifin ortalama yaşı 17 yıl olarak tespit edilmiştir. Bu kooperatiflere kayıtlı ortak sayısı ortalama 54, üye olmayanların ortalaması ise 188 olarak belirlenmiştir. Bölge av sahası içerisinde toplam 4683 aktif profesyonel balıkçı bulunduğu bildirilmiştir. Su Ürünleri Kooperatifleri'ne üye olma oranı bölge genelinde %18 olarak hesaplanmıştır. (Tablo 1).

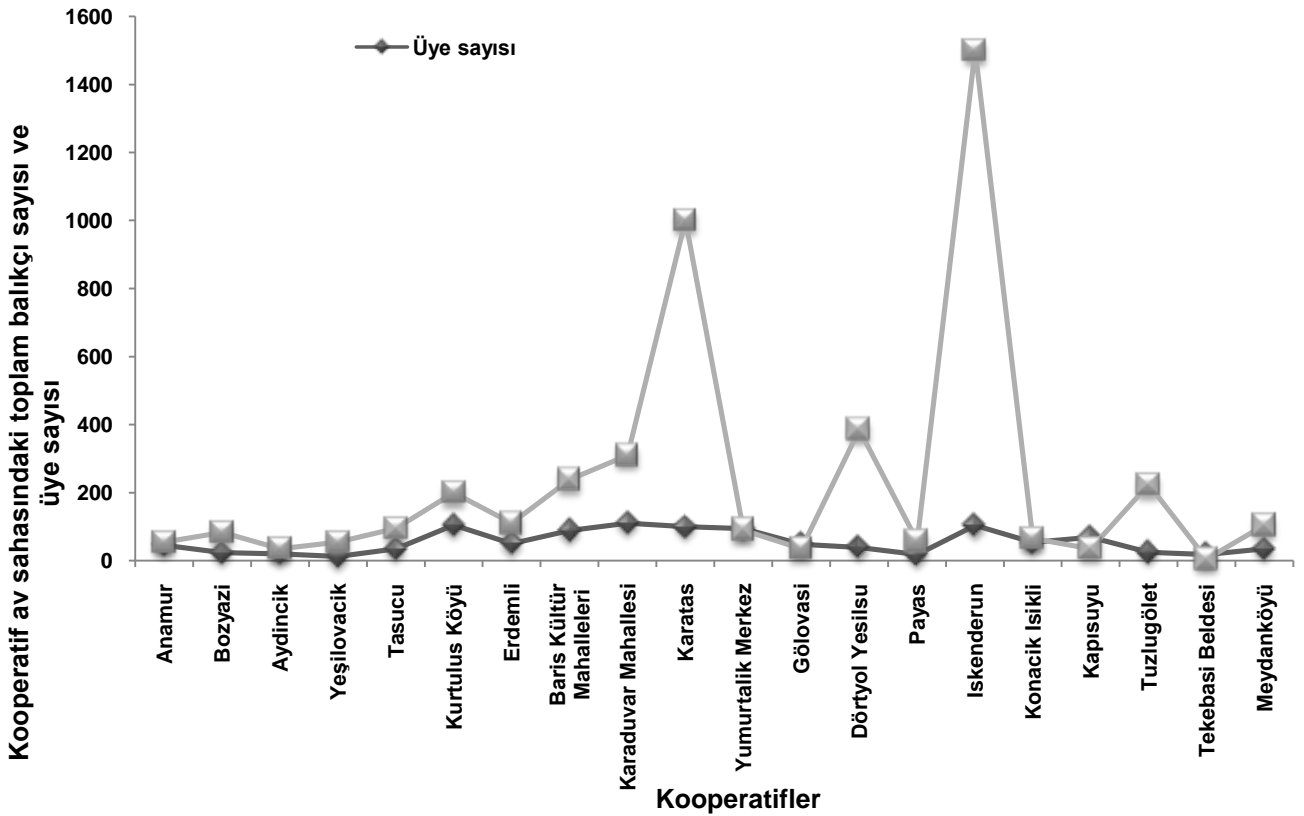
Tablo1. Kuzeydoğu Akdeniz Bölgesi'ndeki Su Ürünleri Kooperatifleri ve Özellikleri

Kooperatifler	Mersin İli Kooperatifleri N=9	Adana İli Kooperatifleri N=3	Hatay İli Kooperatifleri N=8	Kuzeydoğu Akdeniz Koop. N=20
Kooperatif yaşı (ort.)	15	17	18	17
Kayıtlı ortak sayısı (ort.)	54	81	45	54
Aktif tekne sahibi üye sayısı (ort.)	32	47	26	32
Sadece balıkçılıktan geçinen ortak sayısı (ort.)	41	30	30	35
Üye olmayanların sayısı (ort.)	86	305	259	188
Kayıt dışı tekne sayısı (ort.)	3	0	8	5

Koop. faaliyet alanındaki toplam balıkçı sayısı	1181	1125	2377	4683
Kooperatife üye olma oranı (%)*	39	21	15	18
Aktif tekne sahibi üye oranı (%)	60	58	54	59
Kooperatifte çalışan sayısı (ort.)	2	0.3	2	2

* Kayıtlı ortak sayısının, ortak sayısı ve üye olmayanlar toplamı içerisindeki yüzdesi

Şekil 3'de su ürünleri kooperatif üyesi ve kooperatif av sahasındaki toplam balıkçı sayısının kooperatiflere göre değişimi görülmektedir. Grafiğe göre, Kooperatif av sahaslarında S.S. İskenderun Su Ürünleri Kooperatifi 1500, S.S. Karataş Su Ürünleri Kooperatifi 1000 balıkçı ile en ön sıralarda yer almaktadırlar. S.S. Tekebaşı Beldesi Su Ürünleri Kooperatifi ise 5 balıkçı ile son sırada yer almaktadır. S.S. Yumurtalık Merkez, S.S. Gölovası, S.S. Kapısu ve S.S. Tekebaşı Beldesi Su Ürünleri Kooperatiflerinde kooperatif av sahasındaki aktif balıkçı sayılarının üye sayılarından daha az olduğu görülmektedir.

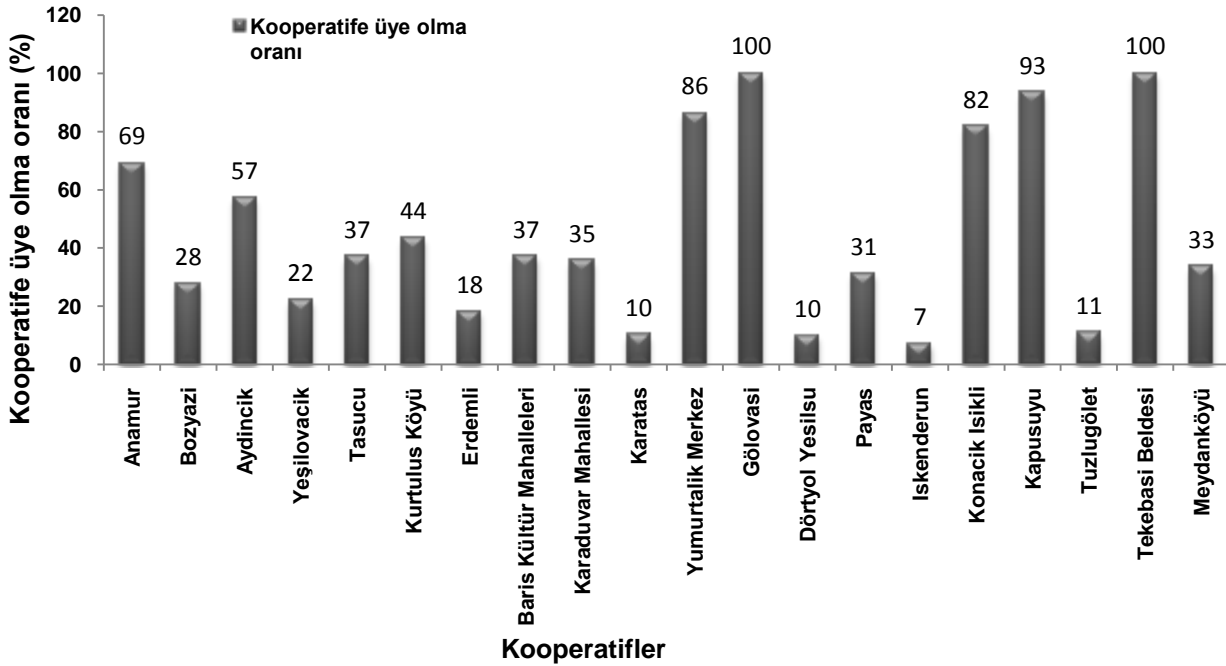

Şekil 3. Su Ürünleri Kooperatif Üyesi ve Kooperatif Av Sahasındaki Toplam Balıkçı Sayısının Kooperatiflere Göre Değişimi

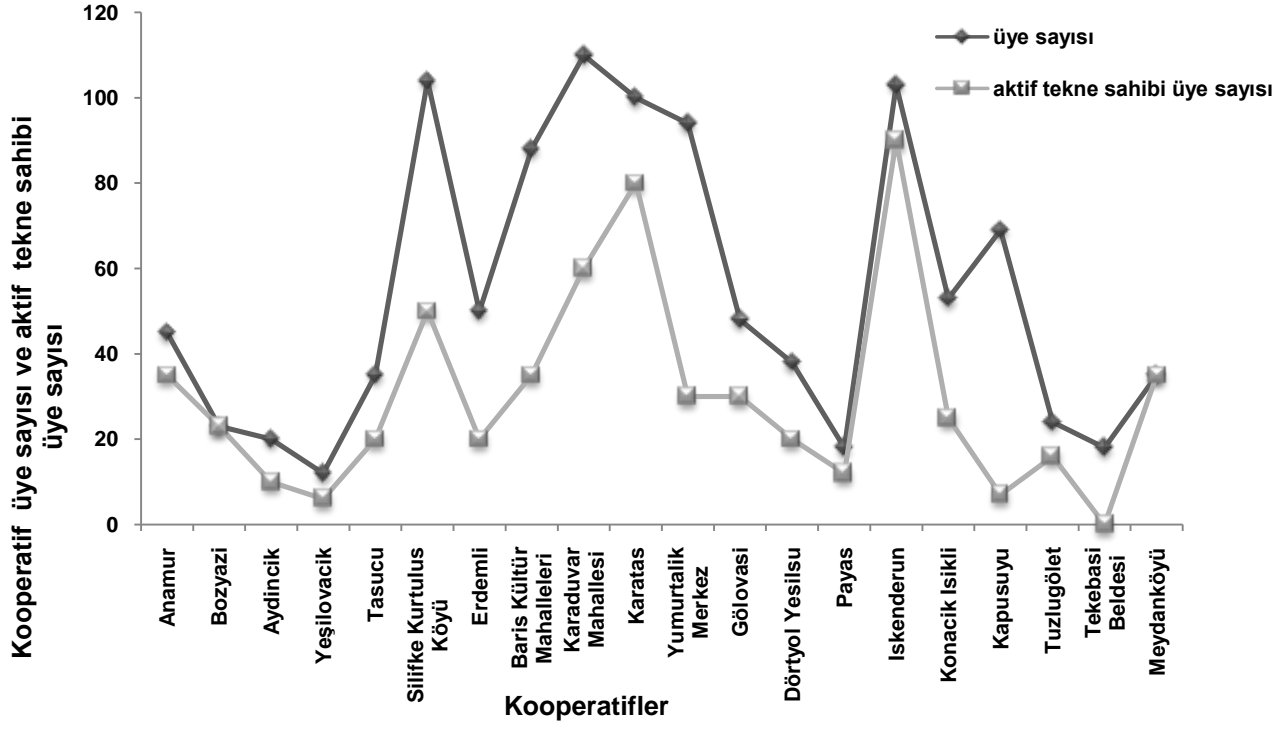
Şekil 4'de Kuzeydoğu Akdeniz kooperatiflerine balıkçıların üye olma yüzdeleri verilmiştir. Grafikte görüldüğü gibi %100 ile S.S. Gölovası ve S.S. Tekebaşı Beldesi Su Ürünleri Kooperatifleri ilk sırada, %7 ile de S.S. İskenderun Su Ürünleri Kooperatifi son sırada bulunmaktadır. Kooperatiflerin %25'inin herhangi bir geliri olmadığı ve varlıklarını zor

sürdüğü, %25'inin ise üye aidatlarıyla ayakta kalabildikleri bildirilmiştir. Bölgede, balıkçı barınağının kiralanması ve işletmeciliği sayesinde gelir elde eden kooperatiflerin oranı %30'dur.

Kooperatifi üyesi ve aktif tekne sahibi üye olan balıkçı sayısının kooperatiflere göre değişimi şekil 5'de verilmektedir. En fazla aktif tekne sahibi üye sayısı 90 ortakla S.S. İskenderun Su Ürünleri Kooperatifinde bulunmaktadır. Bunu 80 ortakla S.S. Karataş Su Ürünleri Kooperatifi izlemektedir. S.S. Tekebaşı Beldesi Su Ürünleri Kooperatifine üye ortakların kendilerine ait çalışan tekneleri bulunmamakla birlikte S.S. Kapısu Su Ürünleri Kooperatifinde 7, S.S. Yeşilovacık Su Ürünleri Kooperatifinde ise 6 üye ortağının kendilerine ait tekneleri bulunmaktadır.

Şekil 4. Kuzeydoğu Akdeniz’de Bulunan Balıkçıların Kooperatife Üye Olma Oranları

Şekil 5. Kooperatifi Üyesi ve Aktif Tekne Sahibi Üye Olan Ortak Sayısının Kooperatiflere Göre Değişimi

Tablo 2’de Kuzeydoğu Akdeniz Bölgesi’ndeki Kooperatiflerin genel durumu özetlenmiştir.

Tablo 2. Kuzeydoğu Akdeniz Bölgesi'ndeki Kooperatiflerin Genel Durumu

Kooperatifler	Kuruluş Yılı	Üye Sayısı	Kooperatife Üye Olma Oranı* (%)	Aktif Tekne Sahibi Üye Sayısı**	Aktif Tekne Sahibi Üye Oranı*** (%)	Kooperatife Üye Olmayan Balıkçı Sayısı	Kooperatif Av Sahasındaki Toplam Balıkçı Sayısı	Tek Gelir Kaynağı Balıkçılık Olanların Sayısı	Kooperatif Bünyesinde Çalışan Sayısı	Pazarlama Faaliyeti	Çalışma Sahası
S.S. Anamur S.Ü.K	1972	45	69	35	78	20	55	30	0	yok	Mersin
S.S. Bozyazı S.Ü.K	1994	23	28	23	100	60	83	23	1	yok	Mersin
S.S. Aydıncık S.Ü.K	1988	20	57	10	50	15	35	20	0	yok	Mersin
S.S. Yeşilovacık S.Ü.K	2004	12	22	6	50	43	55	12	2	yok	Mersin
S.S. Taşucu S.Ü.K	1999	35	37	20	57	60	95	35	0	yok	Mersin
S.S. Silifke Kurtuluş Köyü S.Ü.K	1976	104	44	50	48	135	200	0	17	var	Mersin
S.S. Erdemli S.Ü.K	2006	50	18	50	100	90	110	20	0	yok	Mersin
S.S. Barış Kültür Mahalleleri S.Ü.K	2001	88	37	35	40	150	238	88	0	yok	Mersin
S.S. Karaduvar Mahallesi S.Ü.K	1993	110	35	60	55	200	310	110	2	yok	Mersin
S.S. Karataş S.Ü.K	1975	100	10	80	80	900	1000	80	1	yok	Adana
S.S. Yumurtalık Merkez S.Ü.K	1997	94	86	30	32	15	90	70	0	yok	Adana
S.S. Gölovası S.Ü.K	2002	48	100	30	63	0	35	20	0	yok	Adana
S.S. Dört Yol Yeşilsu S.Ü.K	1993	38	10	20	53	350	385	20	0	yok	Hatay
S.S. Payas S.Ü.K	1984	18	31	12	67	40	58	18	0	yok	Hatay
S.S. İskenderun S.Ü.K	1972	103	7	90	87	1397	1500	103	6	yok	Hatay
S.S. Konacık Işıklı S.Ü.K	1991	53	82	25	47	12	65	53	0	yok	Hatay
S.S. Kapısuyu S.Ü.K	1989	69	93	7	10	5	35	0	11	yok	Hatay
S.S. Tuzlugölet S.Ü.K	1979	24	11	16	67	200	224	0	0	yok	Hatay
S.S. Tekebaşı Beldesi S.Ü.K	2006	18	100	0	0	0	5	12	0	yok	Hatay
S.S. Meydanköy S.Ü.K	2006	35	33	35	100	70	105	35	0	var	Hatay
Ortalama Değerler ve Oran		54	46	32	59	188	234	37	2		

* Kayıtlı ortak sayısının, ortak sayısı ve üye olmayanlar toplamı içerisindeki yüzdesi

** Kooperatif üyesi balıkçılar içinde düzenli olarak denize çıkan ve aktif olarak çalışan balıkçıların sayısı

*** Kooperatif üyesi balıkçılar içinde aktif olarak balıkçılık yapanların oranı

Kuzeydoğu Akdeniz Bölgesi'ndeki kooperatiflere üye toplam 208 tekne sahibiyle yapılan anketlere göre sırasıyla Mersin Bölgesi'nde 111 adet, Adana Bölgesi'nde 16 adet ve Hatay Bölge'sinde 25 adet geleneksel av araçlarıyla (paragat, uzatma ağı) avcılık yapan tekne bulunmaktadır. Bu teknelerin ortalama yaşı 14 yıl, boyu 8 m, motor yaşı 15 yıl ve motor güçleri ise 57 HP olarak tespit edilmiştir (Tablo 3). Kuzeydoğu Akdeniz Bölgesinde toplam 33 adet trol ve 17 adet ise Gırgır teknesi kooperatiflere üye olan balıkçılara aittir (Tablo 3). Trol teknelerinin tekne yaşı ortalama 21 yıl, tekne boyu 16 m, motor yaşı 16 yıl ve motor gücü 388 HP, Gırgır teknelerinin ise (el gırgırları dahil) tekne yaşı ortalama 10 yıl, tekne boyu 15 m, motor yaşı 11 yıl ve motor gücü 400 HP olarak bildirilmiştir.

Tablo 3. Kuzeydoğu Akdeniz Bölgesi'ndeki Tekne ve Motor Özelliklerine Ait Ortalama Değerler ve Standart Sapmaları

Tekne ve motor özellikleri	Mersin İli Kooperatifleri N=151	Adana İli Kooperatifleri N=25	Hatay İli Kooperatifleri N=32	Kuzeydoğu Akdeniz Kooperatifleri N=208
Geleneksel av araçları (paragat, uzatma ağı)	N=111	N=16	N=25	N=153
Ortalama tekne yaşı (yıl)	15±8	15±6	15±5	14±7
Ortalama tekne boyu (m)	8±1	8±2	7±1	8±1
Ortalama motor yaşı (yıl)	15±8	16±8	15±6	15±8
Ortalama motor gücü (HP)	51±49	77±79	70±192	57±91
Trol	N=27	N=5	N=1	N=33
Ortalama Tekne yaşı (yıl)	21±11	15±3	26	21±10
Ortalama Tekne boyu (m)	16±5	18±5	18	16±5
Ortalama Motor yaşı (yıl)	14±8	5±6	8	13±8
Ortalama Motor gücü (HP)	318±150	411±173	530	338±156
Gırgır	N=10	N=3	N=4	N=17
Ortalama tekne yaşı (yıl)	8±3	9±10	15±10	10±7
Ortalama tekne boyu (m)	11±2	17±8	25±5	15±7
Ortalama motor yaşı (yıl)	9±10	14±7	14±3	11±9
Ortalama motor gücü (HP)	308±84	343±179	672±270	400±214

Kuzeydoğu Akdeniz Bölgesi'ndeki tekne sahibi 208 balıkçıyla yapılan anketlere göre balıkçıların ortalama yaşı 42 olarak tespit edilmiştir. Ortalama 24 yıllık tecrübeleri olan balıkçıların çoğunun ortaokul düzeyinde eğitim almış olduğu belirlenmiştir. Görüşülen 208 balıkçının %70'i sadece balıkçılıktan geçinmekte, geri kalan %30'luk bir kesim balıkçılık dışında çiftçilik veya hayvancılık gibi başka işlerle de uğraşmaktadırlar. Balıkçıların mevcut balıkçılık

yönetiminden memnuniyeti %16, sosyal güvencesi olan balıkçıların oranı ise %40 gibi düşük değerlere sahiptirler (Tablo 4). Görüşülen balıkçıların %76'sı, yakaladıkları su ürünlerini kabzımallara sattığını, %9'u ise ürününü kendi sattığını bildirmiştir. Kendi tüketimi için avcılık yaptığını bildiren balıkçıların oranı %5'dir. Bu oran bölgede geçimlik balıkçılık (subsistence fishery) yapanların olduğunu göstermektedir.

Tablo 4. Kuzeydoğu Akdeniz Bölgesi'ndeki Tekne Sahibi Balıkçıların Genel Özellikleri

Balıkçı özellikleri	Mersin İli Kooperatifleri N=151	Adana İli Kooperatifleri N=25	Hatay İli Kooperatifleri N=32	Kuzeydoğu Akdeniz Kooperatifleri N=208
Ortalama balıkçı yaşı	41±10	40±9	47±9	42±10
Ortalama balıkçılık tecrübesi	24±10	21±9	27±10	24±10
Ortalama eğitim düzeyi* (yıl)	2±1	2±0.8	1±0.7	2±1
Balıkçılığı asıl mesleği olarak görenlerin oranı (%)	86	92	86	87
Sadece balıkçılıktan geçinenlerin oranı (%)	68	84	65	70
Balıkçılık yönetiminden memnun olan balıkçıların oranı (%)	17	16	16	16
Ürünün kooperatif kanalı ile pazarlama oranı (%)	7	0	0	5
Sosyal güvence sahibi balıkçı oranı (%)	37	52	47	40
Ev sahibi balıkçıların oranı (%)	44	76	66	51
Evli balıkçıların oranı (%)	84	76	100	86
Ortalama hane halkı nüfusu	5±1	6±4	6±2	5±2
Balıkçının geçiminden sorumlu olduğu ortalama nüfus	4±2	5±3	5±3	4±2

*:1:İlkokul, 2:ortaokul, 3:lise, 4:üniversite

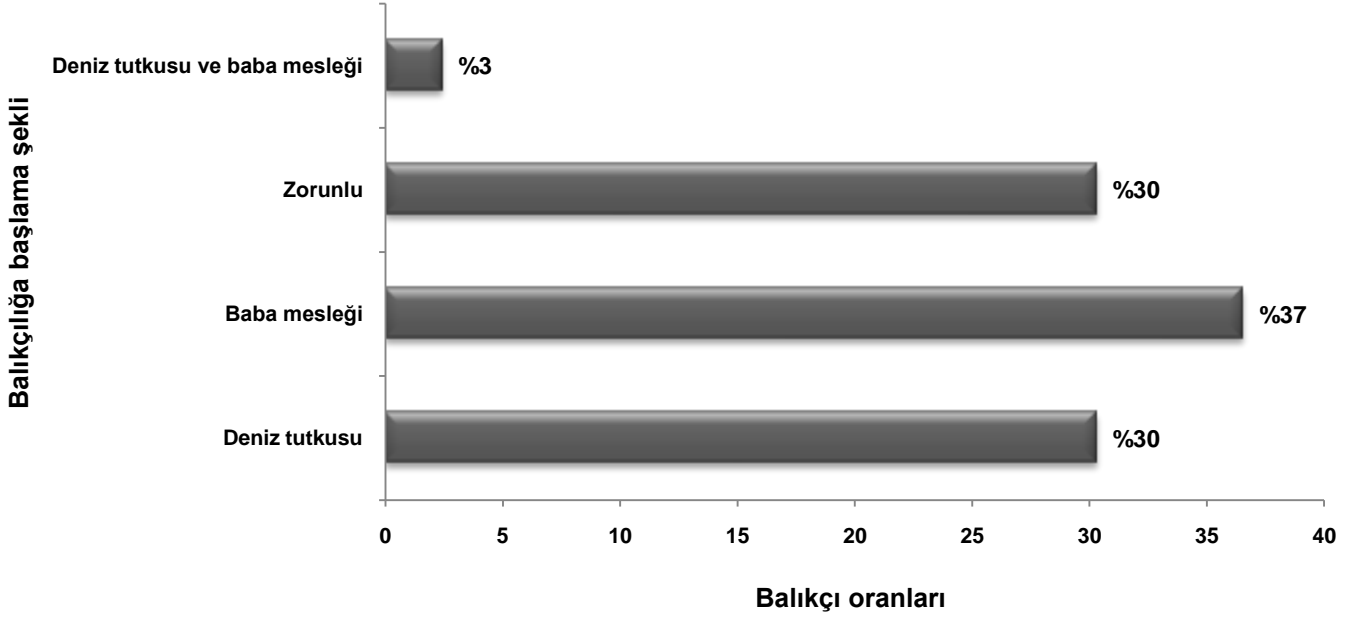
Tablo 5. Kuzeydoğu Akdeniz Bölgesi'ndeki balıkçıların balıkçılık yönetiminden memnuniyeti ve ortak balıkçılık yönetimine uygunluğu hakkında bilgi vermektedir.

Tablo 5. Kuzeydoğu Akdeniz Bölgesi'ndeki Tekne Sahiplerinin Balıkçılık Yönetiminden Memnuniyeti ve Ortak Balıkçılık Yönetimine Uygunluğu

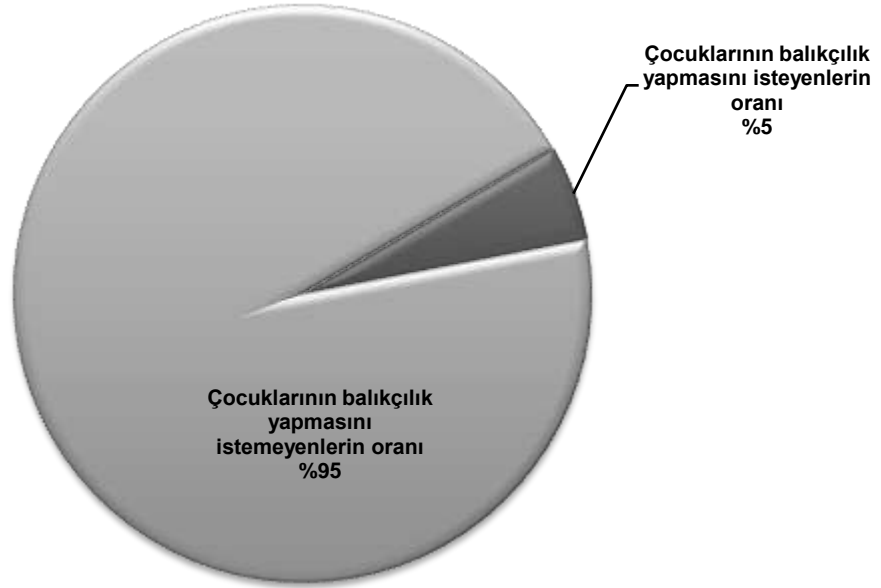
Balıkçılık yönetiminden memnuniyet ve ortaklaşa balıkçılık yönetimine uygunluk (%)	Mersin İli Kooperatifleri N=151	Adana İli Kooperatifleri N=25	Hatay İli Kooperatifleri N=32	Kuzeydoğu Akdeniz Kooperatifleri N=208
Balıkçılık yönetiminden memnun olanların yüzdesi	17	16	16	16
Balıkçılık yönetiminde, balıkçılar olarak daha etkin rol almanızın balıkçılığın daha iyi yönetilmesine yardımcı olacağını düşünenlerin yüzdesi	80	72	91	80
Merkez Birlik Kooperatifinin, balıkçılıkla ilgili kuralların konmasında ve sorunların duyurulmasında etkin olarak çalıştığını düşünenlerin yüzdesi	34	64	75	44
Toplantılara sürekli katılan balıkçıların yüzdesi	42	68	47	46
Kooperatifin koyduğu kurallara riayet eden balıkçıların oranı	81	80	100	84
Su ürünleri kooperatiflerini başarılı bulanların yüzdesi	42	48	56	45
Kooperatif yönetiminde sorumluluk almak isteyen balıkçıların yüzdesi	60	48	56	58

Kuzeydoğu Akdeniz Bölge'sinde tekne sahipleriyle yapılan anket çalışmalarında balıkçıların %37'si, balıkçılığın baba mesleği olduğunu ve bu sebepten kendilerinin de balıkçılık yaptıklarını belirtmişlerdir. Anket çalışması yapılan balıkçıların %30'u bu mesleği zorunlu seçtiklerini diğer %30'u ise deniz tutkularından dolayı seçtiklerini söylemişlerdir. Hem baba mesleği hem de deniz tutkusu nedeniyle mesleğini devam ettirenler ise %3'lük bir kesimi oluşturmaktadır (Şekil 6)

Balıkçıların %95'i baba mesleğini sürdürse de kendi çocuklarının bu mesleği sürdürmelerini istememektedir (Şekil 7).

Şekil 6. Kuzeydoğu Akdeniz Bölgesi'nde Balıkçılığın Meslek Olarak Tercih Edilme Nedenleri

Şekil 7. Çocuklarının Balıkçılığı Meslek Olarak Seçmesini İsteyen Balıkçıların Oranı

Kuzeydoğu Akdeniz bölge'sinde kooperatiflere üye balıkçılar arasında yapılan anketlerde birçok sorun tespit edilmiştir. Bu sorunların arasında belirli bir yüzdeye sahip olanlar bu raporun içerisinde yer almaktadır.

Balıkçıların en önemli sorunları arasında sınırlı finansal kaynaklar, kooperatifler konusunda yetersiz politikalar, ticari avcılığı düzenleyen sirküler ve balıkçıların teknelerini çekebilecekleri alanların sınırlı olması bulunmaktadır (Tablo 6).

Balıkçıların ürünlerini pazarlamada yaşadıkları sıkıntılarda önemli problemler arasındadır. Pazarlamada yaşanan sorunlar arasında sırasıyla ürünlere biçilen düşük fiyat (%82), sattıkları ürünün parasını zamanında alamamaları (%10), yakaladıkları ürüne talep olmaması (%5) ve diğer nedenler (%3) yer almaktadır (Şekil 8).

Kuzeydoğu Akdeniz Bölgesi'ndeki su ürünleri kooperatifleri ve sorunları tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 6. Kuzeydoğu Akdeniz Bölgesi'ndeki Su Ürünleri Kooperatiflerinin Başlıca Sorunları ve Bu Sorunların 20 Kooperatif İçerisinde Bildirilme Yüzdeleri

Sorunlar	Bildirilme sıklıkları (%)
Vergi sistemi	35
Yasa dışı avcılık	50
Balıkçılar arası anlaşmazlık	30
Pazarlama olanaklarının kısıtlı olması	65
Pazarlama problemleri	55
Sınırlı av sahası	50
Üye aidatlarının toplanması	60
Üyelerin ilgisizliği	65
Sınırlı finansal kaynaklar	95
Ticari avcılığı düzenleyen sirküler	70
Koruma ve kontrol hizmetleri	65
Balıkçı kooperatifleri konusunda yetersiz politikalar	90
Çekme yeri	70

Tablo 7. Kuzeydoğu Akdeniz Bölgesi'ndeki Su Ürünleri Kooperatifleri ve Sorunları

İl	Koop Adı	Su Ürünleri Kooperatiflerinin Sorunları												
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Mersin	S.S. Anamur S.Ü.K	X			X	X		X	X	X			X	X
	S.S. Bozyazı S.Ü.K				X	X				X	X		X	X
	S.S. Aydıncık S.Ü.K	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	S.S. Yeşilovacık S.Ü.K		X						X	X	X	X		X
	S.S. Taşucu S.Ü.K		X		X	X	X	X	X	X		X	X	
	S.S.Silifke Kurtuluş Köyü S.Ü.K	X	X	X	X	X			X		X	X	X	
	S.S. Erdemli S.Ü.K		X		X		X	X	X	X		X	X	X
	S.S. Barış Kültür Mah. S.Ü.K		X		X	X				X	X	X	X	X
	S.S. Karaduvar Mahallesi S.Ü.K		X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X
Adana	S.S. Karataş S.Ü.K							X		X	X	X	X	X
	S.S. Yumurtalık Merkez S.Ü.K	X						X		X	X	X	X	X
	S.S. Gölovası S.Ü.K			X	X	X	X	X	X	X	X	X		
Hatay	S.S. Dört Yol Yeşilsu S.Ü.K		X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	
	S.S. Payas S.Ü.K				X		X		X	X		X	X	
	S.S. İskenderun S.Ü.K	X	X		X	X		X	X	X	X	X	X	X
	S.S. Konacık Işıklı S.Ü.K	X						X	X		X	X	X	X
	S.S. Kapisuyu S.Ü.K			X				X		X			X	X
	S.S. Tuzlugölet S.Ü.K		X					X	X	X	X		X	X
	S.S. Tekebaşı Beldesi S.Ü.K								X	X			X	
	S.S. Meydanköy S.Ü.K	X			X	X	X			X	X	X	X	X

1- Vergi sistemi

2- Yasa dışı avcılık

3- Balıkçılar arası anlaşmazlık

4- Pazarlama olanaklarının kısıtlı olması

5- Pazarlama problemleri

6- Sınırlı av sahası

7- Üye aidatlarının toplanması

8- Üyelerin ilgisizliği

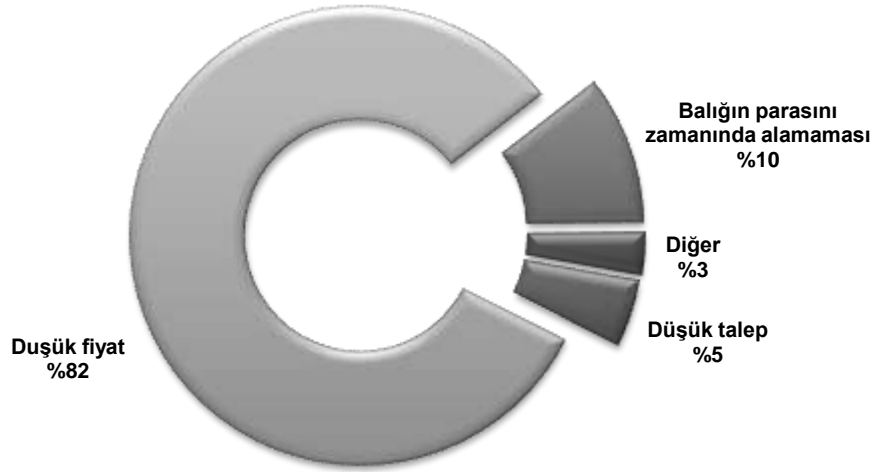
9- Sınırlı finansal kaynaklar

10- Ticari avcılığı düzenleyen sirküler

11- Koruma ve kontrol hizmetleri

12- Balıkçı kooperatifleri konusunda yetersiz politikalar

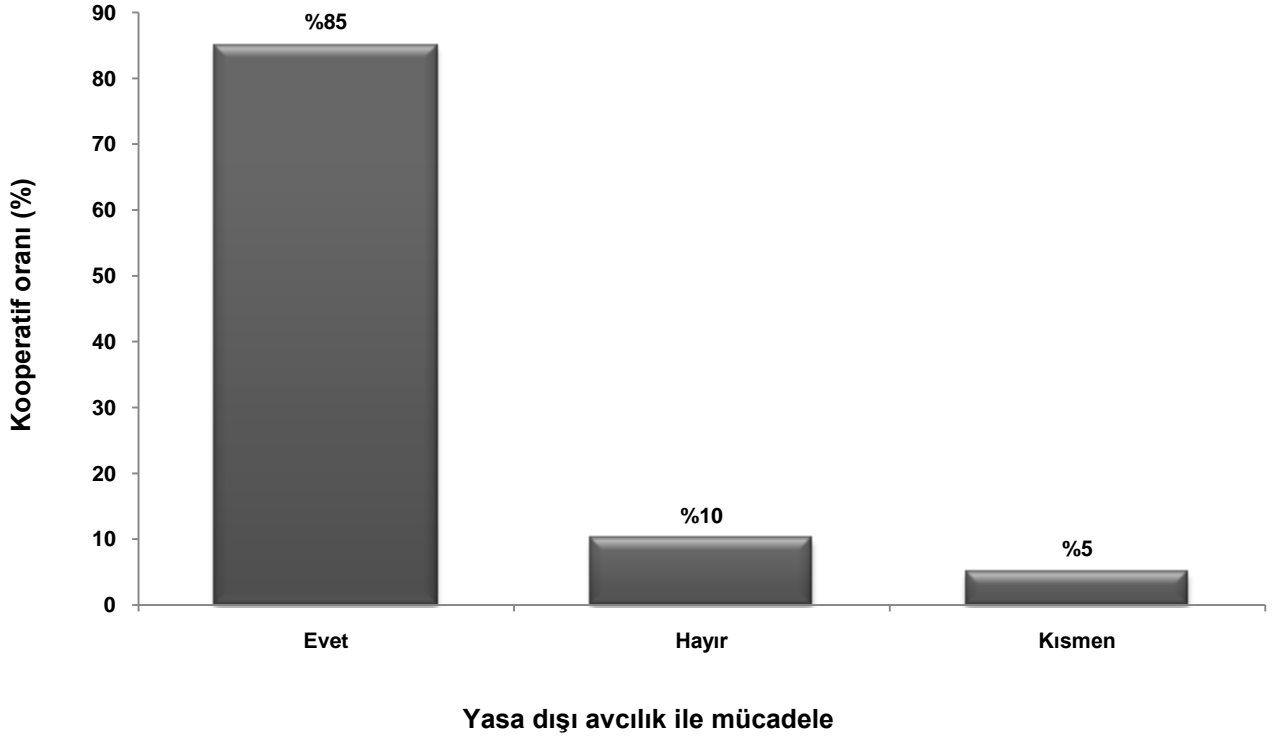
13- Çekek yeri

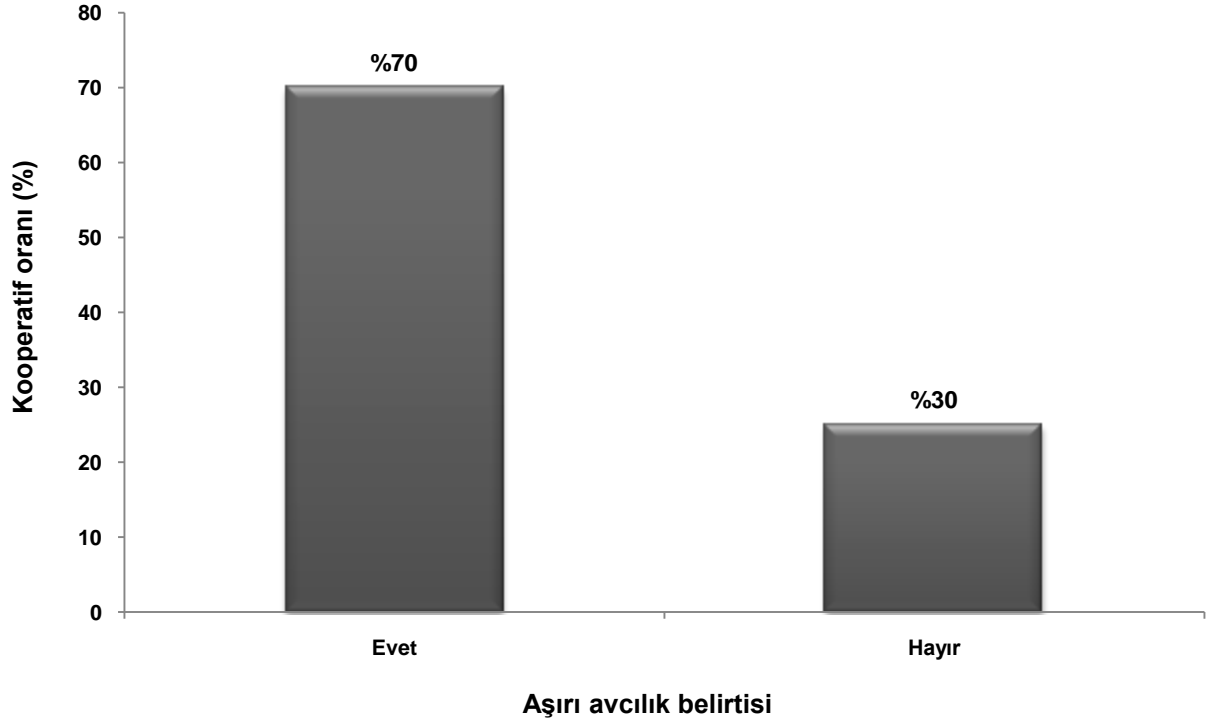
Şekil 8. Kuzeydoğu Akdeniz’de Su Ürünlerinin Pazarlanmasında En Sık Karşılaşılan Sorunların Oransal Dağılımı

Yasa dışı avcılık ve aşırı avlanma, dünyada olduğu kadar Türkiye balıkçılığı için de son derece önemli iki sorundur. Kuzeydoğu Akdeniz Bölgesi’nde anket çalışması yapılan kooperatiflere üye balıkçıların %50’lik bir bölümü ‘bölgenizde yasa dışı avcılık var mı?’ sorusuna olumlu yanıt vermişlerdir. Kooperatiflerin %85’lik bir bölümü, yasa dışı avcılıkla mücadele ettiklerini ve yasa dışı avcılığın devam etmesinde ilk sırada (%60) balıkçıların sorumlu olduğunu belirtmişlerdir (Şekil 9).

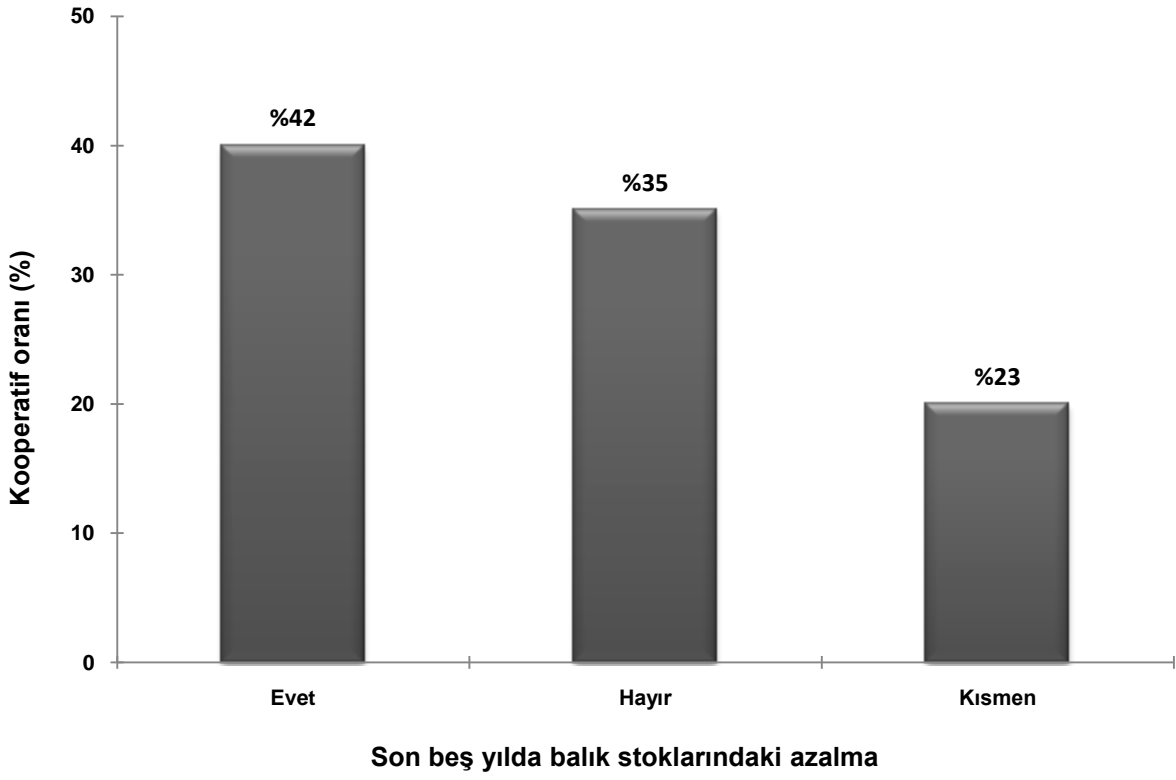
Kuzeydoğu Akdeniz Bölgesi’nde aşırı avcılık belirtisi olduğunu belirten kooperatiflerin oranı %70’dir. Aşırı avcılığın birçok sonucu olmakla birlikte, stokların azalması hatta yok olması bunların en önemlisidir. Nitekim av sahasında, son 5 yıldır stoklarda azalma olduğunu belirten balıkçıların oranı %42, stokların kısmen azaldığını söyleyenlerin oranı ise %23 olarak kaydedilmiştir (Şekil 10,11).

Şekil 9. Kuzeydoğu Akdeniz'de Yasa Dışı Avcılıkla Mücadele Ettiğini Bildiren Kooperatif Oranı

Şekil 10. Kooperatif Alanında Aşırı Avcılık Belirtisi Olduğunu Belirten Kooperatiflerin Oranı

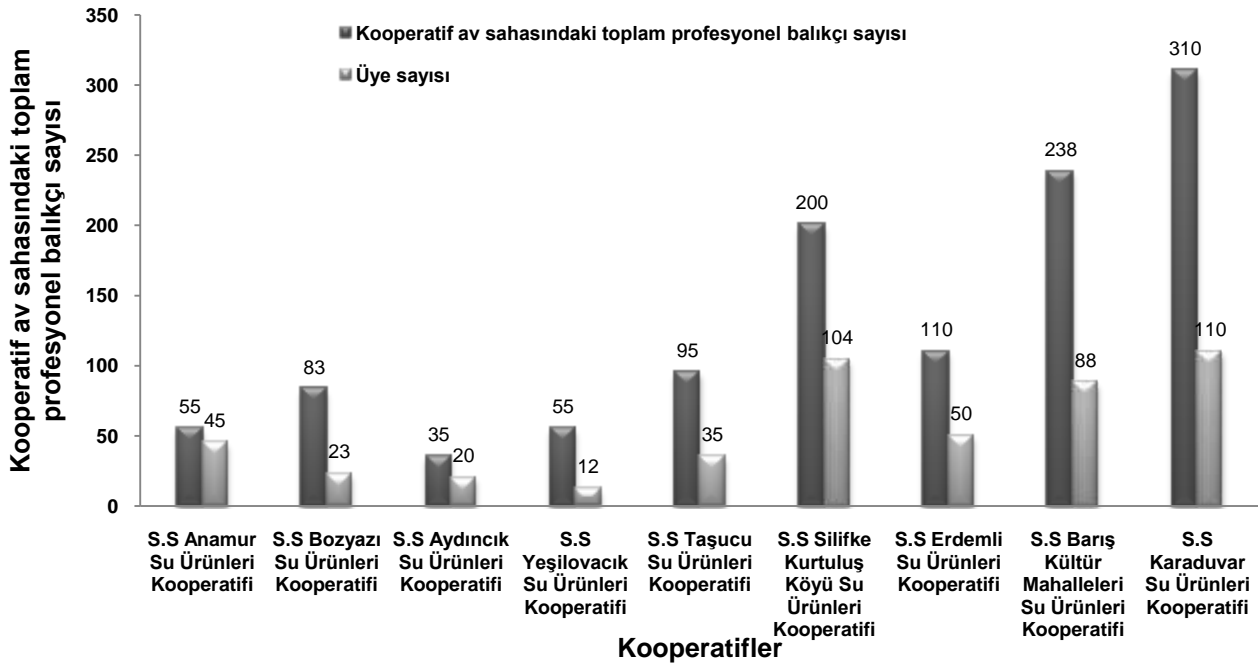
Şekil 11. Kooperatif Av Sahasında Yer Alan Balık Stoklarında Son Beş Yıl İçinde Azalma Olduğunu Belirten Kooperatiflerin Oranı

8.2 MERSİN BÖLGESİ

Mersin iline ait 9 Su Ürünleri kooperatifi bulunmaktadır. Bu kooperatiflerden en eskisi 1972 yılında kurulan S.S. Anamur Su Ürünleri Kooperatifi, en yenisi ise 2006 yılında kurulan S.S. Erdemli Su Ürünleri Kooperatifi'dir. En çok üye sayısı, 110 üye ile S.S. Karaduvar Su Ürünleri Kooperatifi'nde, en az üye ise, 12 balıkçı ile S.S. Yeşilovacık Su Ürünleri Kooperatifi'nde bulunmaktadır (Tablo 8).

Su ürünleri kooperatiflerinin faaliyet alanlarında kooperatif üyesi olmayan balıkçılarda bulunmaktadır. İncelenen su ürünleri kooperatiflerine üye olma oranı ortalama %38 olarak bulunmuştur (Tablo 8). S.S. Anamur, S.S. Aydıncık ve S.S. Silifke Kurtuluş Köyü Su Ürünleri Kooperatiflerine üye olma oranları %50'nin üzerindedir. Şekil 12, ele alınan su ürünleri kooperatiflerinin av sahaları içerisindeki toplam profesyonel balıkçı sayısı ve toplam üye sayılarını göstermektedir.

Mersin'de 2007 DİE kayıtlarına göre 644 ruhsatlı balıkçı teknesi ve 8805 ruhsatlı balıkçı bulunmaktadır. 2008'de yürütülen bu çalışma sırasında kooperatiflerin av sahalarında 485 aktif balıkçı teknesi ve 1181 aktif profesyonel balıkçı olduğu bildirilmiştir.

Şekil 12. Su Ürünleri Kooperatif Üyesi ve Av Sahaları İçerisindeki Toplam Profesyonel Balıkçı Sayılarının Kooperatiflere Göre Dağılımı

Tablo 8. Mersin İli Su Ürünleri Kooperatiflerinin Özellikleri

Kooperatifler	Kuruluş Yılı	Üye Sayısı	Kooperatife Üye Olmayan Balıkçı Sayısı	Kooperatife Üye Olma Oranı* (%)	Kooperatif Av Sahasındaki Toplam Balıkçı Sayısı
S.S. Anamur S.Ü.K	1972	45	20	69	55
S.S. Bozyazı S.Ü.K	1994	23	60	28	83
S.S. Aydıncık S.Ü.K	1988	20	15	57	35
S.S. Yeşilovacık S.Ü.K	2004	12	43	22	55
S.S. Taşucu S.Ü.K	1999	35	60	37	95
S.S. Silifke Kurtuluş Köyü S.Ü.K	1976	104	135	44	200
S.S. Erdemli S.Ü.K	2006	50	90	18	110
S.S. Barış Gazi Kültür Mah. S.Ü.K	2001	88	150	37	238
S.S. Karaduvar S.Ü.K	1993	110	200	35	310
TOPLAM		487	773	39	1181

Kooperatifler arasında en fazla profesyonel tekne S.S. Karaduvar Su Ürünleri Kooperatifi'nde, profesyonel balıkçı S.S. Karaduvar Su Ürünleri Kooperatifi'nde, amatör tekne S.S. Barış Gazi Kültür Mah. Su Ürünleri Kooperatifi av sahasında, amatör balıkçı ise S.S. Taşucu ve S.S. Karaduvar Su Ürünleri Kooperatiflerinde bulunmaktadır (Tablo 9).

Tablo 9. Mersin İli Su Ürünleri Kooperatiflerinin Profesyonel ve Amatör, Tekne ve Balıkçı Sayıları

Su Ürünleri Kooperatifi	Kooperatif Av Sahasındaki Toplam Balıkçı Sayısı	Kooperatife üye tekne sahibi balıkçı	Toplam amatör balıkçı	Toplam amatör balıkçı tekne
S.S. Anamur S.Ü.K	55	40	20	15
S.S. Bozyazı S.Ü.K	83	21	20	15
S.S. Aydıncık S.Ü.K	35	10	40	15
S.S. Yeşilovacık S.Ü.K	55	6	30	15
S.S. Taşucu S.Ü.K	95	20	1000	65
S.S. Silifke Kurtuluş Köyü S.Ü.K	200	50	20	5
S.S. Erdemli S.Ü.K	110	50	300	30
S.S. Barış Gazi Kültür Mah. S.Ü.K	238	35	500	250
S.S. Karaduvar S.Ü.K	310	60	1000	20
TOPLAM	1181	292	2930	430

Mersin İli bölgesinde kadın balıkçı yüzdelerine bakıldığında S.S. Taşucu ve S.S. Silifke Kurtuluş Köyü Su Ürünleri Kooperatifleri çalışma sahaları içerisinde en yüksek oran olduğu görülmüştür (Tablo 10). Kadın balıkçılar kooperatife üye olmamakla birlikte ağ temizleme ve yapım aşamasında eşlerine yardımcı olmaktadır.

Tablo 10. Mersin İli Bölgesinde Toplam Kadın Balıkçı Yüzdeleri

Su Ürünleri Kooperatifi	Kooperatif Av Sahasındaki Toplam Balıkçı Sayısı	Toplam kadın balıkçı	Kadın balıkçının beldelerde bulunma oranı (%)
S.S. Anamur S.Ü.K	55	0	0
S.S. Bozyazı S.Ü.K	83	6	7
S.S. Aydıncık S.Ü.K	35	10	29
S.S. Yeşilovacık S.Ü.K	55	1	2
S.S. Taşucu S.Ü.K	95	15	16
S.S. Silifke Kurtuluş Köyü S.Ü.K	200	15	8
S.S. Erdemli S.Ü.K	110	6	5
S.S. Barış Gazi Kültür Mah. S.Ü.K	238	0	0
S.S. Karaduvar S.Ü.K	310	10	3
TOPLAM	1181	63	5

Mersin ili Su Ürünleri Kooperatifleri ile gerçekleştirilen anketlerde genel olarak 13 grup sorun bulunmaktadır. Bu gruplar tablo 11’de kooperatiflerin her biri için gösterilmiştir.

Tablo 11. Mersin İli Su Ürünleri Kooperatiflerinin Sorunları

Koop Adı	Su Ürünleri Kooperatiflerinin Sorunları												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
S.S. Anamur S.Ü.K	X			X	X		X	X	X			X	X
S.S. Bozyazı S.Ü.K				X	X				X	X		X	X
S.S. Aydıncık S.Ü.K	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
S.S. Yeşilovacık S.Ü.K		X						X	X	X	X		X
S.S. Taşucu S.Ü.K		X		X	X	X	X	X	X		X	X	
S.S. Silifke Kurtuluş Köyü S.Ü.K	X	X	X	X	X			X		X	X	X	
S.S. Erdemli S.Ü.K		X		X		X	X	X	X		X	X	X
S.S. Barış Gazi Kültür Mah. S.Ü.K		X		X	X				X	X	X	X	X
S.S. Karaduvar S.Ü.K		X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X

1- Vergi sistemi

2- Yasa dışı avcılık

3- Balıkçılar arası anlaşmazlık

4- Pazarlama olanaklarının kısıtlı olması

5- Pazarlama problemleri

6- Sınırlı av sahası

7- Üye aidatlarının toplanması

8- Üyelerin ilgisizliği

9- Sınırlı finansal kaynaklar

10- Ticari avcılığı düzenleyen sirküler

11- Koruma ve kontrol hizmetleri

12- Balıkçı kooperatifleri konusunda yetersiz politikalar

13- Çekek yeri

8.2.1 S.S. ANAMUR SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ

Şekil 13. S.S. Anamur Su Ürünleri Kooperatifi Tekneleri

1972 yılında yerel balıkçı hareketi ile kurulan Anamur Su Ürünleri Kooperatifi (Şekil 13) 45 üyeye sahiptir. Bu üyelere 10 tanesi amatör balıkçıdır ve üye balıkçılara ait 40 tekneden 5'i amatör balıkçılara aittir. Üyelerden 30'u sadece balıkçılıktan geçinmektedir. Tekne sahibi 35 üye balıkçı faal olarak çalışmaktadır. Kooperatife üye 5 balıkçı ise gemici veya tayfa olarak çalışmaktadır. Üye olmayan 20 balıkçı bulunmakta, kooperatifin faaliyet sahasında toplam 40 adet profesyonel teknede yaklaşık 60 balıkçı çalışmaktadır. Bu saha içerisinde ruhsatsız olarak avlanan balıkçı bulunmamaktadır. Kooperatif av sahası içerisinde tahmini 15 amatör balıkçı teknesi ve 20 amatör balıkçı vardır. Anamur Su Ürünleri Kooperatifi'nin bir yöneticisi bulunmakta ama çalışanı bulunmamaktadır.

Anamur Su Ürünleri Kooperatifi'nde üye aidatları toplanamamaktadır. Kooperatifin borçlu olmasından dolayı elektrik, su ve araç giderleri ödenememektedir. Kooperatif faal durumdayken üye balıkçılara ücret karşılığı av malzemeleri (ağ, kurşun, mantar, halat, misina, olta) temin edildiği bildirilmiştir.

Anamur Su Ürünleri Kooperatifi av sahası içerisinde yasa dışı avcılık sorunu bulunmamakta fakat çalışılan bölgede aşırı avcılık belirtileri görülmektedir. Bölge balıkçıları son 5 yılda avlanan balık miktarının azaldığını belirtmiştir. Sınırlı finansal kaynakların bulunması,

balıkçıların ürünlerini pazarlarken yaşadıkları problemler, vergi sistemi, üyelerin aidatlarını toplayamamak ve üyelerin ilgisizliği kooperatifin diğer büyük sorunları arasındadır. Bölgeye yaz aylarında dışarıdan gelen orkinos gırgırları ile yerel balıkçı tekneleri arasında zaman zaman sorunlar yaşanmaktadır.

Anamur Su Ürünleri Kooperatifi'nin çalışma sahası içerisinde uzatma ağları (karides, barbun, palamut (dip ve yüzer), molozma, trança (fanyalı), paragat (ince ve kalın) (Şekil 14), sırtı (avcı, melanur ve palamut) ile avcılık yapılmaktadır. Bölgede yakalanan önemli türler arasında barbun, çipura, gümüş, turna, lüfer, palamut, sardalye, dil, istavrit, akya, kolyoz, izmarit, mercan, mırmır, kemane, karides, sübye, kalamar ve ahtapot bulunmaktadır.

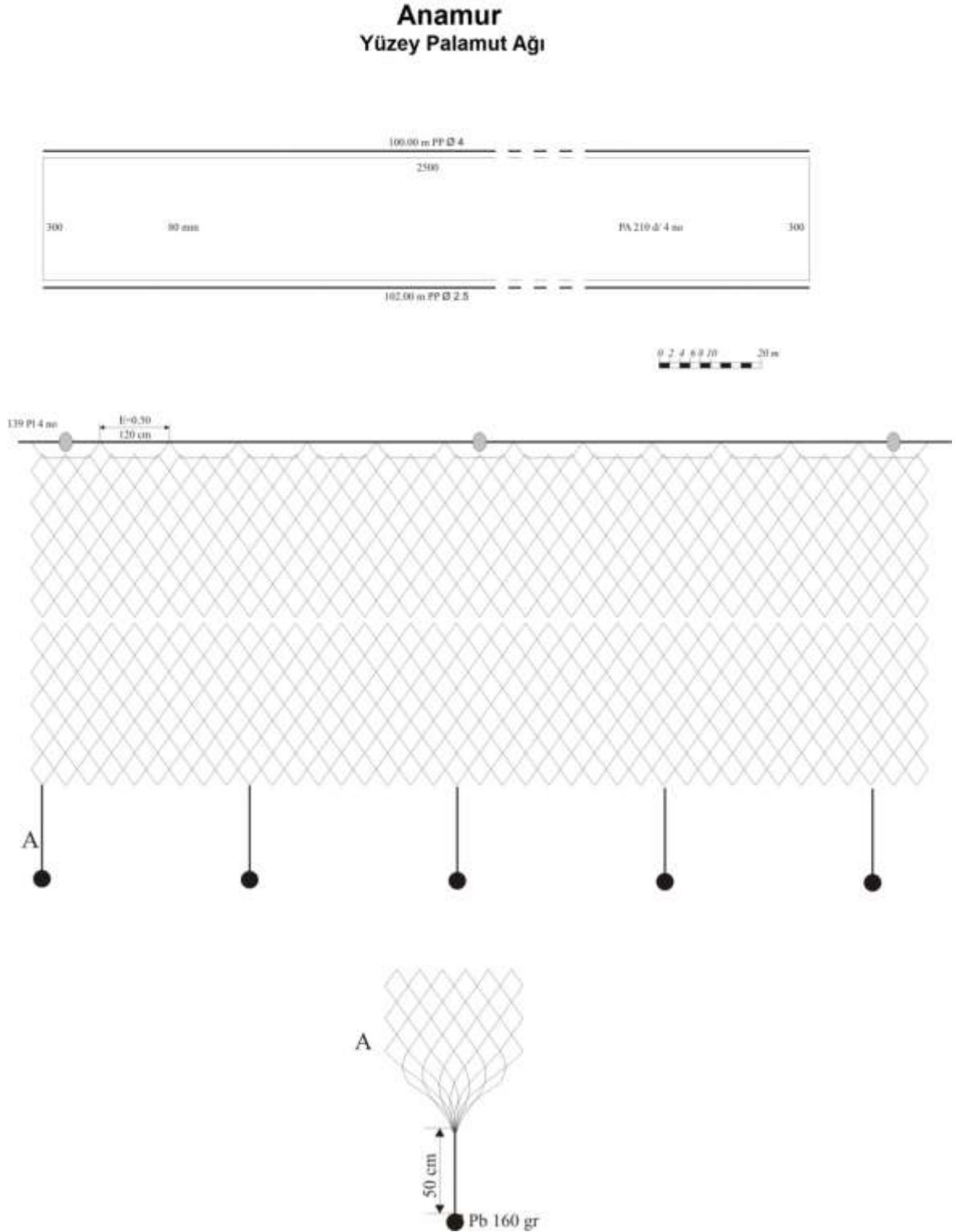

Şekil 14. Paragat Sepeti

Yüzey Palamut ağı 14 Mayıs 2008 tarihinde Anamur Su Ürünleri Kooperatifi'nde edinilen bilgilere göre Şubat ve Mart aylarında Anamur feneri ile Soğuksu arasında kalan 7-15 kulaç derinlikleri arasındaki av sahalarında kullanılmaktadır (Şekil 15). Bu ağlar kıyıda açığa dik ve düz olarak atılır. Çamur, otluk ve taşlık alanlarda avcılık yapılmaz. Ağlar akşam saat 10 civarında atılır, eğer mantarlar çöktüyse hemen kaldırılır. Mantarlarda bir çökme görülmediyse sabaha karşı toplanır. Palamut ve kuzu balığının hedeflendiği bu avcılıkta tesadüfi olarak melanur, sargoz ve turna balıkları da avlanıp pazarlanmakta, yengeç, balon (kurbağa) balığı,

vatoz, elektrik balığı, köpek balığı, yunus ve kaplumbağa gibi hedef dışı türlerde yakalanabilmektedir. Anamur'da fokların bu ağlara zarar verdiği ama takılmadıkları bildirilmiştir.

Anamur Su Ürünleri Kooperatifi av sahası içerisinde kullanılan av araçlarının kullanıldığı aylar, kullanan tekne sayısı, bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar, toplam miktar, balıkçıların yılda kaybettikleri av aracı yüzdesi, av araçlarının bir yıl içerisindeki eskime yüzdeleri ve kayıp ve eskimelerden kaynaklanan maliyetler tablo 12'de özetlenmiştir.

Şekil 15. Yüzey Palamut Uzatma Ağı (Anamur, Mersin)

Tablo 12. Anamur Su Ürünleri Kooperatifi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Av Aracı	Kullanıldığı Aylar												Tekne Sayısı	Bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar	Toplam	Kayıp Yüzdesi (%)	Eskime Yüzdesi (%)	Maliyet (TL)			
	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A						Birim	Toplam	Kayıp	Eskime
BARBUN SADE AĞI													8	20 posta	160	100	100	110	17600	17600	17600
BARBUN FANYALI AĞI													10	25 posta	250	20	100	220	55000	11000	55000
PALAMUT AĞI(YÜZER)													6	5 posta	30	10	30	535	16050	1605	4815
PALAMUT AĞI(DİP)													5	5 posta	25	50	20	500	12500	6250	2500
TRANÇA AĞI													4	20 posta	80	50	50	285	22800	11400	11400
MOLOZMA AĞI													10	5 posta	50	50	50	500	25000	12500	12500
İNCE PARAGAT													15	2 seledede 1000 iğne	15000	2000	0	250	7500	150000	0
KALIN PARAGAT													15	2 seledede 1000 iğne	15000	2000	0	350	10500	210000	0
EL OLTASI													10	1 takım	10			5	50	0	0
SIRTI													6	1 takım	6			13	78	0	0

S.S. Anamur kooperatifine ait teknelerin avlandıkları saha Soğuksu-Kaladıran arası olarak bildirilmiştir.

S.S. Anamur kooperatifine üye balıkçıların av araçlarını kaybetme nedenleri arasında dip yapısının taşlık olması, şamandıra kayıpları, trol tekneleri, kurbağa balığı, fok ve yunus bulunmaktadır.

8.2.2 S.S. BOZYAZI SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ

1984 yılında yerel balıkçı hareketi ile kurulan Bozyazı Su Ürünleri Kooperatifi'ne (Şekil 16) kayıtlı 23 üye bulunmaktadır. Üyelerin tamamı balıkçılıktan geçinmektedir. Üye 23 balıkçının 21 tanesinin kendisine ait teknesi bulunmakta ve faal olarak çalışmaktadır. Kooperatife üye olmayan yaklaşık 60 balıkçıya ait 14 tekne bulunmaktadır. Kooperatifin faaliyet sahasında 5'i trol, toplam 35 teknede yaklaşık 85 balıkçı çalışmaktadır. Kooperatife üye kadın balıkçı bulunmamakla birlikte yaklaşık 6-7 kadın balıkçının balıkçı ruhsatı bulunmakta, denizde ve karada eşlerine veya akrabalarına yardımcı olmaktadır. Kooperatif av sahası içerisinde tahmini 15 - 20 amatör balıkçı teknesi ve tahmini 15 - 20 amatör balıkçı bulunduğu bildirilmiştir. Bu saha içerisinde ruhsatsız olarak avlanan balıkçı bulunmamaktadır.

Şekil 16. S.S. Bozyazı'daki Balıkçı Teknelerinin Bir Görüntüsü

Bozyazı Su Ürünleri Kooperatifi'nin 2 çalışanı bulunmaktadır. Kooperatif liman işletmesi yaparak gelir elde etmektedir. Gider kalemleri arasında faturalar, işçilerin aylıkları, genel kurul harcamaları bulunmaktadır.

Bozyazı Su Ürünleri Kooperatifi av sahası içerisinde yasa dışı avcılık sorunu bulunmakta ve sorumlusu olarak balıkçılar görülmektedir. Bölge balıkçıları son 5 yılda avlanan balık miktarının azaldığını belirtmişlerdir. Üye aidatlarının ve liman kirasının toplanamaması,

ekek yerinin olmayışı, balıkçıların ürünlerini pazarlarken yaşıadıkları problemler kooperatifin diğerk büyük sorunları arasındadır.

Fanyalı barbun ağı 15 Mayıs 2008 tarihinde Bozyazı'da toplanılan bilgilere göre tüm yıl boyunca Aydıncık – Anamur Burnu arasındaki 2-50 kulaç derinliğinde taş ve otluk av sahalarına düz olarak atılmaktadır (Şekil 17). Gece saat 3'te dökülen ağılar güneş doğduktan sonra kaldırılmaktadır. Hedef türün barbun olduğu bu avcılıkta tesadüfi olarak mercan, istavrit, kupez ve karideste yakalanabilmektedir. Yakalanıp ıskarta edilen türler arasında vatoz, izmarit, yengeç ve nadiren deniz kaplumbağası olduğu bildirilmiştirk. Balıkçılar fok, yunus ve deniz kaplumbağalarının ağıda yakalanan balıkları yediğini ve ağıa zarar verdiklerini bildirmişlerdir.

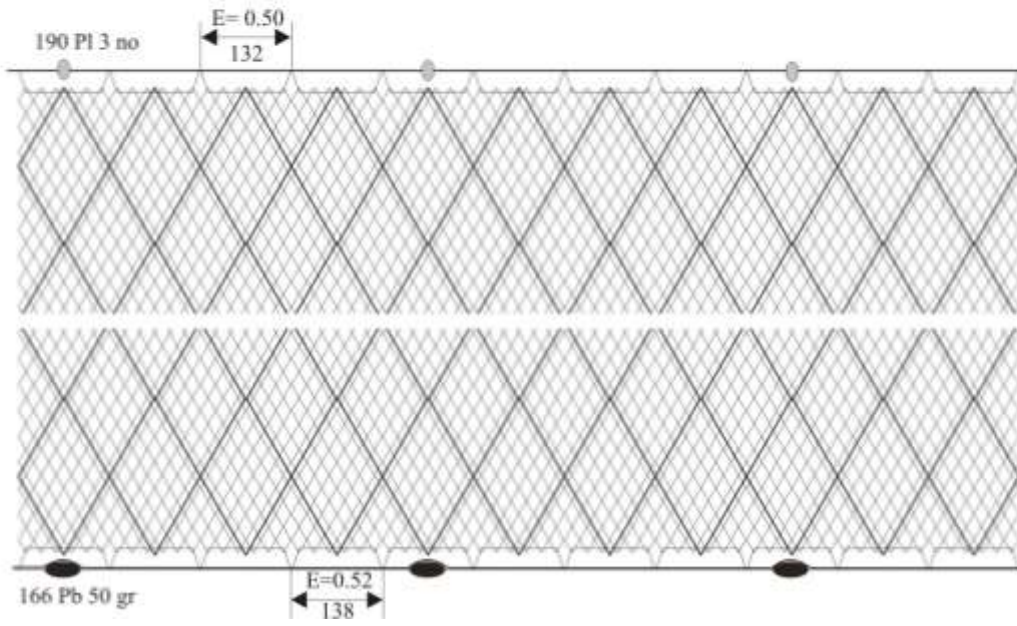
Bozyazı Su rnleri Kooperatifi av sahası içerisinde kullanılan av araçlarının kullanıldığı aylar, kullanan tekne sayısı, bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar, toplam miktar, balıkçıların yılda kaybettikleri av aracı yüzdesi, av araçlarının 1 yıl içerisindeki eskime yüzdeleri ve kayıp ve eskimelerden kaynaklanan maliyetler tablo 13'te özetlenmiştir.

Bozyazı
Fanyalı Barbun

100.00 PP Ø 4			102.00 PP Ø 3-4		
5	220 mm	910	PA	210 d/4 no	5
50	44 mm	4545	PA	210 d/2 no	50
5	220 mm	910	PA	210 d/4 no	5

x 15

0 5 10 m

Şekil 17. Fanyalı Barbun Uzatma Ağı (Bozyazı, Mersin)

Tablo 13. Bozyazı Su Ürünleri Kooperatifi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Av Aracı	Kullanıldığı Aylar												Tekne Sayısı	Bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar	Toplam	Kayıp Yüzdesi (%)	Eskime Yüzdesi (%)	Maliyet (TL)			
	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A						Birim	Toplam	Kayıp	Eskime
TROL													5	1 takım	5	20	30	2500	12500	2500	3750
KARİDES AĞI													15	15 posta	225	0	50	200	45000	0	22500
BARBUN FANYALI AĞI													30	15 posta	450	0	100	200	90000	0	90000
PALAMUT AĞI (YÜZER)													30	5 posta	150	0	100	300	45000	0	45000
MOLOZMA AĞI													6	3 posta	18	0	50	350	6300	0	3150
İNCE PARAGAT													30	1 seledede 500 iğne	15000	50	100	350	10500	5250	10500
KALIN PARAGAT													30	2 seledede 1000 iğne	30000	100	25	350	21000	21000	5250
EL OLTASI													5	1 takım	5				25	0	0

S.S. Bozyazı kooperatifine üye balıkçıların av araçlarını kaybetme nedenleri arasında dip yapısının taşlık olması, trol tekneleri ve kurbağa balığı bulunmaktadır.

8.2.3 S.S. AYDINCİK SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ

1991 yılında yerel balıkçı hareketi ile kurulan Aydıncık Su Ürünleri Kooperatifi'ne kayıtlı 20 üye bulunmaktadır (Şekil 18). Geçimi tamamıyla balıkçılığa bağlı olan 7 balıkçı vardır. Kooperatife üye 20 balıkçıdan 8'inin kendisine ait teknesi bulunmakta ve faal olarak çalışmaktadır. Üye 3 balıkçı ise gemici veya tayfa olarak görevini sürdürmektedir. Kooperatife üye olmayan 20 balıkçı bulunmakta, toplam yaklaşık 30 balıkçı, 18 adet profesyonel aktif tekne kooperatifin faaliyet sahasında çalışmaktadır (Şekil 19). Kooperatife üye kadın balıkçı bulunmamakta yaklaşık 10 tekne sahibinin eşi kısmen denize gidip, daha çok karadan eşine ağ temizlenmesi, donanı ve tamiratında yardımcı olmaktadır. Kooperatif av sahası içerisinde tahmini 20 amatör balıkçı teknesi ve tahmini 40 amatör balıkçı bulunduğu bildirilmiştir. Bu saha içerisinde ruhsatsız olarak avlanan balıkçı bulunmamaktadır.

Şekil 18. Aydıncık Limanı

Aydıncık Su Ürünleri Kooperatifi demokratiklik ilkesine bağlı kalarak yönetilmektedir. Kooperatifin son 5 yıl içerisinde yönetim kurulunda değişiklik meydana gelmiş ve kooperatif başkanı değişmiştir. Kooperatifin çalışanı ve herhangi bir gelir kalemi bulunmamaktadır.

Şekil 19. S.S. Aydıncık Su Ürünleri Kooperatifi Tekneleri

Aydıncık Su Ürünleri Kooperatifi av sahası içerisinde yasa dışı avcılık sorunu bulunmakta ve sorumlusu olarak trole kapalı bölge, kaçak giren balıkçılar ve Sahil Güvenlik Komutanlığı botlarının her zaman yeterince yakında bulunamaması görülmektedir. Bölge balıkçıları son 5 yılda avlanan balık miktarının azaldığını belirtmişlerdir. Sınırlı finansal kaynaklar, çekek yerinin olmayışı, balıkçıların ürünlerini pazarlarken yaşadıkları problemler, vergi sistemi, koruma kontrol hizmetleri, ticari avcılığı düzenleyen sirküler kooperatifin diğer büyük sorunları arasındadır.

Aydıncık Su Ürünleri Kooperatifi'nin çalışma sahası içerisinde, paragat (kalın/ince) ve uzatma ağları (palamut, molozma) ile avcılık yapılmaktadır. Bölgede yakalanan önemli türler arasında barbun, mercan, palamut, ceylan, sokar balığı, karagöz, sargoz, kupez, sinagrit, lahoz, fangri, akya, turna, karavida, ahtapot bulunmaktadır.

Aydıncık'ta kullanılan ve göz açıklıkları 36 ile 45 mm. arasında değişebilen palamut – akya ağına ait bilgiler 14 Mayıs 2008 tarihinde toplanmıştır (Şekil 20). Bu ağlar 15 Eylül – 15 Haziran arasında Sancak ile Kızıl liman arasında kalan kum, ot, dragana ve çakıl zeminli sahalarda düz ya da zikzak şeklinde atılarak kullanılmaktadır. Akşam saat 5'te atılan ağlar 4-5 saat kadar suda kalıp kaldırıldıktan sonra istenirse bir kez daha atılabilmektedir. Akya ve palamudun hedeflendiği bu ağlarda tesadüfi olarak turna, fangri ve trançada yakalanıp

satılabilmekte, yakalanan mavi yengeçler balıkçılar tarafından tüketilmekte, vatoz, köpekbalığı, kaplumbağa ve nadiren çıkabilen fok ise denize bırakılmaktadır. Yunus, kaplumbağa ve fokun ağları yırttığı bu avcılıkta, av veriminin her geçen yıl daha kötüye gittiği bildirilmiştir.

Şekil 20. Palamut Ağı Tamiri Yapan Aydıncık Balıkçısıyla Anket Çalışması

Aydıncık Su Ürünleri Kooperatifi av sahası içerisinde kullanılan av araçlarının kullanıldığı aylar, kullanan tekne sayısı, bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar, toplam miktar, balıkçıların yılda kaybettikleri av aracı yüzdesi, av araçlarının 1 yıl içerisindeki eskime yüzdeleri ve kayıp ve eskimelerden kaynaklanan maliyetler Tablo 14'de özetlenmiştir.

Tablo 14. Aydınçık Su Ürünleri Kooperatifi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Av Aracı	Kullanıldığı Aylar												Tekne Sayısı	Bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar	Toplam	Kayıp Yüzdesi (%)	Eskime Yüzdesi (%)	Maliyet (TL)			
	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A						Birim	Toplam	Kayıp	Eskime
BARBUN SADE AĞI													15	30 posta	450	30	200	260	117000	35100	234000
PALAMUT AĞI (YÜZER)													15	5 posta	75	50	200	500	37500	18750	75000
İNCE PARAGAT													15	2 seledede 1000 iğne	15000	1000	0	260	7800	78000	0
KALIN PARAGAT													15	3 seledede 1500 iğne	22500	100	50	310	13950	13950	6975

S.S. Aydınçık kooperatifine ait teknelerin avlandıkları saha Babadıl-Kızıl Liman arası olarak bildirilmiştir.

S.S. Aydınçık kooperatifine üye balıkçıların av araçlarını kaybetme nedenleri arasında akıntı, takılmalar, trol tekneleri ve kurbağa balığı bulunmaktadır.

8.2.4 S.S. YEŞİLOVACIK SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ

2004 yılında yerel balıkçı hareketi ile kurulan Yeşilovacık Su Ürünleri Kooperatifi'ne kayıtlı 12 üye bulunmaktadır (Şekil 21). Üyelerin tamamı balıkçılıktan geçinmektedir. Üye 12 balıkçıdan yarısının kendisine ait teknesi bulunmakta ve faal olarak çalışmaktadır. Üyelerin diğer yarısı ise gemici veya tayfa olarak çalışmaktadır. 18'i küçük, 5'i trol olmak üzere toplam 23 tekne kooperatifin faaliyet sahasında çalışmaktadır. Kooperatife üye 1 kadın balıkçı bulunmaktadır. Kooperatif av sahası içerisinde tahmini 10 - 15 amatör balıkçı teknesi ve tahmini 10 - 15 amatör balıkçı bulunduğu bildirilmiştir. Bu saha içerisinde ruhsatsız olarak avlanan balıkçı bulunmamaktadır.

Şekil 21. Yeşilovacık Limanı

Yeşilovacık Su Ürünleri Kooperatifi'nin bir yöneticisi ve 2 çalışanı bulunmaktadır. Çalışan 2 kişi bekçi olarak görevlerini sürdürmektedirler. Kooperatif liman işletmesi yaparak gelir elde etmektedir. Gider kalemleri arasında faturalar ve işçilerin aylıkları bulunmaktadır.

Yeşilovacık Su Ürünleri Kooperatifi av sahası içerisinde yasa dışı avcılık sorunu bulunmakta ve sorumlusu olarak balıkçılar görülmektedir. Bölge balıkçıları son 5 yılda avlanan balık miktarının azaldığını belirtmişlerdir. Kooperatif balık stoklarının sürdürülebilir bir şekilde avlanmasına, yasaklar balıkçılar tarafından aşıldığı için katkı sağlayamamışlardır. Sınırlı

finansal kaynaklar, koruma kontrol hizmetleri, ticari avcılığı düzenleyen sirküler, balıkçıların ilgisizliği ve aralarındaki anlaşmazlıklar kooperatifin diğer büyük sorunları arasındadır.

Yeşilovacık Su Ürünleri Kooperatifi'nin çalışma sahası içerisinde dip trolü (Şekil 22), paragat (kalın/ince), uzatma ağları (karides, dil, barbun, trança, palamut, molozma) ile avcılık yapılmaktadır. Bölgede yakalanan önemli türler arasında lagos, barbun, akya, sargoz, fangri, trança, turna, melanur, sinagrit, istavrit, kolyoz, kupez, mercan, lüfer, çipura, pertlek ve karavida bulunmaktadır.

Şekil 22. Yeşilovacık Trol Tekneleri

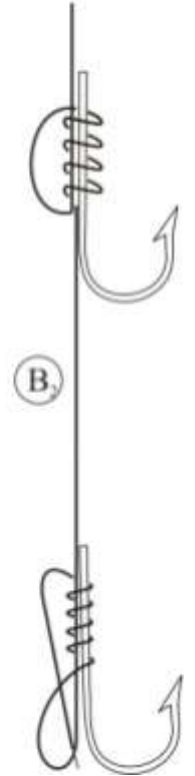
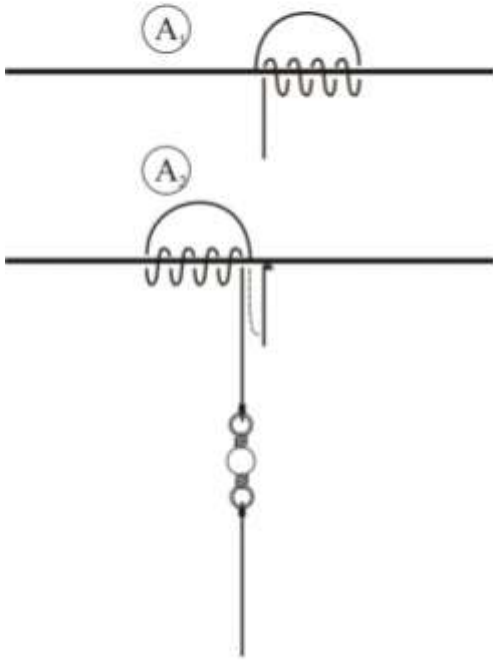
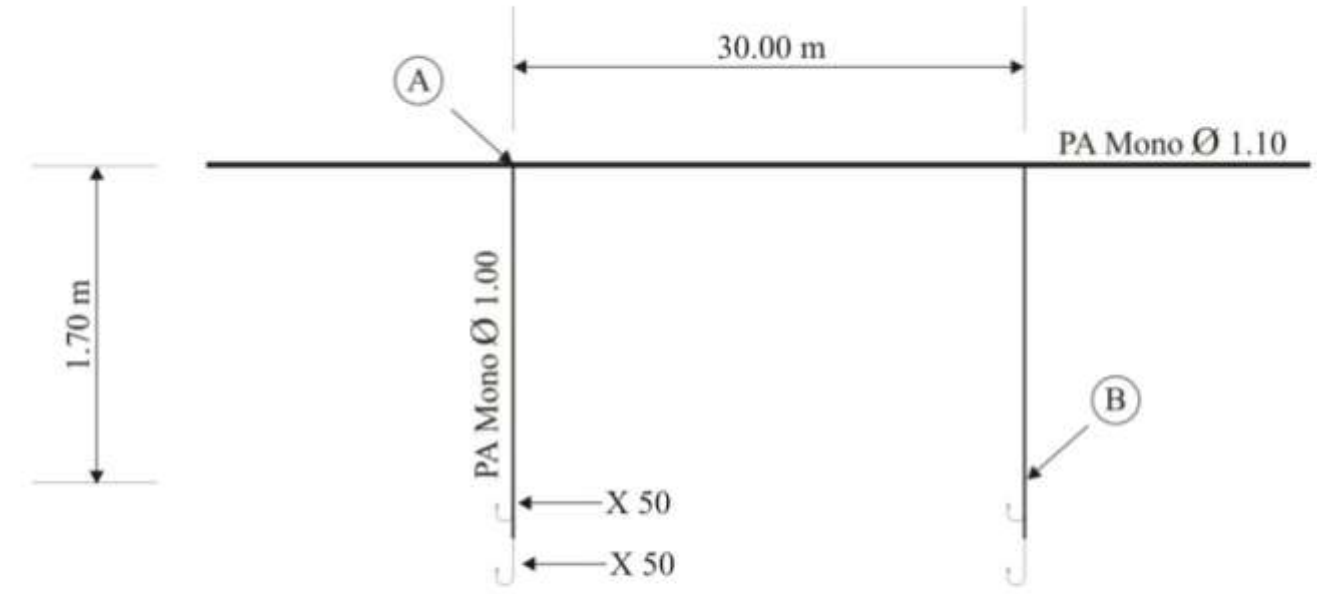
Yeşilovacık'ta kullanılan ve 4/0-5/0 numara iğnelerden yapılan akya (avcı, kuzu) kalın paragatına ait bilgiler 13 Mayıs 2008 tarihinde toplanmıştır (Şekil 23). Ekim – Şubat aylarında, Aydıncık, Taşucu arasındaki 10-100 kulaç derinliklerde bulunan taş, dragana, çamur ve batık bulunan av sahalarına zikzak ya da düz şekilde atılan bu paragatlarda yem olarak sübye, kalamar, ahtapot bacağı (kolu), sardalye ve canlı balık kullanılmaktadır. Bir köstekte 2 iğneden oluşan bu takımlarda yem hem baştan hem kuyruktan tutturulmaktadır. Bu paragatlar gece atılırsa sabahleyin, gündüz atılırsa 2 saatte bir kaldırılmaktadır. Hedef türün akya olduğu bu avcılıkta tesadüfi olarak lagos, orfoz, sinagrit, trança, fangri, kılıç ve ahtapot ta yakalanıp pazarlanabilmektedir. Yakalanan vatoz, sapan, denizyıldızı ve kaplumbağalarda ıskarta

edilmektedir. Deniz kaplumbağalarının sığ bölgelerde daha çok çıktığı, ağızdan veya vücuttan yakalanabildiği ve genellikle canlı olarak denize geri salındığı bildirilmiştir.

Yeşilovacık'ta kullanılan 44 mm. fanyalı barbun ağı 13 Mayıs 2008'de edinilen bilgilere göre teknik yapı olarak bölgede kullanılan diğer fanyalı barbun ağlarıyla yapısal benzerlik gösterdiği için burada teknik çizimi ayrıca verilmemiştir. Bu ağlar, 15 Nisan – 15 Eylül döneminde, Taşucu ve Aydıncık arasında bulunan 20–60 kulaç derinliklerdeki kum, çamur ve drağnalık (delikli kaya) av sahalarına düz ya da zikzak şeklinde atılmaktadır. Sabah gün doğmadan atılan ağlar güneş doğduktan sonra kaldırılmakta, akşam gün batmadan atılan ağlar ise güneş battıktan sonra kaldırılmakta, ağlar suda yaklaşık 1 saat kalmaktadır. Kıрма mercan, barbun, karides, istavrit, kolyoz, sardalye, tekir ve nil barbununun yakalanıp satıldığı bu ağlarda çıkan izmarit, yengeç, sapan ve vatoz ıskarta edilmektedir. Yunus, fok, kaplumbağa, kurbağa (balon) balığının ağlara zarar verdiği bildirilmiştir.

Yeşilovacık Su Ürünleri Kooperatifi av sahası içerisinde kullanılan av araçlarının kullanıldığı aylar, kullanan tekne sayısı, bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar, toplam miktar, balıkçıların yılda kaybettikleri av aracı yüzdesi, av araçlarının 1 yıl içerisindeki eskime yüzdeleri ve kayıp ve eskimelerden kaynaklanan maliyetler Tablo 15'de özetlenmiştir.

Yeşilovacılı
Akya Paragatı

Şekil 23. Akya Paragatı (Yeşilovacık, Mersin)

Tablo 15. Yeşilovacık Su Ürünleri Kooperatifi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Av Aracı	Kullanıldığı Aylar												Tekne Sayısı	Bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar	Toplam	Kayıp Yüzdesi (%)	Eskime Yüzdesi (%)	Maliyet (TL)			
	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A						Birim	Toplam	Kayıp	Eskime
TROL													5	1 takım	5	100	150	2500	12500	12500	18750
DİL AĞI													5	60 posta	300		100	205	61500	0	61500
KARİDES AĞI													5	20 posta	100		100	185	18500	0	18500
BARBUN SADE AĞI													5	30 posta	150		100	185	27750	0	27750
PALAMUT AĞI(YÜZER)													18	5 posta	90		50	235	21150	0	10575
TRANÇA AĞI													2	30 posta	60	30	20	280	16800	5040	3360
MOLOZMA AĞI													15	2 posta	30		50	235	7050	0	3525
İNCE PARAGAT													18	1 seledede 500 iğne	9000	1500	0	200	3600	54000	0
KALIN PARAGAT													18	2 seledede 800 iğne	14400	2000	0	350	12600	252000	0
AVCI/AKYA PARAGATI													18	1 seledede 500 iğne	9000	200	100	280	5040	10080	5040

S.S. Yeşilovacık kooperatifine üye balıkçıların av araçlarını kaybetme nedenleri arasında taşlı dip yapısı, trol tekneleri ve kurbağa balığı bulunmaktadır.

8.2.5 S.S. TAŞUCU SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ

1999 yılında yerel balıkçı hareketi ile kurulan Taşucu Su Ürünleri Kooperatifi, tamamı sadece balıkçılıktan geçinen 35 üyeye sahiptir (Şekil 24). Üyelerden 20 balıkçının kendisine ait teknesi bulunmakta ve bu 20 tekne faal olarak çalışmaktadır. Kooperatife üye 15 balıkçı gemici veya tayfa olarak çalışmaktadır. Taşucu Su Ürünleri Kooperatifi'ne üye olmayan 60 balıkçıya ait 30 tekne vardır. Kooperatifin faaliyet sahasındaki toplam profesyonel balıkçı sayısı 95 kişi ve profesyonel tekne sayısı 50 tanedir. Toplam amatör balıkçı sayısı 1000 kişi olarak bildirilmiştir.

Şekil 24. Taşucu Limanı Kuş Bakışı Görüntüsü

Taşucu Su Ürünleri Kooperatifi'nin gelir kaynağı sadece üye aidatlarından oluşmaktadır. Gider kalemleri içerisinde ise elektrik, muhasebe ve genel kurul onay giderleri bulunmaktadır (Şekil 25).

Şekil 25. Taşucu Balıkçılarıyla Anket Çalışması

Taşucu Su Ürünleri Kooperatifi'nin çalışma sahası içerisinde trol (Şekil 26), gırgır, paragat (kalın/ince), uzatma ağları (karides, dil, palamut, molozma) ve sepet ile avcılık yapılmaktadır. Bölgede avcılık yapan trol tekneleri %90 oranında kesimli trol kullanmaktadır. Trol teknelerinin 5 tanesi kış sezonunda da 6 mil açığa 200-220 kulaç derinliklerdeki derin sularda geleneksel trolle avcılık yapmaktadır.

Taşucu Su Ürünleri Kooperatifi'nin çalışma sahası içerisinde barbun (nil barbunu, taş barbunu), gümüş (ıskarmoz), yabancı mercan, kırma mercan, kupez, izmarit, bakalyaro, mırmır, dil, lagos, alaya, palamut, çipura, sargoz, çim çim, sübye, karabiga (*Penaus kerathurus*), beyaz karides (*Penaus japonikus*) yakalanmaktadır.

Şekil 26. Taşucu Limanı Trol Tekneleri

Taşucu Su Ürünleri Kooperatifi av sahası içerisinde kullanılan av araçlarının kullanıldığı aylar, kullanan tekne sayısı, bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar, toplam miktar, balıkçıların yılda kaybettikleri av aracı yüzdesi, av araçlarının 1 yıl içerisindeki eskime yüzdeleri ve kayıp ve eskimelerden kaynaklanan maliyetler Tablo 16'da özetlenmiştir.

Tablo 16. Taşucu Su Ürünleri Kooperatifi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Av Aracı	Kullanıldığı Aylar												Tekne Sayısı	Bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar	Toplam	Kayıp Yüzdesi (%)	Eskime Yüzdesi (%)	Maliyet (TL)			
	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A						Birim	Toplam	Kayıp	Eskime
TROL													14	1 takım	14	100	100	3000	42000	42000	42000
DİL AĞI													15	50 posta	750		50	120	90000	0	45000
KARİDES AĞI													15	30 posta	450		200	150	67500	0	135000
PALAMUT AĞI (YÜZER)													10	5 posta	50		25	300	15000	0	3750
MOLOZMA AĞI													15	4 posta	60		50	200	12000	0	6000
İNCE PARAGAT													30	1 seledede 400 iğne	12000	500	0	160	4800	24000	0
KALIN PARAGAT													30	3 seledede 1500 iğne	45000	500	0	400	36000	180000	0
SEPET (KAFES)													5	5 adet	25		100	20	500	0	500

S.S. Taşucu kooperatifine üye balıkçıların av araçlarını kaybetme nedenleri arasında taşlı dip yapısı, trol tekneleri, kurbağa ve köpek balığı bulunmaktadır.

8.2.6 S.S. SİLİFKE KURTULUŞ KÖYÜ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ

1976 yılında yerel balıkçı hareketi ile kurulan Silifke Kurtuluş Köyü Su Ürünleri Kooperatifi 104 üyeye sahiptir. Avcılık faaliyeti yalnızca denizde değil, dalyan içi ve kuzuluklarında da mevcuttur (Şekil 27). Üyelerin tamamı balıkçılık dışında başka işler de yapmaktadır. Kooperatife üye 104 balıkçıdan 50'sinin kendisine ait teknesi bulunmakta ve faal olarak çalışmaktadır. Yaklaşık 50 adet tekne kooperatif üyesi olmaksızın bölgede balıkçılık yapmaktadır. Toplam 100 faal teknede yaklaşık 200 profesyonel balıkçı çalışmaktadır. Bu saha içerisinde 20 balıkçının ruhsatsız olarak avlanmakta olduğu bildirilmiştir. Av sahasında 5 amatör balıkçı teknesi ve yaklaşık 20 amatör balıkçı bulunmaktadır (Şekil 28). Kooperatife üye kadın balıkçı bulunmamakla birlikte, üye olmayan 10-15 kadın balıkçının aşırı soğuklarda kanalların derin yerlerine giren balıkları, yılda 10-15 gün serpme ile avladıkları bildirilmiştir. Silifke Kurtuluş Köyü Su Ürünleri Kooperatifi'nin bir yöneticisi ve 10-17 kişi arasında değişen, kısmen mevsimlik çalışanı bulunmaktadır.

Şekil 27. Kurtuluş Köyü Tekneleri

Silifke Kurtuluş Köyü Su Ürünleri Kooperatifinin gelir kaynağı sadece balık satışından oluşmaktadır. Gider kalemleri içerisinde genel kurul toplantıları, 3 adet araç, personel, satış

giderleri ve kira girmektedir. Kooperatif üye balıkçılara av malzemeleri (ağ, kurşun, mantar, halat, misina, olta) temin etmekte ve kooperatife üye balıkçıların yaklaşık % 65'i avlarını kooperatif aracılığıyla pazarlamaktadırlar.

Silifke Kurtuluş Köyü Su Ürünleri Kooperatifi av sahası içerisinde yasa dışı avcılık ve aşırı avlama yapan tekneler bulunmaktadır. Yasa dışı avcılığın devam etmesinin sorumlusu olarak balıkçılar görülmektedir. Bölge balıkçıları son 5 yılda avlanan balık miktarının azaldığını belirtmişler ve bunu kanallarda artan su samuru (su iti) miktarına bağlamışlardır. Ayrıca bölgenin balıkçı barınağı ihtiyacı ve avlak sahasının ıslah edilmesi ihtiyaçlar arasındadır. Avlak sahası ıslah çalışmaları projesi 1996 yılında İtalya ve Fransa'nın katkılarıyla yapılmış fakat uygulamaya geçirilememiştir.

Silifke Kurtuluş Köyü Su Ürünleri Kooperatifi'nin çalışma sahası içerisinde paragat ve uzatma ağları (karides, dil, molozma) ile avcılık yapılmaktadır ve ısparoz, lagos, orfoz, fangri, dil ve karides yakalanmaktadır.

Silifke'de kullanılan karides uzatma ağına ilişkin teknik bilgiler 25 Ocak 2008 tarihinde toplanmıştır. 50-52 mm'lik tor ve 220 mm'lik fanyadan oluşan bu ağların donam özellikleri bölgede kullanılan diğer karides uzatma ağlarıyla benzerlik gösterdiği için teknik çizimi ayrıca verilmemiştir. Bu ağlar Silifke'li balıkçılar tarafından tüm yıl boyunca Mersin – Taşucu arasındaki 8-30 kulaç derinliklerde çamurlu av sahalarına düz olarak atılmaktadır. Kışın akşam atılıp sabah kaldırılan ağlar yaz aylarında bol miktarda yengeç olduğu için akşamları atılır ve 1 saat sonra kaldırılır. Hedef türün karides olduğu avcılıkta ince çipura ve ısparoz da yakalanıp satılabilmekte, yengeç, vatoz ve elektrik (cereyan) balıkları ise iskarta edilmektedir. Balıkçılar pavurya ve yengecin bütün ağları parçaladığını bildirmektedir.

Şekil 28. Ağ Temizleyen Balıkçılar

Silifke’de kullanılan dil uzatma ağına ilişkin teknik bilgiler 25 Ocak 2009 tarihinde toplanmıştır. 80 mm’lik tor ve 280 mm’lik fanyadan oluşan bu ağların donam özellikleri bölgede kullanılan diğer dil uzatma ağlarıyla benzerlik gösterdiği için teknik çizimi ayrıca verilmemiştir. Dil ağları Silifke’li balıkçılar tarafından Aralık ve Ocak aylarında Taşucu- Mersin arasındaki 8-30 kulaç derinliklerde bulunan çamurlu zeminlere düz olarak atılmaktadır. Akşam atılıp sabah kaldırılan ağlar suda 10-12 saat kalmaktadır. Yalnızca dil balıklarının yakalandığı bu ağlara yunus ve deniz kaplumbağalarının zarar verdiği bildirilmiştir.

Silifke Kurtuluş Köyü Su Ürünleri Kooperatifinin denizdeki av sahası içerisinde kullanılan av araçlarının kullanıldığı aylar, kullanan tekne sayısı, bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar, toplam miktar, balıkçıların yılda kaybettikleri av aracı yüzdesi, av araçlarının 1 yıl içerisindeki eskime yüzdeleri ve kayıp ve eskimelerden kaynaklanan maliyetler Tablo 17’de özetlenmiştir.

Tablo 17. Silifke Kurtuluş Köyü Su Ürünleri Kooperatifi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Av Aracı	Kullanıldığı Aylar												Tekne Sayısı	Bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar	Toplam	Kayıp Yüzdesi (%)	Eskime Yüzdesi (%)	Maliyet (TL)				
	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A						Birim	Toplam	Kayıp	Eskime	
DİL AĞI														20	20 posta	400		50	250	100000	0	50000
KARİDES AĞI														20	20 posta	400	5	300	250	100000	5000	300000
MOLOZMA AĞI														20	2 posta	40		100	200	8000	0	8000
İNCE PARAGAT														20	2 seledede 1000 iğne	20000	300	0	180	7200	21600	0

S.S. Silifke Kurtuluş Köyü kooperatifine üye balıkçıların av araçlarını kaybetme nedenleri arasında trol tekneleri, fırtına, kurbağa ve köpek balığı bulunmaktadır.

8.2.7 S.S. ERDEMLİ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ

2006 yılında yerel balıkçı hareketi ile kurulan Erdemli Kurtuluş Köyü Su Ürünleri Kooperatifi 20 üyeye sahiptir (Şekil 29). Üyelerin tamamı balıkçılık yaparak geçimlerini sürdürmektedirler. Kooperatife üye balıkçıların tamamının kendisine ait teknesi bulunmakta ve faal olarak çalışmaktadır. Kooperatife üye olmayan 30 tekne ve toplam 50 balıkçı teknesinde 110 profesyonel balıkçı çalışmaktadır. Kooperatif av sahası içerisinde tahmini 30 amatör balıkçı teknesi ve tahmini 300 amatör balıkçı bulunduğu bildirilmiştir. Erdemli Su Ürünleri Kooperatifi'nin muhasebeci olarak bir çalışanı bulunmaktadır. Kooperatife üye kadın balıkçı bulunmamakla birlikte üye olmayan 5 – 6 kadın balıkçı eşine yardımcı olmaktadır.

Şekil 29. Erdemli Kuş Bakışı Görüntüsü

Erdemli Su Ürünleri Kooperatifi'nin gelir kaynağı sadece üye aidatlarından oluşmaktadır. Gider kalemleri içerisinde muhasebeci aylığı ve yazışmalar girmektedir.

Erdemli Su Ürünleri Kooperatifi av sahası içerisinde yasa dışı avcılık ve aşırı avlama yapan tekneler bulunmaktadır. Yasal olmayan avlanmanın devam etmesinde kontrol mekanizmalarının sorumluluğu olduğu bildirilmektedir. Bölge balıkçıları son 5 yılda avlanan balık miktarının azaldığını belirtmişlerdir. Pazarlama olanaklarının kısıtlı olması, sınırlı av sahası, üye aidatlarını toplayamamak, üyelerin ilgisizliği, sınırlı finansal kaynaklar, çekek yerinin olmayışı ve koruma kontrol hizmetleri kooperatifin diğer büyük sorunları arasındadır.

Erdemli Su Ürünleri Kooperatifi'nin çalışma sahası içerisinde trol, paragat (kalın ve ince), uzatma ağı (dil ve karides ve molozma) ile avcılık yapılmaktadır.

Erdemli Su Ürünleri Kooperatifi'nin çalışma sahası içerisinde lagos, mercan, barbun, gümüş, halili, aky, istavrit, sardalye, kefal, mırmır, dil, palamut, karakulak, turna, sargos, melanur, karides, ahtapot ve kalamar yakalanmaktadır.

Bu kooperatifin av sahasında balıkçıların çabalarıyla yapay resif uygulamalarının denendiği ve başarılı olduğu, ama resiflerin kapalı sahada çalışan troller tarafından tahrip edildikleri bildirilmiştir. Erdemli balıkçı barınağında genişletme çalışmaları 2009 yılı Nisan ayında devam etmekte, 2009 yılı sonunda tamamlanacağı düşünülmektedir.

Erdemli balıkçı barınağını ziyaret sırasında kooperatifi olmayan Narlıkuyu balıkçı teknelerinin (yaklaşık 15 tane oldukları bildirilmiştir) av araçlarına ait bilgilerde toplanmıştır. Narlıkuyu'da kullanılan av araçları arasında Erdemli'den farklı olarak palamut ağlarının da olduğu bunun haricindeki av araçlarının Erdemli'dekilerle aynı oldukları bildirilmiştir.

Erdemli Su Ürünleri Kooperatifi ve Narlıkuyu balıkçıları tarafından kullanılan av araçlarının kullanıldığı aylar, kullanan tekne sayısı, bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar, toplam miktar, balıkçıların yılda kaybettikleri av aracı yüzdesi, av araçlarının 1 yıl içerisindeki eskime yüzdeleri ve kayıp ve eskimelerden kaynaklanan maliyetler sırasıyla Tablo 18 ve 19'da özetlenmiştir.

Tablo 18. Erdemli Su Ürünleri Kooperatifi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Av Aracı	Kullanıldığı Aylar												Tekne Sayısı	Bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar	Toplam	Kayıp Yüzdesi (%)	Eskime Yüzdesi (%)	Maliyet (TL)			
	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A						Birim	Toplam	Kayıp	Eskime
DİL AĞI													25	60 posta	1500	50	50	185	277500	138750	138750
KARİDES AĞI													30	30 posta	900	100	200	185	166500	166500	333000
MOLOZMA AĞI													10	3 posta	30	0	200	165	4950	0	9900
İNCE PARAGAT													5	1 seledede 500 iğne	2500	200	0	250	1250	2500	0
KALIN PARAGAT													40	2 seledede 800 iğne	32000	500	0	250	20000	100000	0

S.S. Erdemli kooperatifine ait teknelerin avlandıkları saha Kızkalesi-Seyhan arası olarak bildirilmiştir.

S.S. Erdemli kooperatifine üye balıkçıların av araçlarını kaybetme nedenleri arasında trol tekneleri ve kurbağa balığı bulunmaktadır.

Tablo 19. Narlıkuyu Beldesi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Av Aracı	Kullanıldığı Aylar												Tekne Sayısı	Bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar	Toplam	Kayıp Yüzdesi (%)	Eskime Yüzdesi (%)	Maliyet (TL)			
	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A						Birim	Toplam	Kayıp	Eskime
DİL AĞI													15	50 posta	750	50	50	185	138750	69375	69375
KARİDES AĞI													10	25 posta	250	100	200	185	46250	46250	92500
PALAMUT AĞI (DİP)													15	5 posta	75	50	50	300	22500	11250	11250
İNCE PARAGAT													15	1 seledede 500 iğne	7500	200	0	250	3750	7500	0
KALIN PARAGAT													15	2 seledede 800 iğne	12000	500	0	250	7500	37500	0

S.S. Narlıkuyu beldesine ait teknelerin avlandıkları saha Kızkalesi-Taşucu arası olarak bildirilmiştir.

S.S. Narlıkuyu beldesi balıkçıların av araçlarını kaybetme nedenleri arasında trol, gırgır tekneleri ve balon balığı bulunmaktadır.

8.2.8 S.S. MERSİN BARIŞ GAZİ KÜLTÜR MAHALLELERİ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ

2001 yılında yerel balıkçı hareketi ile kurulan Barış Gazi Kültür Mahalleleri Su Ürünleri Kooperatifi (Mersin) 88 üyeye sahiptir (Şekil 30, 31). Üyelerin tamamı balıkçılık yapmaktadırlar. Kooperatife üye 88 balıkçıdan 35'inin kendisine ait teknesi bulunmakta, tekne sahibi 35 üye balıkçı faal olarak çalışmaktadır. 45 balıkçı ise gemici veya tayfa olarak çalışmaktadır. Barış Gazi Kültür Mahalleleri Su Ürünleri Kooperatifi'ne üye olmayan balıkçıların sayısı kesin olmamakla birlikte Karaduvar – Erdemli arasında yaklaşık 150 balıkçının olduğu tahmin edilmektedir. Kooperatifin çalışma sahası içerisinde ruhsatsız çalışan tekne bulunmamaktadır. Tahmini 500 amatör balıkçı avcılık yapmaktadır. Barış Gazi Kültür Mahalleleri Su Ürünleri Kooperatifi'nin çalışanı bulunmamaktadır.

Şekil 30. Mersin-Çamlıbel Limanı Kuş Bakışı Görüntüsü

Barış Gazi Kültür Mahalleleri Su Ürünleri Kooperatifi'nin gelir kaynakları içerisinde ruhsat belgesi çıkarılmak üzere doldurulması gereken formdan alınan cüzi bir ücret ve üye aidatı bulunmaktadır. Gider kalemleri içerisinde vergi, muhasebeci, T.C. Ticaret ve Sanayi Odası tescil ücreti girmektedir. Kooperatif ile Mersin Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi arasında geliştirilen diyaloglarla kısmi eğitim çalışmaları başlatılmıştır.

Özellikle trol balıkçılarının ürünün pazarlanması aşamasında genellikle borçlu oldukları kabzımallara bağımlı olmaları, istedikleri fiyattan ürün satamamalarına sebep olmaktadır. Mersin gibi büyük bir il merkezinde halen balığın açık arttırma ile satılamıyor olması önemli bir

sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Mersin’de trol balıkçılığı ciddi ekonomik dar boğazdadır. Çamlıbel limanında bağlı teknelerin yaklaşık dörtte birinin üzerinde ‘satılık’ yazısı bulunmaktadır. Son yıllarda artan ithalata bağlı olarak balık fiyatların düşük kalması bu sıkıntının en önemli sebeplerinden olarak görülmektedir. Tekne sahipleri çekek yeri ve vinç konusunda her yıl farklı kapıları çalarak yardım talep etmektedirler. Balıkçılar Çamlıbel limanından çıkartılma endişesi yaşamaktadırlar.

Yasadışı avcılık yapan balıkçıların belirli olmalarına rağmen tehditler yüzünden bildirilememesi kooperatifin en büyük sorunları arasında yer almaktadır.

Şekil 31. Mersin-Sultaşa Kuş Bakışı Görüntüsü

Barış Gazi Kültür Mahalleleri Su Ürünleri Kooperatifi'nin (Mersin) çalışma sahası içerisinde paragat (kalın-ince) (Şekil 32), trol (Şekil 33) ve uzatma ağları (dil, karides, barbun, molozma, trança) ile avcılık yapılmakta ve mezgit, izmarit, kupes, istavrit, gümüş, mercan, kırlangıç, halili, sargoz, sardalye, lüfer, palamut, ceylan, dil, lagos, kolyoz, nil barbunu, tekir, taş barbunu, karides, sübye, kalamar yakalanmaktadır.

Şekil 32. Mersin Paragat Seleleri

Mersin’li balıkçılar tarafından dil uzatma ağıları 15 Şubat – 15 Mart arasındaki yasak dönem haricinde tüm yıl boyunca Karataş ve Taşucu arasında kıydan 12 mile kadar olan 35-90 kulaç derinliklerdeki çamur zeminli av sahalarına düz ve gergin olarak atılmaktadır. Akşam atılıp sabah kaldırılan ağılar suda yaklaşık 12 saat kalmaktadır. Ekonomik olarak yalnızca dil balığının yakalandığı bu ağılarda çıkan vatoz, sapan ve dişli köpek balıkları iskarta edilmektedir. Balıkçılar tarafından trollerin ve yunusların ağılara zarar verdiği daha önce denenen yunus korkutucu araçların bir fayda sağlamadığı bildirilmiştir. Balıkçılar ayrıca sertifikalarının yetersizliği sebebiyle 12 milin dışındaki av sahalarında avcılık yapamayışlarını önemli bir sorun olarak bildirmektedirler.

Mersin’li balıkçılar tarafından kullanılan kalın paragatlarda yem olarak sardalye (tüm ya da yarım), sübye ya da göl balığı diye bilinen ince kefal ve sazan kullanılmaktadır. Kalın paragatlar 25-70 kulaç derinliklerdeki sert, taşlık ve döküntülük zeminlere suda 1-2 saat kalmak üzere akşam ve sabahları zikzak şeklinde atılır. Hedef türün genel olarak lagos olduğu kalın paragat avcılığında orfoz, kılıç ve halili gibi ticari öneme sahip türler ve köpek ve vatoz gibi

iskarta türlerde yakalanmaktadır. Paragat avcılığında da av sahasının sertifikaların yetersizliği sebebiyle 12 mille sınırlı olması balıkçılar için önemli bir sorun teşkil etmektedir.

Şekil 33. Trol Tekneleri (Mersin)

Mersin Barış Gazi Mahalleleri Su Ürünleri Kooperatifi av sahası içerisinde kullanılan av araçlarının kullanıldığı aylar, kullanan tekne sayısı, bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar, toplam miktar, balıkçıların yılda kaybettikleri av aracı yüzdesi, av araçlarının 1 yıl içerisindeki eskime yüzdeleri ve kayıp ve eskimelerden kaynaklanan maliyetler Tablo 20’de özetlenmiştir.

Tablo 20. Mersin Barış Gazi Mahalleleri Su Ürünleri Kooperatifi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Av Aracı	Kullanıldığı Aylar												Tekne Sayısı	Bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar	Toplam	Kayıp Yüzdesi (%)	Eskime Yüzdesi (%)	Maliyet (TL)				
	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A						Birim	Toplam	Kayıp	Eskime	
TROL														36	1 takım	36	50	100	2500	90000	45000	90000
DİL AĞI														15	60 posta	900	50	100	150	135000	67500	135000
KARİDES AĞI														20	20 posta	400	100	100	150	60000	60000	60000
BARBUN SADE AĞI														10	10 posta	100	100	100	150	15000	15000	15000
TRANÇA AĞI														2	50 posta	100	0	25	400	40000	0	10000
MOLOZMA AĞI														10	10 posta	100	50	100	150	15000	7500	15000
İNCE PARAGAT														10	2 seledede 1000 iğne	10000	300	0	250	5000	15000	0
KALIN PARAGAT														15	3 seledede 1500 iğne	22500	65	100	500	22500	14625	22500

S.S. Barış Gazi Kültür Mahalleleri (Mersin) kooperatifine üye balıkçıların av araçlarını kaybetme nedenleri arasında trol tekneleri, fırtına, kayalık dip yapısı, köpek balığı ve acemilik bulunmaktadır.

8.2.9 S.S. KARADUVAR SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ

1993 yılında yerel balıkçı hareketi ile kurulan Karaduvar Su Ürünleri Kooperatifi'ne kayıtlı 110 üye bulunmaktadır (Şekil 34). Üyelerin tamamı balıkçılıktan geçinmektedir. Üyelerden 60 balıkçı kendisine ait faal teknesinde, diğer 50 üye ise gemici veya tayfa olarak çalışmaktadır. Kooperatife üye olmayan 200 balıkçı bulunmakta, toplam 310 balıkçı kooperatifin faaliyet sahasında çalışmaktadır. Kooperatife üye kadın balıkçı bulunmamakla birlikte yaklaşık 10 kadın balıkçı avcılıkla uğraşmaktadır. Kooperatif av sahası içerisinde tahmini 20 amatör balıkçı teknesi ve tahmini 1000 amatör balıkçı bulunduğu bildirilmiştir. Bu saha içerisinde ruhsatsız olarak avlanan 10 balıkçı teknesi bulunduğu bildirilmiştir.

Şekil 34. Karaduvar Kuş Bakışı Görüntüsü

Karaduvar Su Ürünleri Kooperatifi barınak ücreti, üye aidatları ve taşıma araçlarının giriş çıkış ücretlerinden gelir elde etmektedir. Kooperatifte çalışan sigortalı 2 işçi bulunmaktadır. Kooperatifin kira, işçilerin aylıkları, maliye, muhasebe, noter, sanayi ve ticaret odası genel kurul giderleri bulunmaktadır.

Karaduvar Su Ürünleri Kooperatifi av sahası içerisinde yasa dışı avcılık sorunu bulunmakta ve sorumlusu olarak kooperatif ve balıkçılar görülmektedir. Ayrıca bölge balıkçıları son 5 yılda avlanan balık miktarının azaldığını belirtmişlerdir. Kooperatif balık stoklarının

sürdürülebilir bir şekilde avlanmasına katkı sağladığını düşünmektedir. Balıkçılar arası anlaşmazlıklar, pazarlama olanaklarının kısıtlı olması, pazarlama problemleri, sınırlı av sahası, üye aidatlarını toplamak, üyelerin ilgisizliği, ticari avcılığı düzenleyen sirküler (av sahalarının çakışması), sınırlı finansal kaynakların bulunması, çekek yerinin olmayışı ve koruma kontrol hizmetleri kooperatifin diğer büyük sorunları arasındadır. Bunun dışında parası ödenmiş olmasına rağmen barınak inşaatının yarım bırakılması, iskelenin yetersiz oluşu, Torosgübre, Soda San Krom Sanayi ve platformlara giden boru hatlarından çıkan petrol sızıntılarının çevreye zararlı etkisi ve mezat yapılamaması kooperatifin belirtilmesini istediği önemli yerel sorunlar arasına girmektedir (Şekil 35).

Şekil 35. Karaduvar'lı Balıkçılarla Anket Çalışması

Misina fanyalı uzatma ağı Karaduvar'lı balıkçılar tarafından Ekim-Nisan döneminde Viranşehir-Kazanlı arasındaki 14 metreye kadar olan kayalık zeminlerde kullanılmaktadır (Şekil 37). Akşam atılıp sabah kaldırılan bu ağların atılış şekli zemin yapısına göre değişiklik göstermektedir. Karagöz, mırmır, karakulak (kötek, eşkina, kaya levreği), çipura ve gargur balıklarının hedeflendiği bu avcılıkta tesadüfi olarak lagos, orfoz ve halili yakalanabilmektedir. Yakalanan iskorpit (siyah), trakonya ve elektrik balığı gibi birçok tür ise iskarta edilmektedir. Bu

av araçlarının zaman zaman gündüzleri de kullanıldığı ve aşırı avcılığa sebep olduğu balıkçılar tarafından bildirilmiştir.

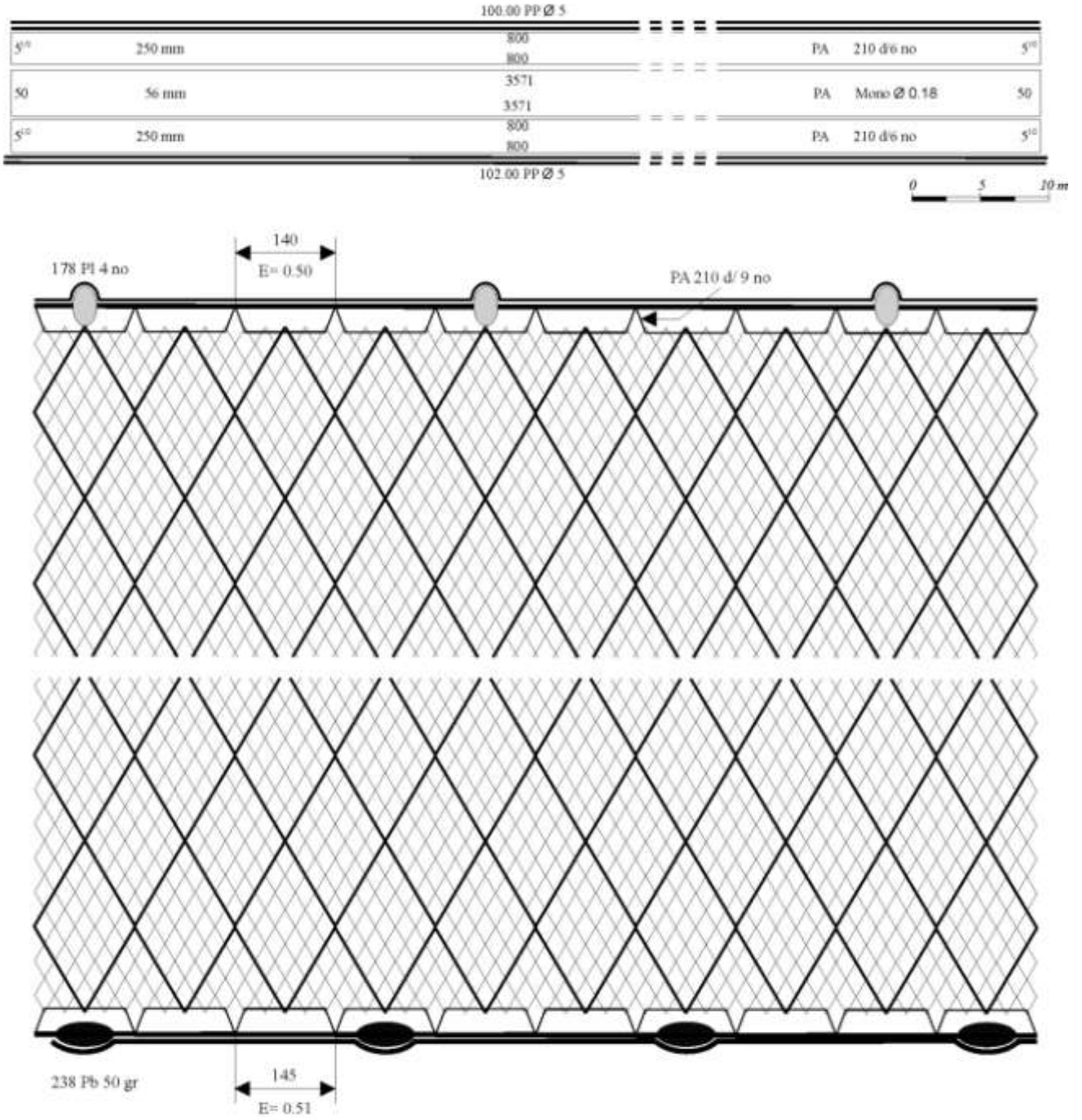
Trança ağı Karaduvar'lı balıkçılar tarafından tüm yıl boyunca Tuzla Dalyanı ile Kazanlı arasındaki 8-13 metre derinliklerde bulunan kumlu zeminlerde kullanılmaktadır (Şekil 38). Ağlar ikinci vakti düz olarak atılıp sabah toplanmaktadır. Trança, keler (sapan balığı, tahta balığı) ve köpek balığının hedeflendiği bu ağlarla halili, akya ve demirci balığıda yakalanıp satılmaktadır. Bu ağlarda ıskarta olarak yengeçte yakalanmaktadır.

Karaduvar Su Ürünleri Kooperatifi av sahası içerisinde kullanılan av araçlarının kullanıldığı aylar, kullanan tekne sayısı, bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar, toplam miktar, balıkçıların yılda kaybettikleri av aracı yüzdesi, av araçlarının bir yıl içerisindeki eskime yüzdeleri ve kayıp ve eskimelerden kaynaklanan maliyetler Tablo 21'de özetlenmiştir.

Şekil 36. Karaduvar Gırgır Teknesi

Karaduvar Misina Fanyalı

Şekil 37. Misina Fanyalı Uzatma Ağı (Karaduvar, Mersin)

Karaduvar Trança

140.00 PP Ø 6-8

800

20

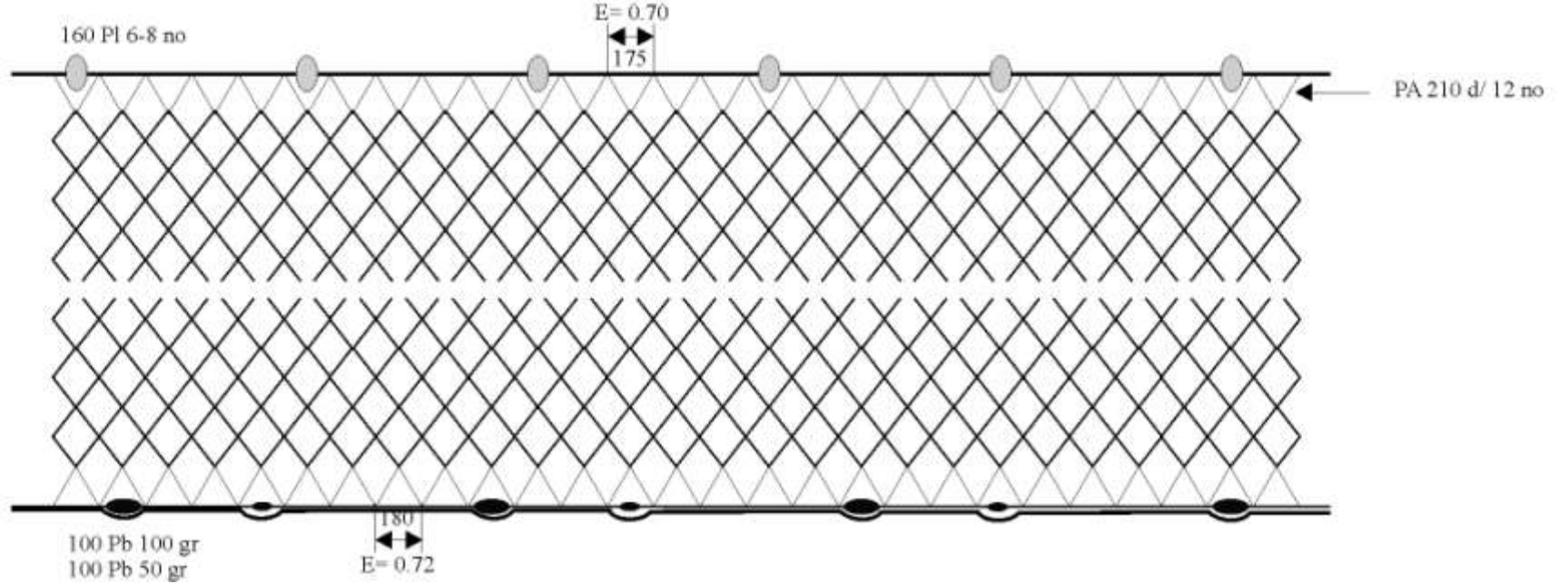
250 mm

PA 210 d/18 no

20

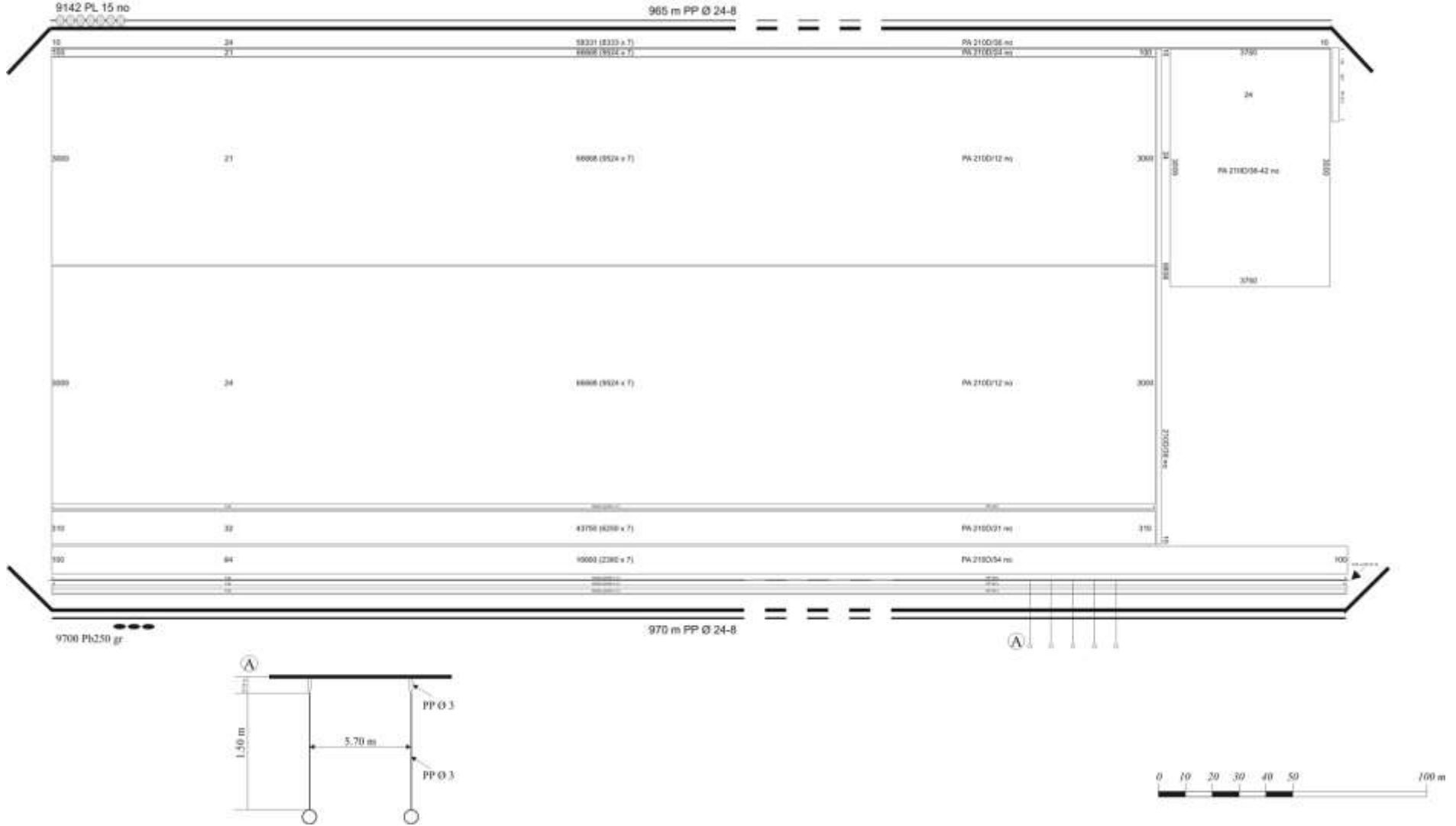
800

144.00 PP Ø 6-4

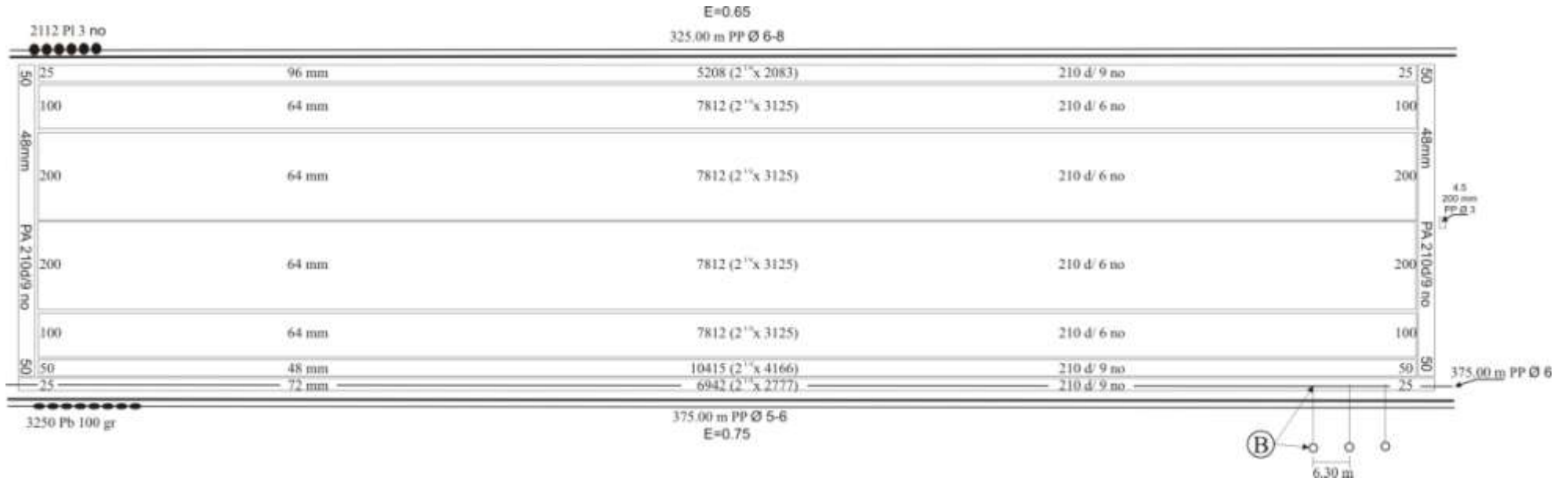

Şekil 38. Trança Uzatma Ağı (Karaduvar, Mersin)

Karaduvar Girgır

Şekil 39. Girgır (Karaduvar, Mersin)

Şekil 40. El Gırgırı (Karaduvar, Mersin)

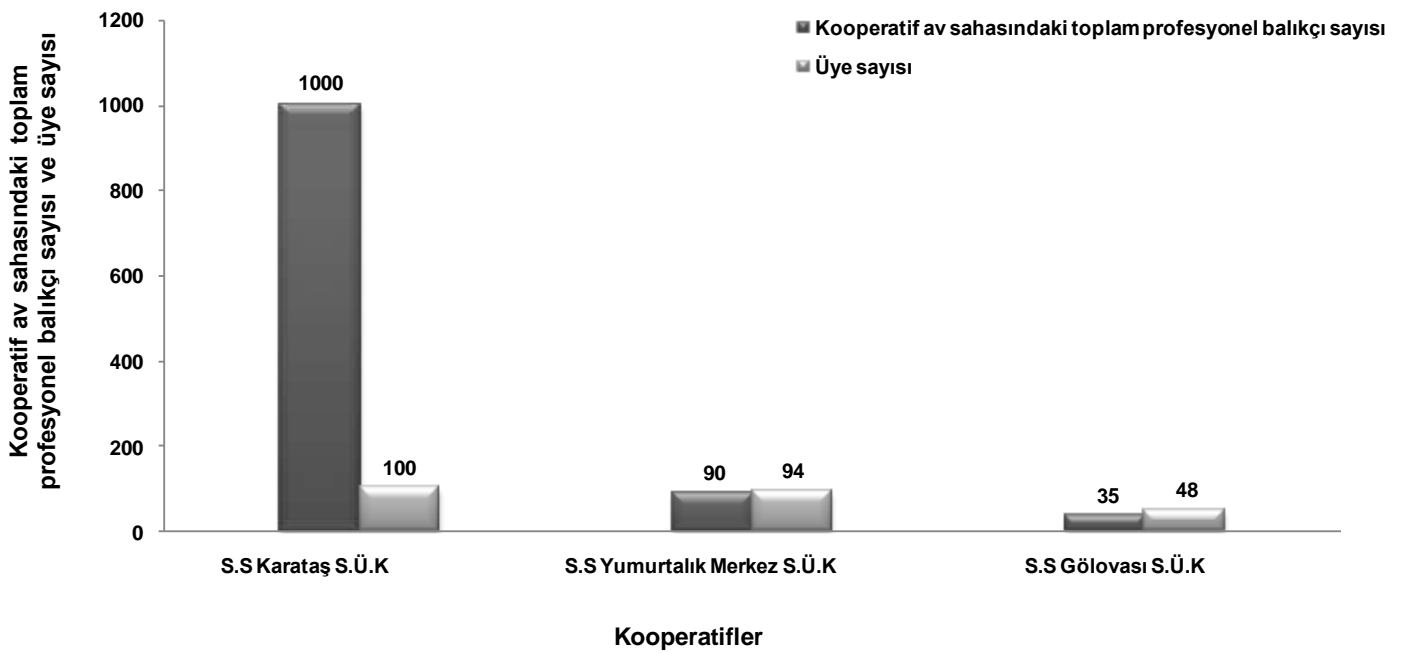
Tablo 21. Karaduvar Su Ürünleri Kooperatifi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Av Aracı	Kullanıldığı Aylar												Tekne Sayısı	Bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar	Toplam	Kayıp Yüzdesi (%)	Eskime Yüzdesi (%)	Maliyet (TL)			
	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A						Birim	Toplam	Kayıp	Eskime
GIRGIR													2	1 takım	2	0	10	325000	650000	0	65000
EL GIRGIRI													20	1 takım	20	0	20	30000	600000	0	120000
TROL													3	1 takım	3	0	30	2500	7500	0	2250
KARİDES TROLÜ													2	1 takım	2	0	30	1500	3000	0	900
DİL AĞI													25	30 posta	750	0	50	100	75000	0	37500
KARİDES AĞI													5	10 posta	50	0	300	120	6000	0	18000
BARBUN SADE AĞI													10	10 posta	100	0	100	120	12000	0	12000
KEFAL AĞI													20	3 posta	60	0	100	1000	60000	0	60000
LÜFER SADE AĞI													20	6 posta	120	0	50	120	14400	0	7200
SARDALYE SADE AĞI													20	3 posta	60	0	100	500	30000	0	30000
TAŞÜSTÜ AĞI													35	15 posta	525	100	0	50	26250	26250	0
KALIN PARAGAT													3	2 seledede 800 iğne	2400	100	30	250	1500	1500	450

S.S. Karaduvar kooperatifine üye balıkçıların av araçlarını kaybetme nedenleri arasında trol tekneleri, fırtına, taşlık dip yapısı, köpek ve balon balığı bulunmaktadır.

8.3 ADANA BÖLGESİ

Adana ilinde denizde avcılık faaliyeti olan üç Su Ürünleri kooperatifi bulunmaktadır. Bu kooperatiflerden en eskisi 1975 yılında kurulan S.S. Karataş Su Ürünleri Kooperatifi (100 ortaklı), en yenisi ise 2002 yılında kurulan Gölovası Su Ürünleri Kooperatifi'dir (48 ortaklı) (Tablo 22). Adana'da bulunan ve yalnız dalyan içi ve kuzuluklarında avcılık yapan kooperatiflere ilişkin bilgiler bu çalışma kapsamı dışında tutulmuştur. Şekil 41, incelenen su ürünleri kooperatiflerinin av sahaları içerisindeki toplam profesyonel balıkçı sayısı ve toplam üye sayılarını göstermektedir.

Şekil 41. Su Ürünleri Kooperatif Üyesi ve Av Sahaları İçerisindeki Toplam Profesyonel Balıkçı Sayılarının Kooperatiflere Göre Değişimi

Tablo 22. Adana İli Su Ürünleri Kooperatiflerinin Özellikleri

Kooperatifler	Kuruluş Yılı	Üye Sayısı	Kooperatife Üye Olmayan Balıkçı Sayısı	Kooperatife Üye Olma Oranı* (%)	Kooperatif Av Sahasındaki Toplam Balıkçı Sayısı
S.S. Karataş S.Ü.K	1975	100	900	10	1000
S.S. Yumurtalık Merkez S.Ü.K	1997	94	15	86	90
S.S. Gölovası S.Ü.K	2002	48	0	100	35
TOPLAM		242	915	21	1125

Kooperatifler arasında en fazla profesyonel balıkçı S.S. Karataş Mahalleleri Su Ürünleri Kooperatifinde bulunmaktadır (Tablo 23). Toplam bin profesyonel balıkçının çalıştığı tahmin edilen Karataş, Kuzeydoğu Akdeniz genelinde, İskenderun'dan sonra ikinci en fazla balıkçısı olan limandır. Yumurtalık ve Gölovası kooperatiflerinde ise ilk göze çarpan özellik kooperatifleşme oranının yüksekliğidir. Türkiye ve bölge genelinin çok üstünde olan bu kooperatifleşme oranı İskenderun Körfezi'ne yerleşen sanayi kuruluşların balıkçılığa verdiği zararlara karşı toplu mücadele etme ve zararlarını kısmen de olsa ödetme amacıyla oluşmuş ve başarılıda olmuştur.

Tablo 23. Adana İli Su Ürünleri Kooperatiflerinin Profesyonel Ve Amatör, Tekne Ve Balıkçı Sayıları

Su Ürünleri Kooperatifi	Kooperatif Av Sahasındaki Toplam Balıkçı Sayısı	Kooperatife üye tekne sahibi balıkçı	Toplam amatör balıkçı	Toplam amatör balıkçı tekne
S.S. Karataş S.Ü.K	1000	80	100	30
S.S. Yumurtalık Merkez S.Ü.K	90	60	100	2
S.S. Gölovası S.Ü.K	35	35	20	10
TOPLAM	1125	175	220	42

Adana İli bölgesinde kadın balıkçı yüzdelerine bakıldığında S.S. Gölovası Su Ürünleri Kooperatifi çalışma sahası içerisinde en yüksek oran olduğu görülmüştür (Tablo 24).

Tablo 24. Adana İli Bölgesinde Toplam Kadın Balıkçı Yüzdeleri

Su Ürünleri Kooperatifi	Kooperatif Av Sahasındaki Toplam Balıkçı Sayısı	Toplam kadın balıkçı	Kadın balıkçının beldelerde bulunma oranı (%)
S.S. Karataş S.Ü.K	1000	0	0
S.S. Yumurtalık Merkez S.Ü.K	90	1	1
S.S. Gölovası S.Ü.K	35	30	63
TOPLAM	1125	31	7

Adana ili Su Ürünleri Kooperatifleriyle gerçekleştirilen anketlerde genel olarak 13 grup sorun bulunmaktadır. Bu gruplar tablo 25'de kooperatiflerin her biri için gösterilmiştir.

Tablo 25. Adana İli Su Ürünleri Kooperatiflerinin Sorunları

İl	Su Ürünleri Kooperatifi	Su Ürünleri Kooperatiflerinin Sorunları												
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Adana	S.S. Karataş S.Ü.K							X		X	X	X	X	X
	S.S. Yumurtalık Merkez S.Ü.K	X					X			X	X	X	X	X
	S.S. Gölovası S.Ü.K			X	X	X	X	X	X	X	X	X		

1- Vergi sistemi

2- Yasa dışı avcılık

3- Balıkçılar arası anlaşmazlık

4- Pazarlama olanaklarının kısıtlı olması

5- Pazarlama problemleri

6- Sınırlı av sahası

7- Üye aidatlarının toplanması

8- Üyelerin ilgisizliği

9- Sınırlı finansal kaynaklar

10- Ticari avcılığı düzenleyen sirküler

11- Koruma ve kontrol hizmetleri

12- Balıkçı kooperatifleri konusunda yetersiz politikalar

13- Çekek yeri

8.3.1 S.S. KARATAŞ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ

1975 yılında yerel balıkçı hareketi ile kurulan Karataş Su Ürünleri Kooperatifi'ne kayıtlı 100 üye bulunmaktadır (Şekil 42, 43). Üyelerden 80'i sadece balıkçılıktan geçimini sağlamaktadır. Kooperatife üye 100 balıkçıdan 80'inin kendisine ait teknesi bulunmakta ve faal olarak çalışmaktadır. Sadece gemici veya tayfa olarak çalışan bulunmamaktadır. Kooperatife üye olmayan 900 balıkçı bulunmakta, toplam yaklaşık 1000 balıkçı kooperatifin faaliyet sahasında çalışmaktadır. Kooperatife üye kadın balıkçı bulunmamaktadır. Kooperatif av sahası içerisinde tahmini 30 amatör balıkçı teknesi ve tahmini 100 amatör balıkçı bulunduğu bildirilmiştir. Bu saha içerisinde ruhsatsız olarak avlanan balıkçı bulunmamaktadır.

Şekil 42. Karataş Limanı

Karataş Su Ürünleri Kooperatifi'nin son 5 yıl içerisinde yönetim kurulu ve başkanı değişmiştir. Kooperatifin 1 çalışanı işçi olarak görevini sürdürmektedir. Karataş Su Ürünleri Kooperatifinin gelir kalemi bulunmamakta gider kalemlerini elektrik ve su faturaları, çalışan maaşı, genel kurul ve muhasebe harcamaları oluşturmaktadır.

Şekil 43. Karataş Limanı Kuş Bakışı Görüntüsü

Karataş Su Ürünleri Kooperatifi av sahası içerisinde yasa dışı avcılık sorunu bulunmakta ve bundan en çok balıkçılar sorumlu olarak görülmektedirler. Bölge balıkçıları son 5 yılda avlanılan balık miktarının azaldığını belirtmişlerdir. Finansal kaynakların sınırlı olması, çekek yerinin olmayışı, koruma kontrol hizmetleri, ticari avcılığı düzenleyen sirküler, balıkçı kooperatifleri konusunda yetersiz politikalar, üye aidatlarının olmaması kooperatifin diğer büyük sorunları arasındadır. Karataş limanı barındırdığı tekne miktar ve tonajları dikkate alındığında küçük, sığ ve rıhtımsızdır. Limanın balıkçıların ihtiyaçlarını karşılayabilecek şekilde yeniden yapılandırılması gerekmektedir.

Kooperatif, yasak olan trata balıkçılığının tekrar açılması için bakanlıktan talepte bulunmuştur. Hali hazırda köylülerin sahilden traktör, bot veya ufak tekne yardımıyla uzatma ağlarını trata gibi çektikleri bildirilmektedir. Balıkçılar tratanın bu sahalarda geleneksel bir avcılık yöntemi olduğunu ve yasaklanma sürecinde Karataş balıkçılarının düşüncelerinin dikkate alınmadığını belirtmektedir. Benzer yakınma dil uzatma ağlarına getirilen göz açıklığı sınırlaması içinde geçerlidir. Başka av sahalarında yapılmış olan bilimsel çalışmaların sonuçlarının fikirleri alınmaksızın, sosyal ve ekonomik durumları göz ardı edilerek, doğrudan kendi sahalarına uygulanması balıkçılar tarafından adaletsizlik olarak nitelendirilmektedir (Şekil 44, 45).

Karataş Su Ürünleri Kooperatifi'nin çalışma sahası içerisinde trol (Şekil 46, 47), karides trolü, uzatma ağları (dil ağı, karides ağı, molozma, lüfer fanyalı/sade), paragat (kalın/ince) ile avcılık yapılmaktadır. Bölgede yakalanan önemli türler arasında lüfer, levrek, kefal, turna istavrit, sardalye, gümüş, barbun, çipura, mırmır, mezigit, kaya lagosu, trança, sariağız ve akya bulunmaktadır.

Şekil 44. Karataş'ta Bir Balıkçı Toplantısı

Karataş'lı balıkçılar tarafından kullanılan dil uzatma ağına ait veriler 27 Şubat 2008'de toplanmıştır (Şekil 48). 68-70 mm. göz açıklığında tor ve 280 mm. göz açıklığında fanyadan oluşan bu ağların 15 Şubat – 15 Mart arasındaki yasak dönem haricinde İskenderun – Mersin arasında bulunan 30-50 kulaç arası derinliklerdeki çamur zeminlere düz olarak atıldığı bildirilmiştir. Dil ve sübyenin hedeflendiği ağlar genel olarak akşam atılıp sabah kaldırılmak üzere suda 10-12 saat bekletilmektedir. Bazen hava kararınca atılıp geceleyin de toplanmaktadır. Dil ağlarında yaygın olarak çıkan ıskarta türler yengeç ve vatozdur. Ağların

atıldığı bölgeler aynı zamanda trol çekilen av sahaları olduğu için ağ kayıplarının büyük problem olduğu bildirilmiştir.

Karataş'lı balıkçılar tarafından kullanılan karides uzatma ağları Mayıs-Ekim döneminde Karataş önlerinde 25-30 kulaç derinliklerdeki çamurlu zeminlere düz olarak atılmaktadır (Şekil 49). Akşam atılıp sabah kaldırılan ağlar suda 10-12 saat beklemektedir. Hedef türün karides olduğu avcılıkta kırlangıç, dil, sübye gibi ekonomik önemi olan türler yanında yengeç, karavida ve madya gibi ıskarta türlerde yakalanmaktadır. Temmuz ve Ağustos aylarında ıskarta türlerin nispeten daha az çıktığı bildirilmiştir.

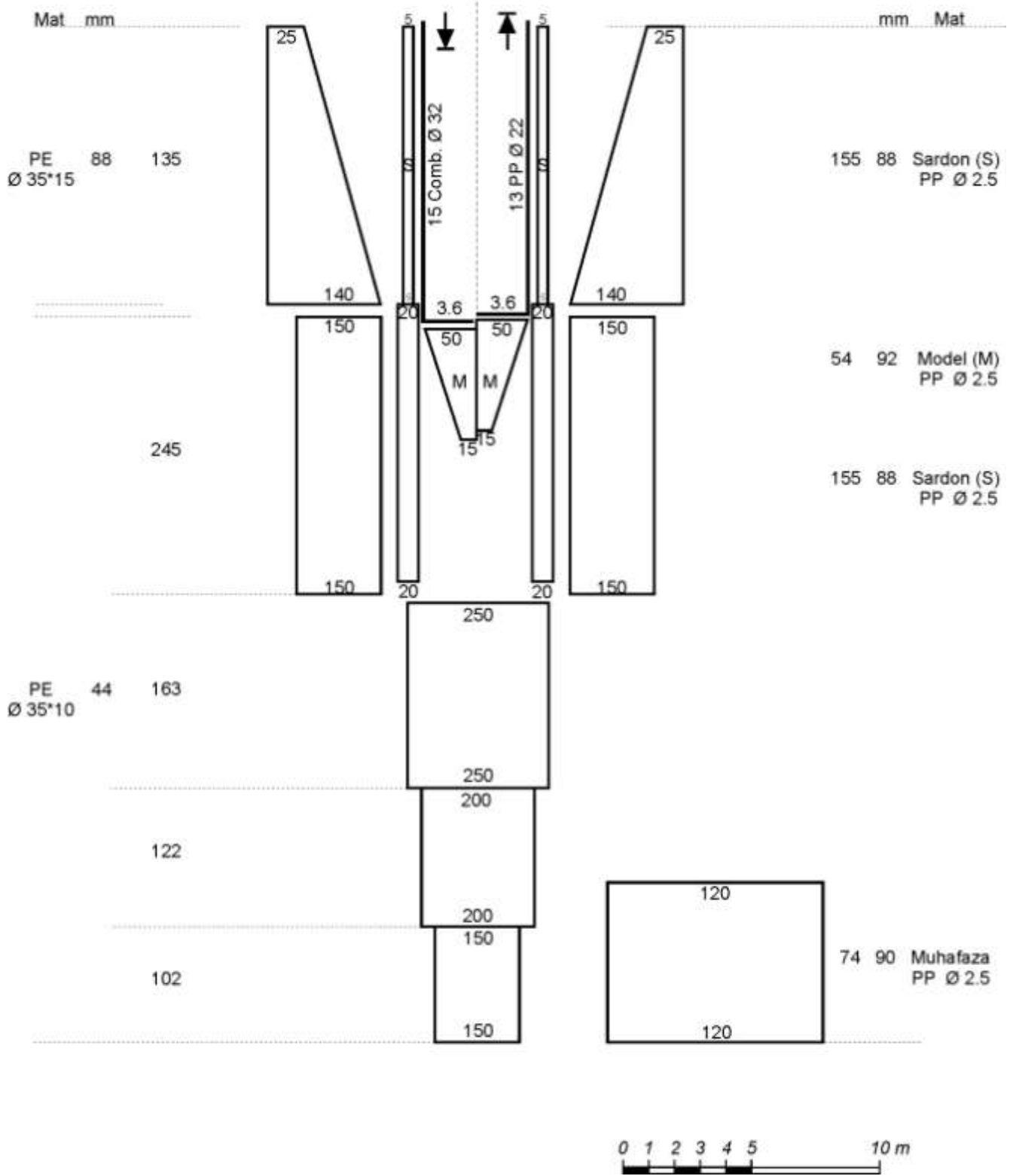

Şekil 45. Karataş'lı Balıkçıyla Anket Çalışması

Karataş'lı balıkçılar tarafından kullanılan kalın paragata ait bilgiler 27 Şubat 2008'de toplanmıştır. Şubat, Mart ve Nisan aylarında Karataş önlerinde 45-50 kulaç derinliklerde bulunan çamur ve döküntülü av sahalarına gün doğarken düz olarak atılan paragatlar suda 1-2 saat bırakılmaktadır. Yem olarak sardalyenin kullanıldığı kalın paragat avcılığında ekonomik türlerden lagos ve mercan yakalanmakta ve çıkan vatozlar ıskarta edilmektedir.

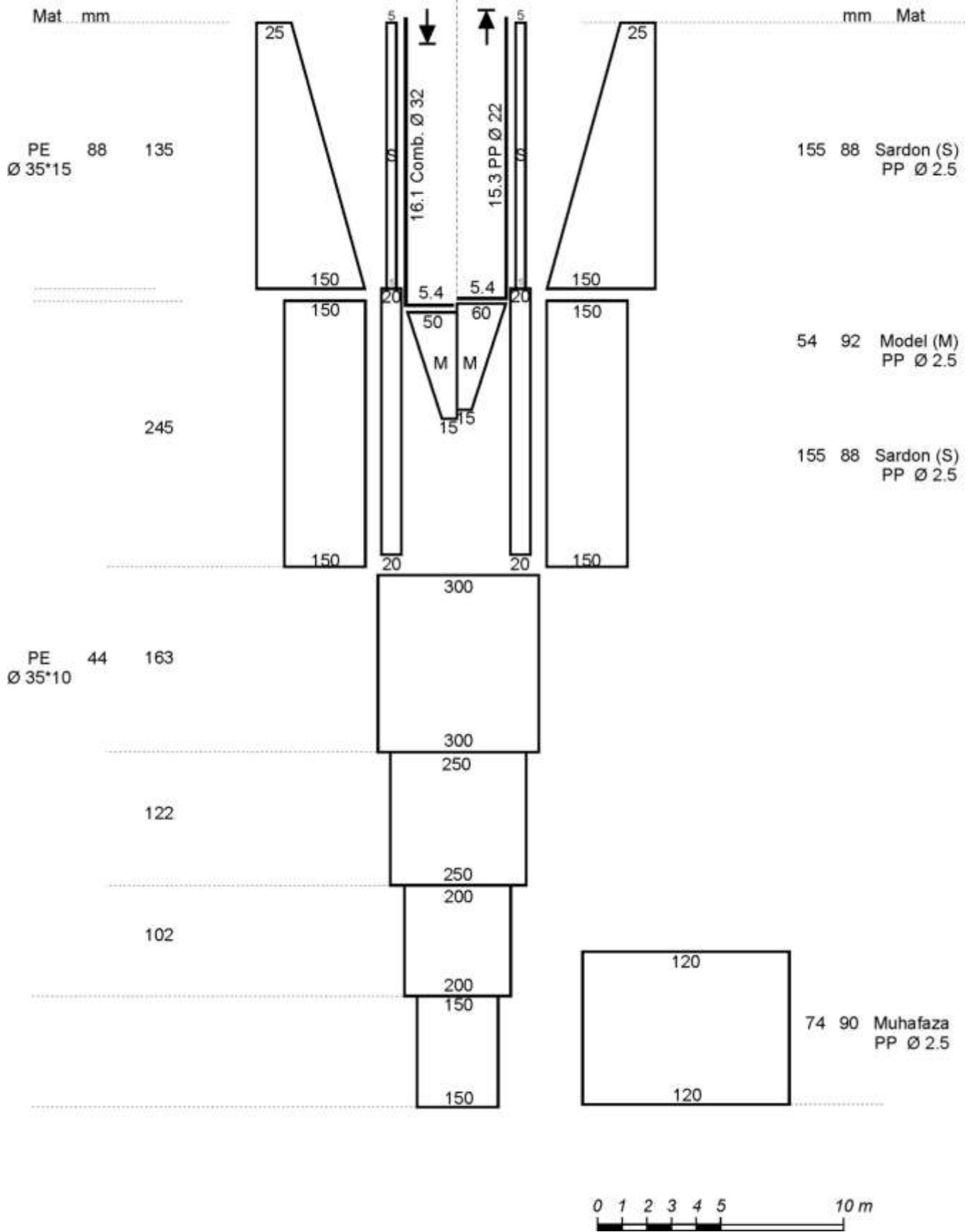
Karataş Su Ürünleri Kooperatifi av sahası içerisinde av araçlarının kullanıldığı aylar, kullanan tekne sayısı, bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar, toplam miktar, balıkçıların yılda kaybettikleri av aracı yüzdesi, av araçlarının bir yıl içerisindeki eskime yüzdeleri ve kayıp ve eskimelerden kaynaklanan maliyetler Tablo 26'da özetlenmiştir.

Karataş Karides

Şekil 46. Karides Trol Ağı (600 Göz, Karataş, Adana)

Karataş 900

Şekil 47. Trol Ağı (900 Göz, Karataş, Adana)

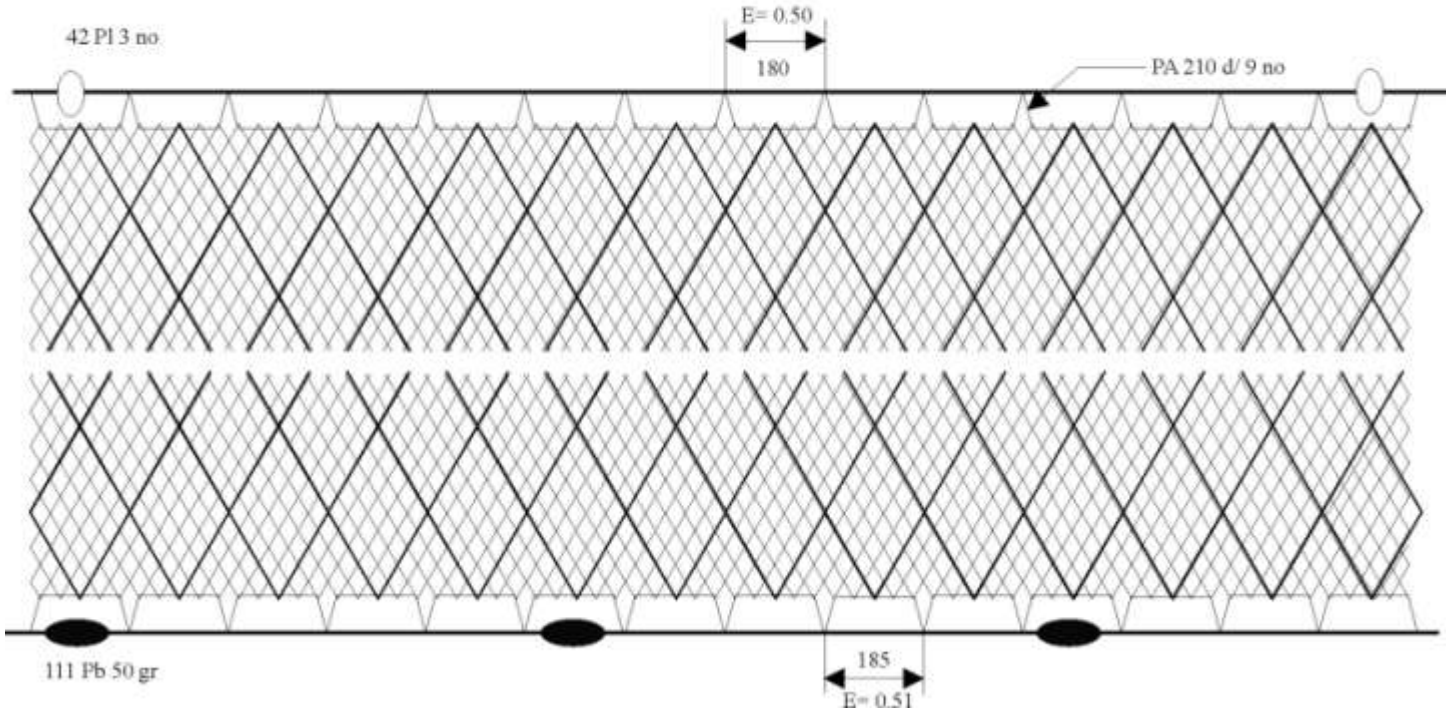
KARATAŞ DİL

101.00 m PP Ø 6

5	280 mm	714	714	PA	210 d/4 no	5
50	70 mm	2857	2857	PA	210 d/3 no	50
5	280 mm	714	714	PA	210 d/4 no	5

106.00 m PP Ø 5

0 5 10 m

Şekil 48. Dil Uzatma Ağı (Karataş, Adana)

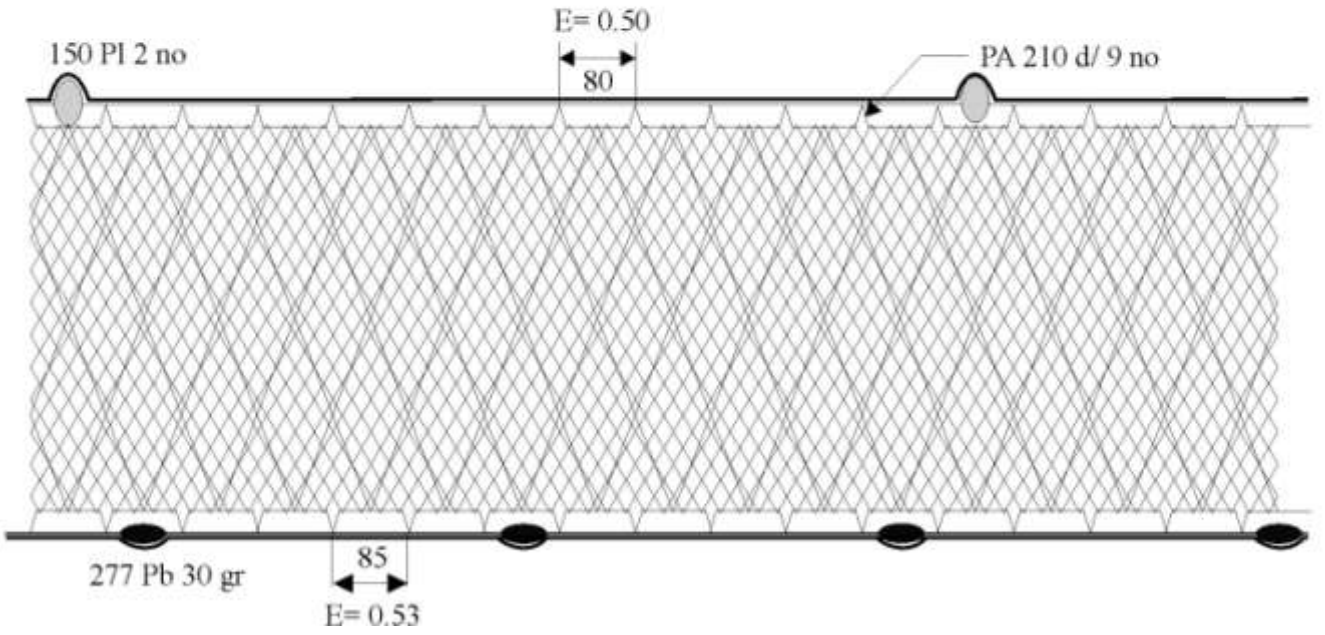
Karataş Karides

101.00 PP Ø 3.5-3.5

5	250 mm	800	800	PA	210 d/3 no	5
50	48 mm	4167	4167	PA	110 d/2 no	50
5	250 mm	800	800	PA	210 d/3 no	5

106.00 PP Ø 3.5-3.5

0 5 10 m

Şekil 49. Karides Uzatma Ağı (Karataş, Adana)

Tablo 26. Karataş Su Ürünleri Kooperatifi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Av Aracı	Kullanıldığı Aylar												Tekne Sayısı	Bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar	Toplam	Kayıp Yüzdesi (%)	Eskime Yüzdesi (%)	Maliyet (TL)			
	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A						Birim	Toplam	Kayıp	Eskime
TROL													45	1 takım	45	50	200	3000	135000	67500	270000
KARİDES TROLÜ													20	1 takım	20	100	200	4000	80000	80000	160000
DİL AĞI													100	70 posta	7000	200	100	170	1190000	2380000	1190000
KARİDES AĞI													100	40 posta	4000	100	500	180	720000	720000	3600000
LÜFER SADE AĞI													5	10 posta	50	100	400	200	10000	10000	40000
LÜFER FANYALI AĞI													1	3 posta	3	100	100	1500	4500	4500	4500
MOLOZMA AĞI													5	20 posta	100	200	100	150	15000	30000	15000
KÖPEK (KEMANE) AĞI													4	10 posta	40	0	50	300	12000	0	6000
İNCE PARAGAT													6	1 seledede 400 iğne	2400	500	100	400	2400	12000	2400
KALIN PARAGAT													100	1 seledede 1000 iğne	100000	200	200	1500	150000	300000	300000

S.S. Karataş kooperatifine üye balıkçıların av araçlarını kaybetme nedenleri arasında trol tekneleri, çamur, gemi artıkları, fırtına, taşlık dip yapısı ve balon balığı bulunmaktadır.

8.3.2 S.S. YUMURTALIK MERKEZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ

1997 yılında yerel balıkçı hareketi ile kurulan Yumurtalık Merkez Su Ürünleri Kooperatifi'ne kayıtlı 94 üye bulunmaktadır (Şekil 50, 51). Üyelerden 70 balıkçı sadece balıkçılıktan geçimini sağlamaktadır. Kooperatif üyelerinin 60'ının kendisine ait teknesi bulunmakta bunlardan 30 tanesi faal olarak çalışmaktadır. Sadece gemici veya tayfa olarak çalışan 15 balıkçı vardır. Kooperatife üye olmayan 15 balıkçı bulunmakta, toplam yaklaşık 90 balıkçı kooperatifin faaliyet sahasında çalışmaktadır. Kooperatife üye 1 kadın balıkçı bulunmaktadır. Kooperatif av sahası içerisinde 2 amatör balıkçı teknesi ve tahmini 100 amatör balıkçı bulunduğu bildirilmiştir. Bu saha içerisinde ruhsatsız olarak avlanan balıkçı bulunmamaktadır.

Şekil 50. Yumurtalık Kuş Bakışı Görüntüsü

Yumurtalık Merkez Su Ürünleri Kooperatifi'nin son 5 yıl içerisinde yönetim kurulu değişmiş fakat başkanı değişmemiştir. Kooperatifin çalışanı bulunmamaktadır. Yumurtalık Merkez Su Ürünleri Kooperatifinin kira geliri bulunmakta, gider kalemlerini muhasebe, vergiler, kira ve taşıt harcamaları oluşturmaktadır.

Yumurtalık Merkez Su Ürünleri Kooperatifi av sahası içerisinde yasa dışı avcılık sorunu bulunmakta ve balıkçılar sorumlu olarak görülmektedirler. Bölge balıkçıları son 5 yılda avlanan balık miktarının azaldığını belirtmişlerdir. Vergi sistemi, sınırlı av sahası, finansal kaynakların

sınırlı olması, çekek yerinin olmayışı, koruma kontrol hizmetleri, ticari avcılığı düzenleyen sirküler, balıkçı kooperatifleri konusunda yetersiz politikalar ve üye aidatlarının olmaması kooperatifin sorunları arasındadır. İsken, BTC, Botaş, Toros Gübre gibi fabrikaların iskelelerinin ve bu fabrikalara gelen gemilerin av sahalarını daraltması, iskelelerin yoğun ışıklandırma yapmaları sonucunda balıkların bu bölgelere gitmeleri ve balıkçıların bölge dışında av yapamamaları, balıkçı teknelerinin eski, evraklarının eksik olması ve balıkçıların evrakları tamamlamakta güçlük çekmeleri kooperatifin bildirdiği diğer sorunlardır.

Şekil 51. Yumurtalık Limanı

Yumurtalık Merkez Su Ürünleri Kooperatifi'nin çalışma sahası içerisinde kalın ve ince paragat (Şekil 52), kılıç paragatı, uzatma ağları (dil ağı, karides ağı, palamut/akya) ile avcılık yapılmaktadır. Bölgede yakalanan önemli türler arasında lüfer, levrek, kefal, istavrit, çipura, mırmır, lahgs, orfoz, dil, kılıç, karides, palamut, akya bulunmaktadır.

Şekil 52. Paragat İğneleri

Yumurtalık balıkçıları tarafından kullanılan karides uzatma ağıları genellikle 48 mm. tor ve 220 mm. fanyadan oluşmaktadır. Karides uzatma ağıları, 11 Eylül 2008'de toplanılan verilere göre Nisan-Haziran ve Ağustos-Kasım aylarında Gölovası ile Koker Burnu arasındaki 30-40 metre derinliklerdeki çamur zeminli av sahalarına düz olarak atılmaktadır. Akşam atılıp sabah kaldırılan ağılar suda 10-12 saat kalmaktadır. Karabiga ve jumbo karidesin yakalandığı bu ağılarda yengeç, karavida, kaya balığı ve diğer küçük balıklar gibi ıskartalar çıkmaktadır. Yumurtalık balıkçıları bu ağın kullanım ömrünün çok az olduğunu ve çok pislik aldığı için çalışılması zor olduğunu bildirmişlerdir (Şekil 53).

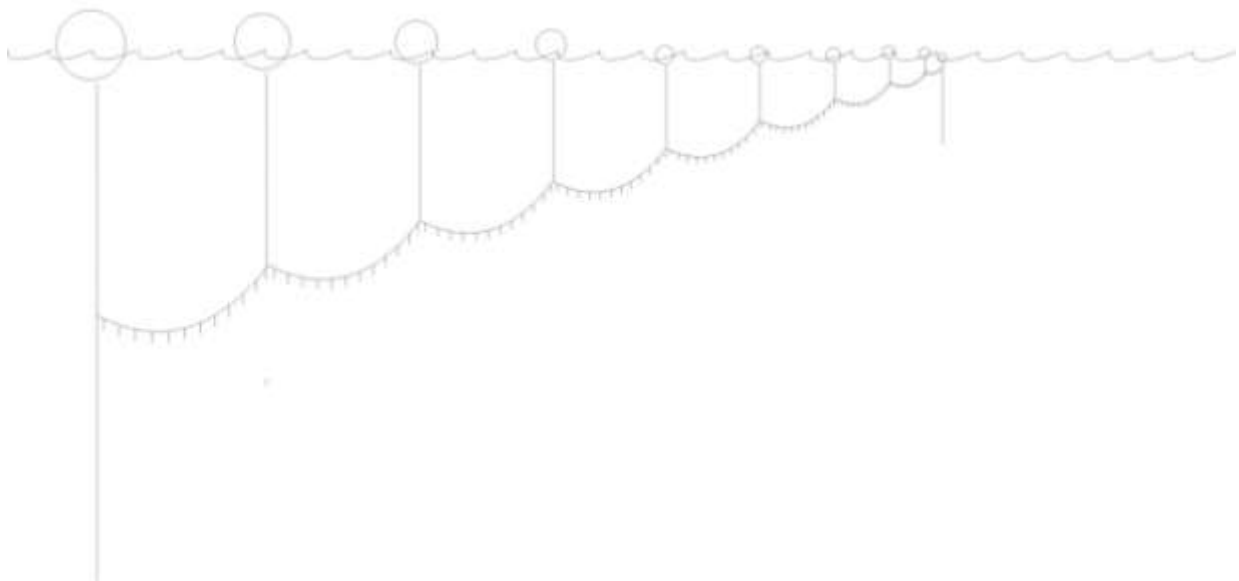
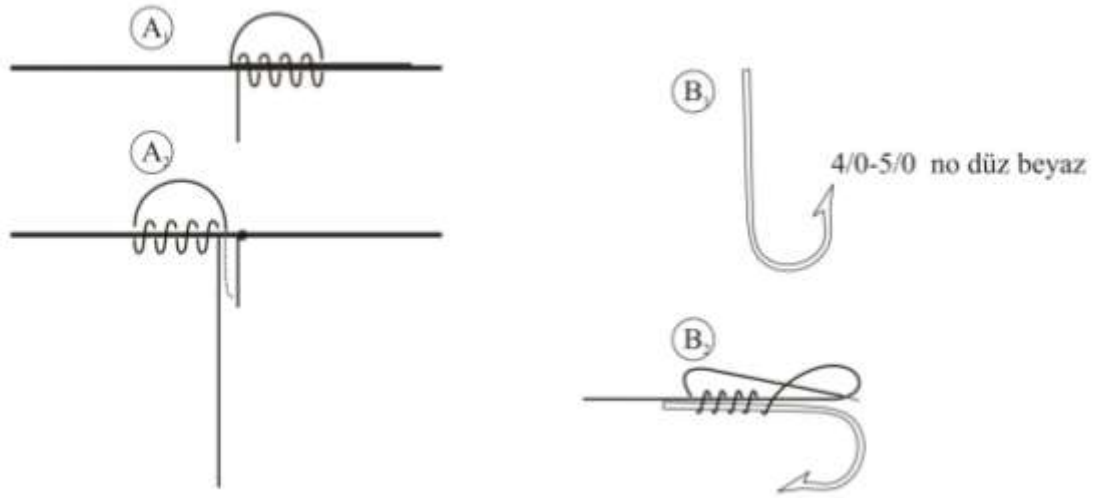
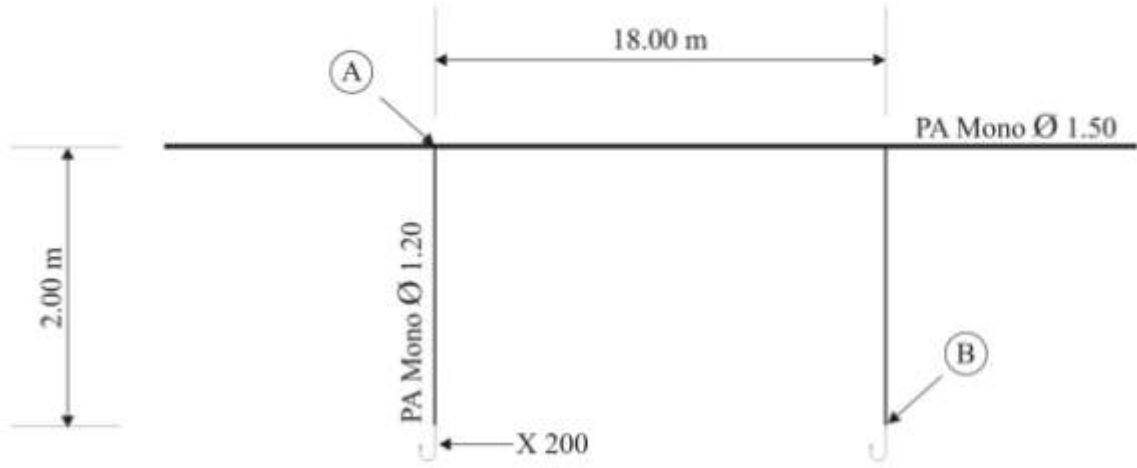

Şekil 53. Balıkçı Elleri (Yumurtalık)

Yumurtalık balıkçıları tarafından kullanılan kılıç paragatları 4/0 – 5/0 numara iğnelere olmaktadır. Genellikle bir seledede 200 iğne olduğu bildirilmiştir. Ocak ve Mayıs aylarında Yumurtalık önlerindeki 10 mil açıkta bulunan 32-40 kulaç derinliklerdeki taşlık sahalara düz olarak atılan kılıç paragatlarında yem olarak bütün kefal ve sardalye kullanılmaktadır. Akşam atılıp suda 10-12 saat kalan paragat sabah kaldırılmaktadır. Hedef türün kılıç balığı olduğu avcılıkta köpek balığı, lagos, torik ve orkinos gibi diğer ekonomik türlerde yan ürün olarak yakalanmaktadır (Şekil 54).

Yumurtalık Su Ürünleri Kooperatifi av sahası içerisinde av araçlarının kullanıldığı aylar, kullanan tekne sayısı, bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar, toplam miktar, balıkçıların yılda kaybettikleri av aracı yüzdesi, av araçlarının bir yıl içerisindeki eskime yüzdeleri ve kayıp ve eskimelerden kaynaklanan maliyetler Tablo 27'de özetlenmiştir.

Yumurtalık
Kılıç paragatı

Şekil 54. Kılıç Paragatı (Yumurtalık, Adana)

Tablo 27. Yumurtalık Su Ürünleri Kooperatifi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Av Aracı	Kullanıldığı Aylar												Tekne Sayısı	Bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar	Toplam	Kayıp Yüzdesi (%)	Eskime Yüzdesi (%)	Maliyet (TL)				
	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A						Birim	Toplam	Kayıp	Eskime	
DİL AĞI	■													30	10 posta	300	20	100	120	36000	7200	36000
KARİDES AĞI														30	10 posta	300	0	500	120	36000	0	180000
PALAMUT AĞI (YÜZER)	■													20	7 posta	140	50	50	200	28000	14000	14000
İNCE PARAGAT														10	1 seledede 800 iğne	8000	100	100	200	2000	2000	2000
KALIN PARAGAT														50	2 seledede 1000 iğne	50000	100	100	270	27000	27000	27000
KILIÇ PARAGATI	■	■												30	2 seledede 500 iğne	15000	500	0	380	22800	114000	0

S.S. Yumurtalık kooperatifine üye balıkçıların av araçlarını kaybetme nedenleri arasında trol tekneleri, gemiler, fırtına, akıntı, taşlık ve kayalık dip yapısı ve balon balığı bulunmaktadır.

8.3.3 S.S. GÖLOVASI SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ

2002 yılında yerel balıkçı hareketi ile kurulan Gölovası Su Ürünleri Kooperatifi'ne kayıtlı 48 üye bulunmaktadır (Şekil 55). Üyelerden 20 balıkçı sadece balıkçılıktan geçimini sağlamaktadır. Kooperatif üyelerinin 35'inin kendisine ait teknesi bulunmakta bunlardan 30 tanesi faal olarak çalışmaktadır. Sadece gemici veya tayfa olarak çalışan bulunmamaktadır. Toplam yaklaşık 35 balıkçı kooperatifin faaliyet sahasında çalışmaktadır. Kooperatife üye 1 kadın balıkçı bulunmaktadır. Bununla birlikte en az 30 kadın balıkçı eşine yardım etmekte ve hatta daha fazla iş yaptığı bildirilmektedir. 2-3 kadın balıkçının ruhsatı mevcut ve denize gitmektedir. Kooperatife üye kadın balıkçının teknesi kendi ismine kayıtlı olduğu için üye olmuştur (Şekil 56). Kooperatif av sahası içerisinde tahmini 10 amatör balıkçı teknesi ve tahmini 20 amatör balıkçı bulunduğu bildirilmiştir. Bu saha içerisinde ruhsatsız olarak avlanan balıkçı bulunmamaktadır.

Şekil 55. Gölovası Balıkçı Barınağı

Gölovası Su Ürünleri Kooperatifi'nin son 5 yıl içerisinde yönetim kurulu ve başkanı değişmiştir. Kooperatifin çalışanı bulunmamaktadır. Gölovası Su Ürünleri Kooperatifi sanayiden yardımlar almaktadır, gider kalemlerini muhasebe, vergiler, liman kirası oluşturmaktadır. Kooperatif ortaklara girdi temin edememekte fakat BTC boru hattı tarafından yaklaşık 50

balıkçıya ortalama 850.000 TL. tazminat ödenmiştir. Buna ilaveten İSKEN termik santrali yaklaşık 41 balıkçıya 150.000 TL. ödemiş ve yardım amaçlı ağ temin etmiştir. Ayrıca İSKEN üniversiteye giden balıkçı çocuklarına burs vermekte ve yıllık 500 paket ağ temin etmektedir.

Şekil 56. Eşine Yardımcı Olan Bir Kadın Balıkçı

Gölovası Su Ürünleri Kooperatifi av sahası içerisinde yasa dışı avcılık sorunu bulunmakta ve balıkçılar sorumlu olarak görülmektedirler. Bölge balıkçıları son 5 yılda avlanılan

balık miktarının kısmen azaldığını belirtmişlerdir. Balıkçılar arası anlaşmazlıklar, pazarlama olanaklarının kısıtlı olması, pazarlama problemleri, sınırlı av sahası (sanayi kuruluşlarının iskelelerinin ve gemilerinin av sahasını daraltması), üyelik aidatlarını toplayamamak, üyelerin ilgisizliği, finansal kaynakların sınırlı olması, ticari avcılığı düzenleyen sirküler (Dil balığı av yasağı zamanının ve dil balığı boy yasağının yanlış olduğunu düşünmeleri), koruma kontrol hizmetleri (kontrol yapan yetkililerin esnek olmaması, mutlaka bir eksik bulmaya çalıştıklarını düşünmeleri) kooperatifin sorunları arasındadır.

Kooperatifin çalışma sahası içerisinde kalın paragat ve uzatma ağları (dil ağı, karides ağı, misina (sade/ fanyalı) ve palamut ağı) ile avcılık yapılmaktadır. Bölgede yakalanan önemli türler arasında lüfer, levrek, kefal, istavrit, çipura, mırmır, lagos, dil, karakulak, kefal, lüfer, istavrit, çipura, sargoz, karides (karabiga ve jumbo) bulunmaktadır.

Gölovası Su Ürünleri Kooperatifi av sahası içerisinde av araçlarının kullanıldığı aylar, kullanan tekne sayısı, bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar, toplam miktar, balıkçıların yılda kaybettikleri av aracı yüzdesi, av araçlarının bir yıl içerisindeki eskime yüzdeleri ve kayıp ve eskimelerden kaynaklanan maliyetler Tablo 28'de özetlenmiştir.

Tablo 28. Gölovası Su Ürünleri Kooperatifi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

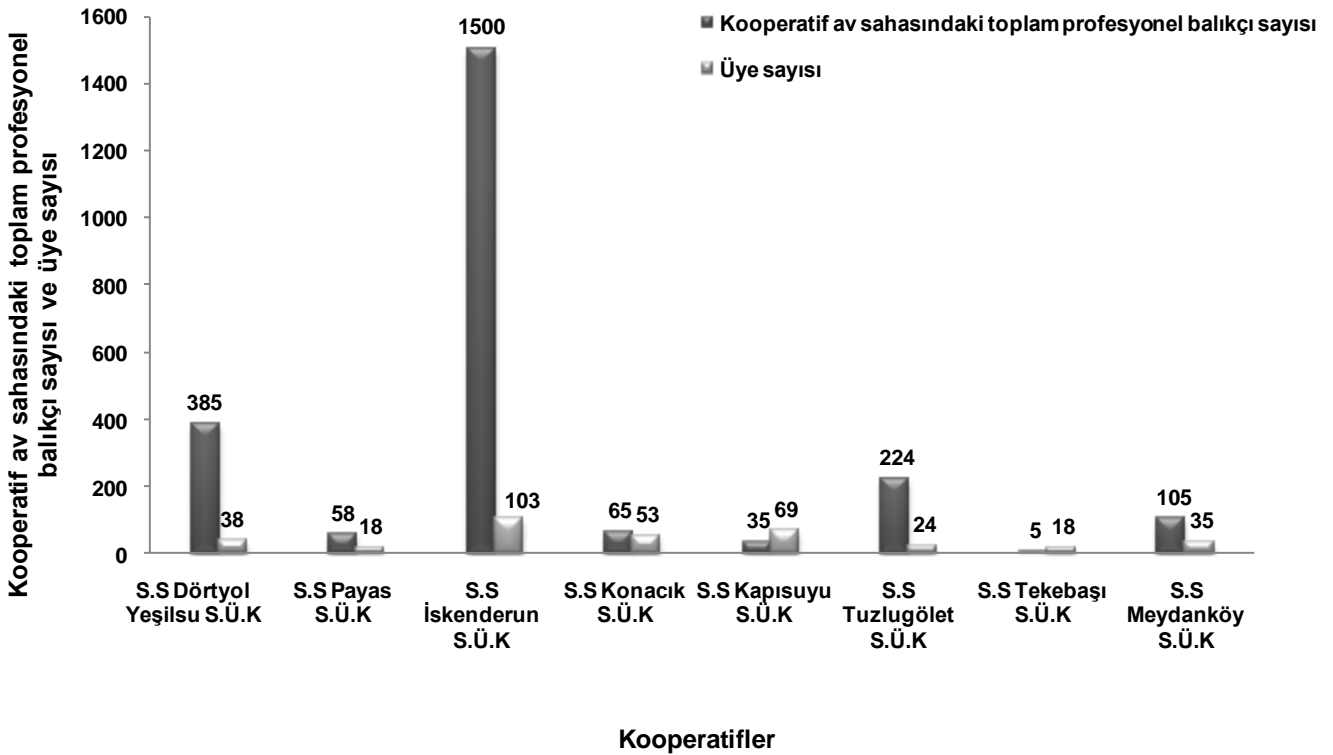
Av Aracı	Kullanıldığı Aylar												Tekne Sayısı	Bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar	Toplam	Kayıp Yüzdesi (%)	Eskime Yüzdesi (%)	Maliyet (TL)			
	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A						Birim	Toplam	Kayıp	Eskime
DİL AĞI													20	25 posta	500	50	50	125	62500	31250	31250
KARİDES AĞI													35	20 posta	700	50	1000	125	87500	43750	875000
PALAMUT AĞI (DİP)													5	5 posta	25	0	20	160	4000	0	800
MİSİNA SADE AĞI													10	10 posta	100	500	0	100	10000	50000	0
MİSİNA FANYALI AĞI													6	6 posta	36	500	0	130	4680	23400	0
KALIN PARAGAT													30	1 seledede 500 iğne	15000	500	0	170	5100	25500	0

S.S. Gölovası kooperatifine üye balıkçıların av araçlarını kaybetme nedenleri arasında trol tekneleri, fırtına, taşlık dip yapısı, köpek ve balon balığı bulunmaktadır.

8.4 HATAY BÖLGESİ

Hatay iline ait kıyı bölgesinde sekiz Su Ürünleri kooperatifi bulunmaktadır. Bu kooperatiflerden en eskisi 1972 yılında kurulan S.S. İskenderun Su Ürünleri Kooperatifi, en yenileri ise 2006 yılında kurulan S.S. Tekebaşı Beldesi ve S.S. Meydanköy Su Ürünleri Kooperatifleridir. En çok üye sayısı, 103 balıkçı ile S.S. İskenderun Su Ürünleri Kooperatifi'nde, en az üye ise, 18 balıkçı ile S.S. Payas ve S.S. Tekebaşı Beldesi Su Ürünleri Kooperatiflerinde bulunmaktadır (Tablo 29).

İncelenen Su Ürünleri Kooperatiflerine üye olma oranı ortalama %17 olarak bulunmuştur (Tablo 29). S.S. Konacık Işıklı, S.S. Kapısuyu ve S.S. Tekebaşı Beldesi Su Ürünleri Kooperatiflerine üye olma oranları %80'nin üzerindedir. Şekil 57, ele alınan su ürünleri kooperatiflerinin av sahaları içerisindeki toplam profesyonel balıkçı sayısı ve toplam üye sayılarını göstermektedir.

Şekil 57. Su Ürünleri Kooperatif Üyesi ve Av Sahaları İçerisindeki Toplam Profesyonel Balıkçı Sayılarının Kooperatiflere Göre Değişimi

Tablo 29. Hatay İli Su Ürünleri Kooperatiflerinin Özellikleri

Kooperatifler	Kuruluş Yılı	Üye Sayısı	Kooperatife Üye Olmayan Balıkçı Sayısı	Kooperatife Üye Olma Oranı* (%)	Kooperatif Av Sahasındaki Toplam Balıkçı Sayısı
S.S. Dört Yol Yeşilsu S.Ü.K	1993	38	350	10	385
S.S. Payas S.Ü.K	1984	18	40	31	58
S.S. İskenderun S.Ü.K	1972	103	1397	7	1500
S.S. Konacık Işıklı S.Ü.K	1991	53	12	82	65
S.S. Kapısuyu S.Ü.K	1989	69	5	93	35
S.S. Tuzlugölet S.Ü.K	1979	24	200	11	224
S.S. Tekebaşı Beldesi S.Ü.K	2006	18	0	100	5
S.S. Meydanköy S.Ü.K	2006	35	70	33	105
TOPLAM		358	2074	15	2377

Kooperatifler arasında en fazla profesyonel tekne ve profesyonel balıkçı S.S. İskenderun Su Ürünleri Kooperatifi'nde, amatör tekne S.S. Dört Yol Yeşilsu Su Ürünleri Kooperatifi av sahasında, amatör balıkçı ise S.S. Tuzlugölet Su Ürünleri Kooperatifi'nde bulunmaktadır (Tablo 30).

Tablo 30. Hatay İli Su Ürünleri Kooperatiflerinin Profesyonel Ve Amatör, Tekne Ve Balıkçı Sayıları

Su Ürünleri Kooperatifi	Kooperatif Av Sahasındaki Toplam Balıkçı Sayısı	Kooperatife üye tekne sahibi balıkçı	Toplam amatör balıkçı	Toplam amatör balıkçı tekne
S.S. Dört Yol Yeşilsu S.Ü.K	385	25	100	40
S.S. Payas S.Ü.K	58	12	20	10
S.S. İskenderun S.Ü.K	1500	90	100	20
S.S. Konacık Işıklı S.Ü.K	65	25	0	0
S.S. Kapısuyu S.Ü.K	35	7	15	7
S.S. Tuzlugölet S.Ü.K	224	16	500	20
S.S. Tekebaşı Beldesi S.Ü.K	5	0	100	15
S.S. Meydanköy S.Ü.K	105	35	100	25
Toplam	2377	210	935	137

Hatay ili genelinde S.S. Meydanköy Su Ürünleri Kooperatifi'nin en yüksek kadın balıkçı yüzdesine sahip olduğu görülmektedir (Tablo 31).

Hatay ili Su Ürünleri Kooperatifleriyle gerçekleştirilen anketlerde genel olarak 13 grup sorun bulunmaktadır. Bu gruplar tablo 32'de kooperatiflerin her biri için gösterilmiştir.

Tablo 31. Hatay İli Bölgesinde Toplam Kadın Balıkçı Yüzdeleri

Su Ürünleri Kooperatifi	Kooperatif Av Sahasındaki Toplam Balıkçı Sayısı	Toplam kadın balıkçı	Kadın balıkçının beldelerde bulunma oranı (%)
S.S. Dört Yol Yeşilsu S.Ü.K	385	0	0
S.S. Payas S.Ü.K	58	0	0
S.S. İskenderun S.Ü.K	1500	10	0,7
S.S. Konacık Işıklı S.Ü.K	65	0	0
S.S. Kapsuyu S.Ü.K	35	0	0
S.S. Tuzlugölet S.Ü.K	224	5	2
S.S. Tekebaşı Beldesi S.Ü.K	5	0*	0
S.S. Meydanköy S.Ü.K	105	20	19
Toplam	2377	55	2

*Tekebaşı'nda tam zamanlı çalışan kadın balıkçı olmamakla birlikte zaman zaman 5-6 ailede kadın balıkçıların eşleriyle denize gitmekte olduğu ve yaklaşık 20 kadın balıkçının kooperatif bölgesi dışında çalışan eşlerine ağ tamiri ve temizliği konusunda yardıma buldukları bildirilmiştir.

Tablo 32. Hatay İli Su Ürünleri Kooperatiflerinin Sorunları

İl	Koop Adı	Su Ürünleri Kooperatiflerinin Sorunları												
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Hatay	S.S. Dört Yol Yeşilsu S.Ü.K		X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	
	S.S. Payas S.Ü.K				X		X		X	X		X	X	
	S.S. İskenderun S.Ü.K	X	X		X	X		X	X	X	X	X	X	X
	S.S. Konacık Işıklı S.Ü.K	X					X	X		X	X	X	X	X
	S.S. Kapsuyu S.Ü.K			X				X		X			X	X
	S.S. Tuzlugölet S.Ü.K		X					X	X	X	X		X	X
	S.S. Tekebaşı Beldesi S.Ü.K								X	X			X	
	S.S. Meydanköy S.Ü.K	X			X	X	X			X	X	X	X	X

- 1- Vergi sistemi
- 2- Yasa dışı avcılık
- 3- Balıkçılar arası anlaşmazlık
- 4- Pazarlama olanaklarının kısıtlı olması
- 5- Pazarlama problemleri
- 6- Sınırlı av sahası
- 7- Üye aidatlarının toplanması
- 8- Üyelerin ilgisizliği
- 9- Sınırlı finansal kaynaklar
- 10- Ticari avcılığı düzenleyen sirküler
- 11- Koruma ve kontrol hizmetleri
- 12- Balıkçı kooperatifleri konusunda yetersiz politikalar
- 13- Çekek yeri

8.4.1 S.S. DÖRTYOL YEŞİLSU SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ

1993 yılında yerel balıkçı hareketi ile kurulan Dört Yol Yeşilsu Su Ürünleri Kooperatifi'ne kayıtlı 38 üye bulunmaktadır (Şekil 58). Üyelerden 20 balıkçı sadece balıkçılıktan geçimini sağlamaktadır. Kooperatif üyelerinin 25'inin kendisine ait teknesi bulunmakta bunlardan 20 tanesi faal olarak çalışmaktadır. Sadece gemici veya tayfa olarak çalışan 15 üye bulunmaktadır. Toplam yaklaşık 385 balıkçı kooperatifin faaliyet sahasında çalışmaktadır. Kooperatife üye kadın balıkçı bulunmamaktadır. Kooperatif av sahası içerisinde tahmini 40 amatör balıkçı teknesi ve tahmini 100 amatör balıkçı bulunduğu bildirilmiştir. Bu saha içerisinde ruhsatsız olarak avlanan balıkçı bulunmamaktadır.

Şekil 58. Dört Yol Kuş Bakışı Görüntüsü

Dört Yol Yeşilsu Su Ürünleri Kooperatifi'nin son 5 yıl içerisinde yönetim kurulu değişmiş ama kooperatif başkanı değişmemiştir. Kooperatifin çalışanı bulunmamaktadır. Başkan, kooperatif işlerini kendine ait ofisinde sürdürerek ve öz kaynaklarını kooperatif yararına kullanarak katkı sağlamaktadır. Gider kalemleri içerisinde muhasebe, vergiler, genel kurul harcamaları girmektedir. Üye olmayan çok sayıda balıkçı kooperatiften destek almaktadır. Kooperatif barınağı kiraladığı takdirde bu balıkçılar yasal üye olacaklardır.

Dört Yol Yeşilsu Su Ürünleri Kooperatifi av sahası içerisinde kısmen yasa dışı avcılık sorunu bulunduğu ve bir kısım balıkçıların bu yasadışı avcılıktan sorumlu olduğu bildirilmiştir.

Bölge balıkçıları son 5 yılda avlanılan balık miktarının azaldığını belirtmişlerdir. Yasadışı avcılık, balıkçılar arası anlaşmazlıklar, pazarlama olanaklarının kısıtlı olması, pazarlama problemleri, sınırlı av sahası (İskenderun körfezinin balıkçılık dışındaki faaliyetlere açık olması), üyelik aidatlarını toplamak, üyelerin ilgisizliği, sınırlı finansal kaynakların bulunması, ticari avcılığı düzenleyen sirküler (Uzatma ağı kullanan teknelerin av sahası içerisinde trol balıkçılarının daha küçük balıkları yakalıyor olması sorun olarak bildirilmiş ve bu konuda düzenlemeler getirilmesi istenmiştir), balıkçı kooperatifleri konusunda yetersiz politikalar kooperatifin sorunları arasındadır. Sahil güvenlik çalışanlarının, sahilde, büyük yatırım yapan kişilerin ve sanayi kuruluşlarının denize verdikleri zararları görmezden gelip küçük balıkçıların üstüne fazla gidiyor olması kooperatifin bildirdiği diğer sorunlar arasındadır.

Dörtüol Yeşilsu Su Ürünleri Kooperatifi'nin çalışma sahası içerisinde paragat (kalın/ince) ve uzatma ağları (dil ağı, mercan ağı, karides ağı, palamut ağı, kemane ağı) ile avcılık yapılmaktadır. Bölgede yakalanan önemli türler arasında aky, mercan, lagos, dil, orfoz, kalamar ve karides (karabiga ve jumbo) bulunmaktadır.

Dörtüol balıkçıları tarafından kullanılan aky-palamut dip uzatma ağlarının Ağustos-Mayıs döneminde Payas-Gölovası hattı kuzeyindeki 10-40 metre derinliklerde bulunan av sahalarına akşamları düz olarak atılıp sabah kaldırıldığı bildirilmiştir (Şekil 59). Bu ağlarda ticari olarak değerlendirilen türlerden aky, palamut, mercan, lüfer, ceylan ve yazılı orkinos iskartalardan ise vatoz ve yengeç çıkmaktadır.

Dörtüol balıkçıları tarafından kullanılan kemane uzatma ağı 160-240 mm. göz açıklığında ve 100 göz derinliğinde sade bir ağıdır (Şekil 60). Kemane ağlarının 10 Eylül 2008'de toplanan bilgilere göre Nisan-Mayıs aylarında Payas-Gölovası hattının kuzeyinde bulunan 5-30 metre derinliklerdeki çamur ve kayalık av sahalarına düz olarak atıldığı bildirilmiştir. Akşam gün batımında kurulan ağlar 10 saat ile 2 gün arasında suda kalabilmekte ve genellikle sabahları gün doğarken toplanmaktadır. Ekonomik olarak kemane, köpekbalığı ve trançanın yakalandığı bu ağlarda iskarta tür olarak vatozda çıkmaktadır.

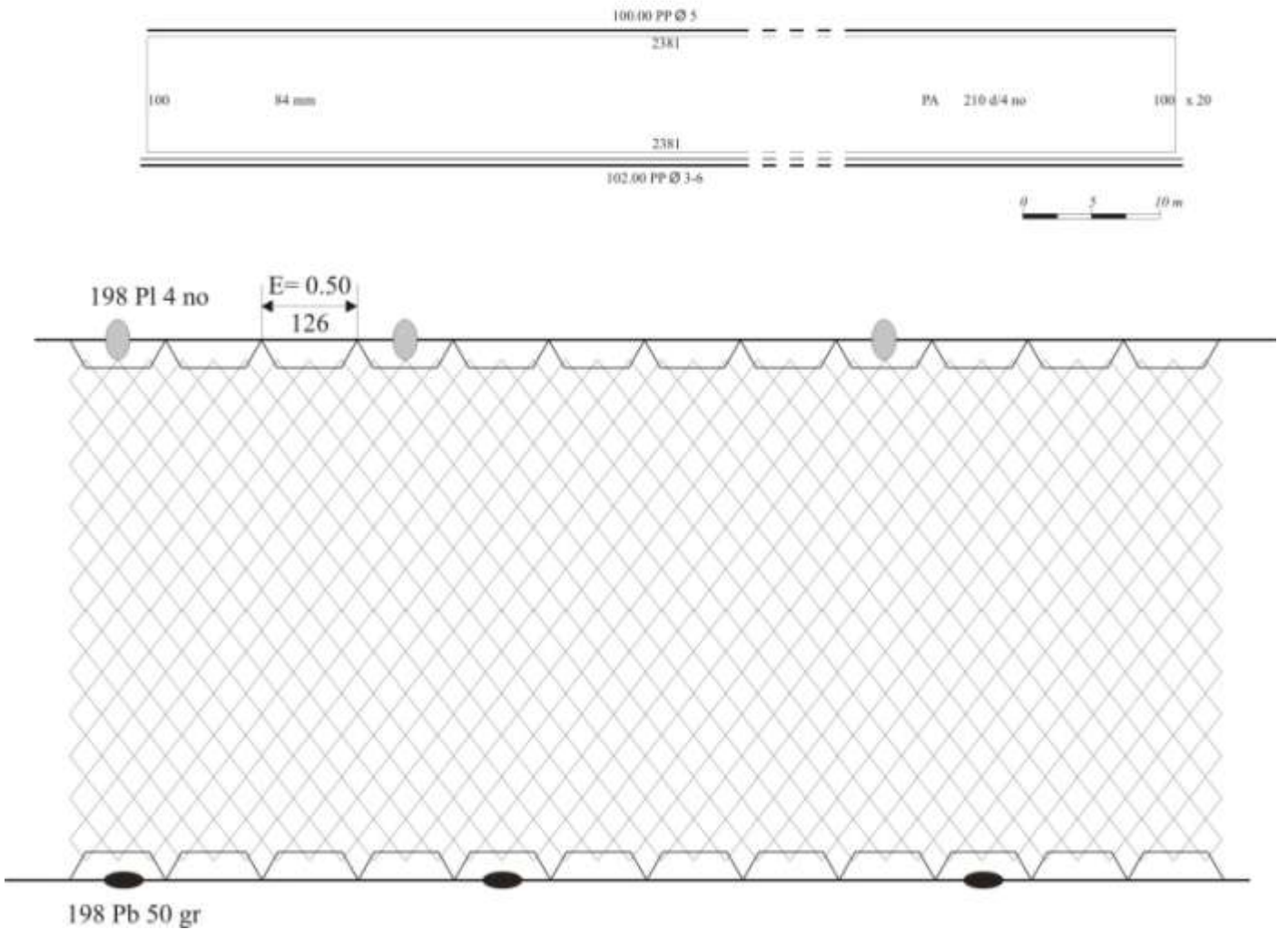
Dörtüol balıkçıları tarafından mercan fanyalı uzatma ağına ilişkin teknik özellikler 10 Eylül 2008 tarihinde toplanmıştır (Şekil 61). Bu ağların Temmuz-Ekim döneminde Payas-Gölovası hattının kuzeyindeki 40 metre derinliklerdeki taşlık ve kayalık av sahalarına düz olarak atıldığı bildirilmiştir. Hedef türün mercan, sinagrit ve orfoz olduğu ağlarda, gümüş ve istavrit gibi ekonomik türler yanında yengeç ve vatoz gibi iskarta türlerde yakalanmaktadır.

Dörtüol balıkçıları tarafından kullanılan kalın dip paragatına ilişkin teknik özellikler 10 Eylül 2008 tarihinde toplanmıştır. Ağustos – Mayıs döneminde Payas-Gölovası hattının kuzeyindeki 15-45 metre arası derinliğe sahip çamur ve kayalık av sahalarına düz ya da zikzak

şeklinde atılan paragatlarda yem olarak tüm sardalye ve hamsi kullanıldığı bildirilmiştir. Akşamdan sabaha kadar süren avcılıkta paragatlar suda 3 saat bekletilip kaldırılmaktadır. Hedef tür olarak lagos, orfoz, mercan, lüfer ve akyanın yakalandığı bu avcılıkta ıskarta tür olarak vatoz çıkmaktadır.

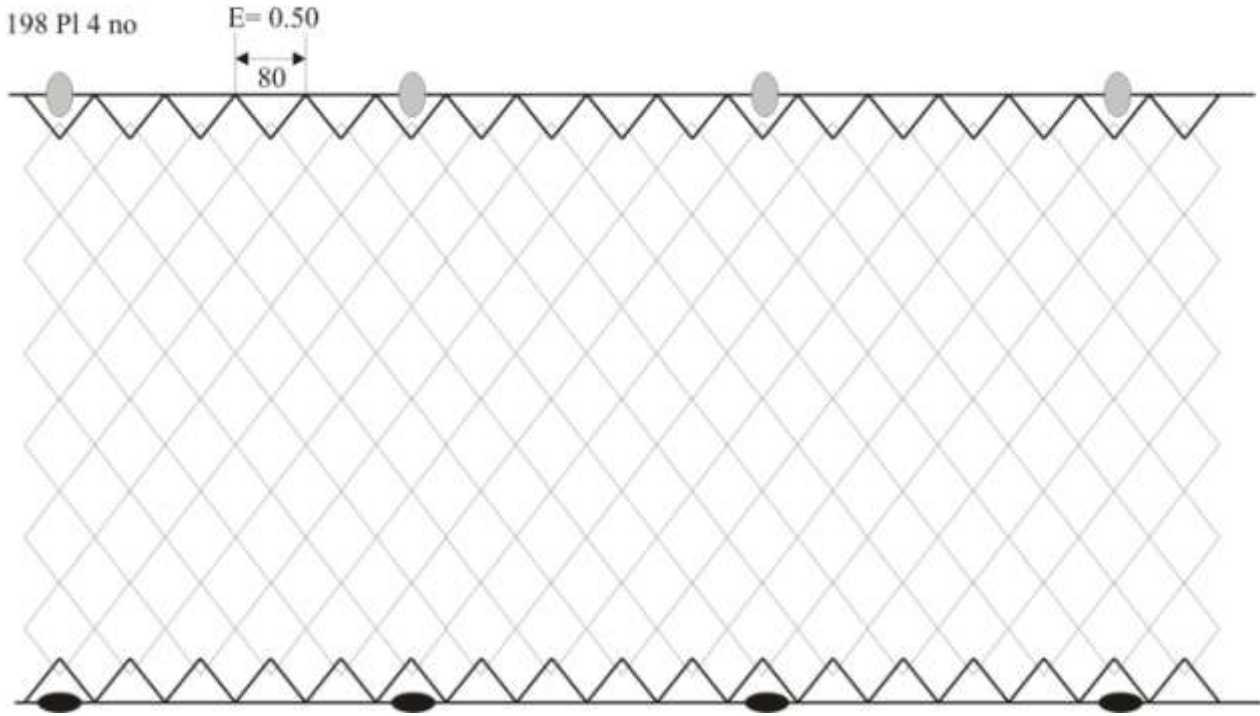
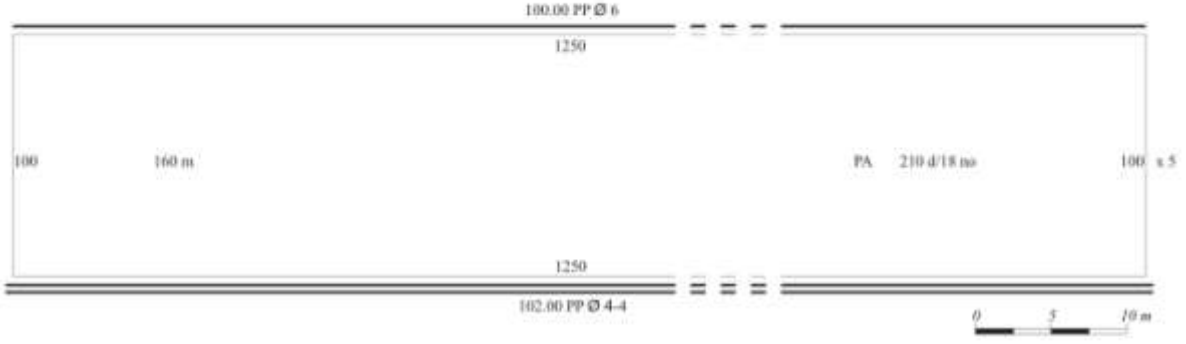
Dörtyol Yeşilsu Su Ürünleri Kooperatifi av sahası içerisinde av araçlarının kullanıldığı aylar, kullanan tekne sayısı, bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar, toplam miktar, balıkçıların yılda kaybettikleri av aracı yüzdesi, av araçlarının 1 yıl içerisindeki eskime yüzdeleri ve kayıp ve eskimelerden kaynaklanan maliyetler tablo 33'te özetlenmiştir.

Dörtyol Akya Palamut

Şekil 59. Akya, Palamut Uzatma Ağı (Dörtyol, Hatay)

Dörtyol Kemane

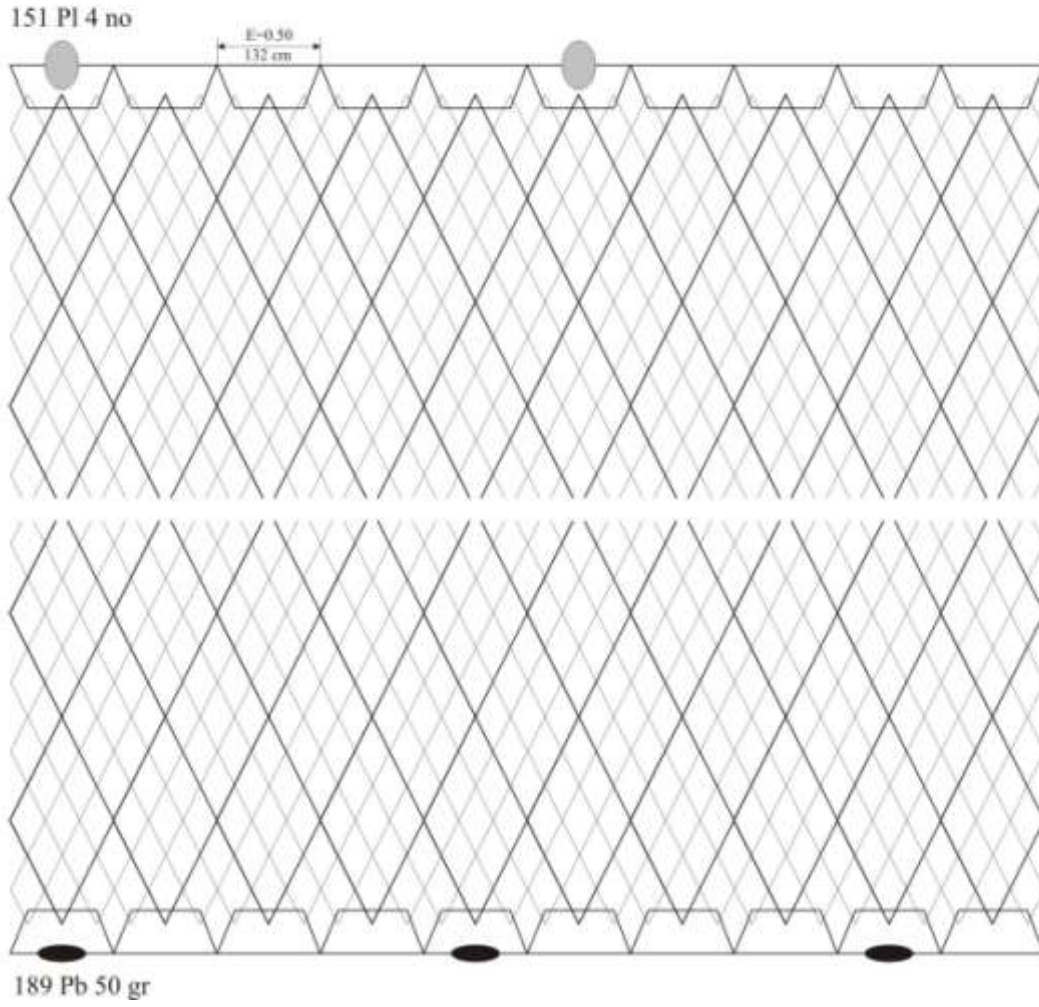
Şekil 60. Kemane Uzatma Ağı (Dörtyol, Hatay)

Dörtyol Mercan

156 Pl 1 no		100.00 PP Ø 5			
5	360 mm	555	555	PA 210 d' 6 no	5
50	88 mm	2272	2272	PA 210 d' 4 no	50
5	360 mm	555	555	PA 210 d' 6 no	5
208 Pb 50 gr		100.00 PP Ø 3.5-4			

x 20

0 5 10 m

Şekil 61. Mercan Uzatma Ağı (Dörtyol, Hatay)

Tablo 33. Dört Yol Yeşilsu Su Ürünleri Kooperatifi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Av Aracı	Kullanıldığı Aylar												Tekne Sayısı	Bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar	Toplam	Kayıp Yüzdesi (%)	Eskime Yüzdesi (%)	Maliyet (TL)				
	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A						Birim	Toplam	Kayıp	Eskime	
DİL AĞI														60	20 posta	1200	50	50	150	180000	90000	90000
KARİDES AĞI														15	20 posta	300	100	100	100	30000	30000	30000
PALAMUT AĞI (DİP)														40	20 posta	800	50	100	180	144000	72000	144000
KÖPEK (KEMANE) AĞI														5	10 posta	50	30	30	180	9000	2700	2700
MERCAN AĞI														60	20 posta	1200	50	50	150	180000	90000	90000
İNCE PARAGAT														100	3 seledede 1800 iğne	180000	200	200	110	33000	66000	66000
KALIN PARAGAT														100	4 seledede 2400 iğne	240000	100	100	150	60000	60000	60000

S.S. Dört Yol Yeşil kooperatifine üye balıkçıların av araçlarını kaybetme nedenleri arasında trol ve gırgır tekneleri, fırtına, taşlık ve kayalık dip yapısı, köpek ve balon balığı bulunmaktadır.

8.4.2 S.S. PAYAS SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ

1984 yılında yerel balıkçı hareketi ile kurulan Payas Su Ürünleri Kooperatifi'ne kayıtlı 18 üye bulunmaktadır (Şekil 62). Üyelerin tamamı sadece balıkçılıktan geçimini sağlamaktadır. Kooperatif üyelerinin 12'sinin kendisine ait teknesi bulunmakta bunların hepsi faal olarak çalışmaktadır. Sadece gemici veya tayfa olarak çalışan 3 üye bulunmaktadır. Toplam yaklaşık 58 balıkçı kooperatifin faaliyet sahasında çalışmaktadır. Kooperatife üye kadın balıkçı bulunmamaktadır. Kooperatif av sahası içerisinde tahmini 10 amatör balıkçı teknesi ve tahmini 20 amatör balıkçı bulunduğu bildirilmiştir. Bu saha içerisinde ruhsatsız olarak avlanan balıkçı bulunmamaktadır.

Şekil 62. Payas'ın Kuş Bakışı Görüntüsü

Payas Su Ürünleri Kooperatifi'nin son 5 yıl içerisinde yönetim kurulunda değişiklik meydana gelmiş fakat kooperatif başkanı değişmemiştir. Kooperatifin çalışanı bulunmamaktadır. Payas Su Ürünleri Kooperatifinin gelir kalemleri arasında ruhsatlardan ve balıkçılardan elde edilen maddi kazanç bulunmakta, gider kalemleri içerisinde ise vergiler girmektedir.

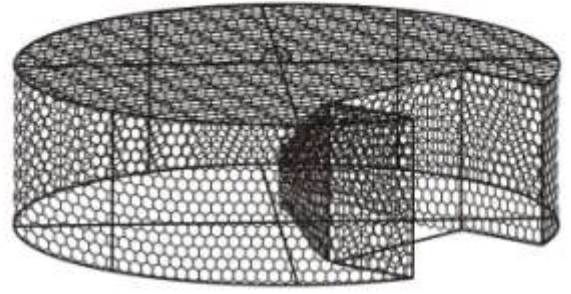
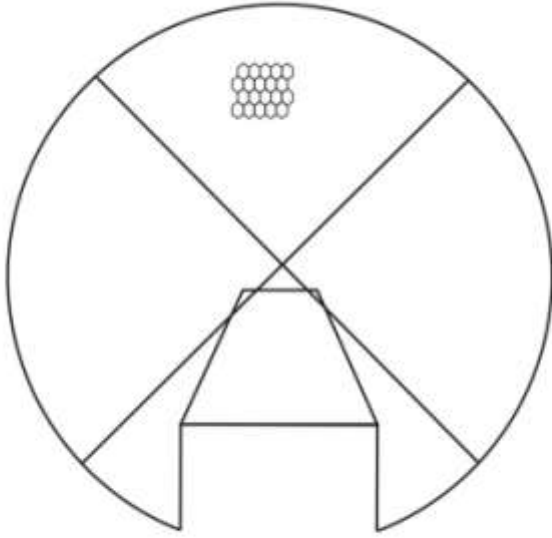
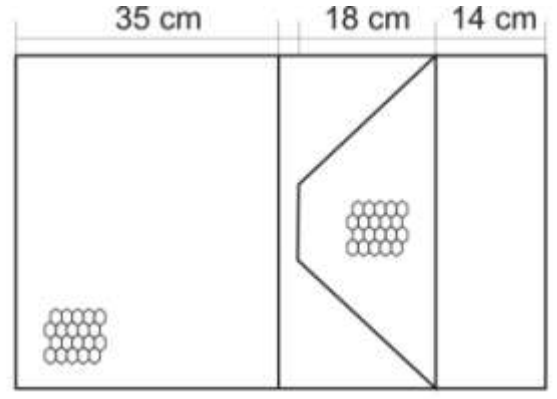
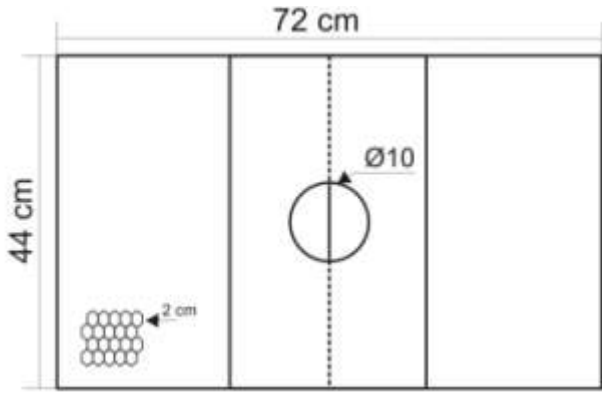
Payas Su Ürünleri Kooperatifi balıkçıları son 5 yılda avlanan balık miktarının azaldığını belirtmişlerdir. Pazarlama olanaklarının kısıtlı olması (Tefeciler, kabzımallar ve aracılar sorun

olarak görülmektedir), sınırlı av sahası (Sanayi kuruluşlarının iskeleleri kirletmesi sorun olarak görülmektedir), üyelerin ilgisizliği, sınırlı finansal kaynakların bulunması, koruma ve kontrol hizmetleri (görevlilerin esnek olmaması), balıkçı kooperatifleri konusunda yetersiz politikalar kooperatifin sorunları arasındadır. Fabrikaların denizde meydana getirdiği kirlilik kooperatifin bildirdiği diğer bir sorundur.

Payas Su Ürünleri Kooperatifi'nin çalışma sahası içerisinde paragat (kalın/ince), uzatma ağları (palamut ağı, akya ağı, molozma) ve sepet ile avcılık yapılmaktadır. Bölgede yakalanan önemli türler arasında akya, lagos, izber, muskar, harmadar, dil, çipura, palamut, gargur, sargoz, sokar, melanur ve kemane balıkları bulunmaktadır.

Payas balıkçıları tarafından Eylül 2008'de verilen bilgilere göre sepetlerin Haziran-Ağustos döneminde 15-60 metre arasındaki taşlık av sahalarında kullanıldığı bildirilmiştir (Şekil 63). Bir kenarı 2 cm. olan altıgen ince kümes telinden yapılan sepetlerle kaya balığı, mercan, orfoz, karagöz, çipura ve ahtapot gibi ticari türlerin ve genellikle küçük balıklardan oluşan iskartaların yakalandığı bildirilmiştir.

Payas Su Ürünleri Kooperatifi av sahası içerisinde av araçlarının kullanıldığı aylar, kullanan tekne sayısı, bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar, toplam miktar, balıkçıların yılda kaybettikleri av aracı yüzdesi, av araçlarının 1 yıl içerisindeki eskime yüzdeleri ve kayıp ve eskimelerden kaynaklanan maliyetler tablo 34'de özetlenmiştir.

1 takım 10 adet sepet
Ticari Kullanım 20-25 takım

Şekil 63. Sepet (Payas, Hatay)

Tablo 34. Payas Su Ürünleri Kooperatifi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Av Aracı	Kullanıldığı Aylar												Tekne Sayısı	Bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar	Toplam	Kayıp Yüzdesi (%)	Eskime Yüzdesi (%)	Maliyet (TL)			
	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A						Birim	Toplam	Kayıp	Eskime
PALAMUT AĞI (DİP)													12	16 posta	192	50	50	200	38400	19200	19200
MOLOZMA AĞI													12	12 posta	144	20	100	175	25200	5040	25200
İNCE PARAGAT													25	2 seledede 800 iğne	20000	500	0	150	7500	37500	0
KALIN PARAGAT													25	4 seledede 2000 iğne	50000	200	100	200	20000	40000	20000
SEPET (KAFES)													3	200 adet	600	25	100	15	9000	2250	9000

S.S.Payas kooperatifine üye balıkçıların av araçlarını kaybetme nedenleri arasında trol tekneleri, fırtına, taşlık ve kayalık dip yapısı, köpek ve balon balığı bulunmaktadır.

8.4.3 S.S. İSKENDERUN SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ

1972 yılında yerel balıkçı hareketi ile kurulan İskenderun Su Ürünleri Kooperatifi'ne kayıtlı 103 üye bulunmaktadır (Şekil 64). Üyelerin tamamı sadece balıkçılıktan geçinmektedir. Kooperatif üyelerinin 90'ının kendisine ait teknesi bulunmakta bunlardan 90 tanesi faal olarak çalışmaktadır. Yaklaşık 15 tekne sahibi iflas etmiştir. Sadece gemici veya tayfa olarak çalışan 15 üye bulunmaktadır. Toplam yaklaşık 1500 balıkçı kooperatifin faaliyet sahasında çalışmaktadır. Kooperatife üye kadın balıkçı bulunmamakla birlikte yaklaşık 10 kadın, balıkçılık yapan eşine ağ yapma ve ağ temizleme işlerine yardım etmektedir. Kooperatif av sahası içerisinde tahmini 20 amatör balıkçı teknesi ve tahmini 100 amatör balıkçı bulunduğu bildirilmiştir. Bu saha içerisinde ruhsatsız olarak avlanan balıkçı bulunmamaktadır.

Şekil 64. İskenderun Limanı Havadan Görünüşü

İskenderun Su Ürünleri Kooperatifi'nin son 5 yıl içerisinde yönetim kurulunda bir değişiklik meydana gelmemiş ve kooperatif başkanı değişmemiştir. Kooperatifin 6 çalışanı bulunmaktadır. Bu çalışanların dördü güvenlik görevlisi, biri müdür ve biri kaptan olarak görevlerini sürdürmektedirler. İskenderun Su Ürünleri Kooperatifinin gelir kalemleri içerisinde üye aidatları ve liman barınma ücreti girmektedir. Bununla birlikte kooperatifin 2006 yılında Petrol Ofisinden taksitle alınan, çalışan bir kaptanı olan 80 tonluk gemisi bulunmakta ve bu gemiyle mazot dağıtımı yapılarak kooperatife dağıtılan mazotun %1-2'si kadar ek gelir

sağlanmaktadır. Gider kalemleri içerisinde çalışanların maaşları, gemi masrafları, liman harcamaları, ofis giderleri, elektrik-su faturaları ve genel kurul harcamaları girmektedir. Balıkçılara sahil güvenlik tarafından diğer birçok kooperatifte olduğu gibi Ticari Amaçlı Su Ürünleri Avcılığını Düzenleyen Tebliğ hakkında bilgilendirme hizmeti verilmektedir.

İskenderun Su Ürünleri Kooperatifi av sahası içerisinde yasa dışı avcılık sorunu bulunduğu ve bir kısım balıkçıların bu yasadışı avcılıktan sorumlu olduğu bildirilmiştir. Bölge balıkçıları son 5 yılda avlanılan balık miktarının azaldığını belirtmişlerdir. Vergi sistemi, yasadışı avcılık, balıkçılar arası anlaşmazlıklar, pazarlama olanaklarının kısıtlı olması, pazarlama problemleri, sınırlı av sahası, üyelerin ilgisizliği, sınırlı finansal kaynaklar, ticari avcılığı düzenleyen sirküler koruma ve kontrol hizmetleri, balıkçı kooperatifleri konusunda yetersiz politikalar ve çekek yeri problemi kooperatifin sorunları arasındadır. İskenderun'da barınakta tersane için ayrılmış yere belediyenin tersane yapımına izin vermemesi, limanın özelleşmesi sonucunda yüzer vinç'in kiralanamaması, büyük liman içerisindeki tersane fiyatlarının yüksek olması ve batan Urla Gemisi'nin denizi kirlettiği yolundaki iddiaların bölge balıkçısının gelirini azaltması kooperatifin bildirdiği diğer sorunlar arasındadır.

Şekil 65. İskenderun Trol Ağı Teknik Özelliklerinin Tespiti

İskenderun Su Ürünleri Kooperatifi'nin çalışma sahası içerisinde trol (dip/karides) (Şekil 65), gırgır (sardalye) (Şekil 66), paragat (kalın/ince), uzatma ağları (dil ağı, karides ağı, barbun ağı, yüzer (voli) ağı), sepet ve kurşunlu olta ile avcılık yapılmaktadır. Bölgede yakalanan önemli türler arasında gümüş, çipura, turna, barbun, lüfer, palamut, sardalye, dil, istavrit, akya, kolyoz, izmarit, mercan, mırmır, kemane, karides, sübye, ahtapot ve kalamar bulunmaktadır.

Şekil 66. İskenderun Gırgır Temizliği

Fanyalı voli uzatma ağının İskenderun'lu balıkçılar tarafından Arsuz-Karataş arasındaki 0-5 kulaç derinliklerdeki çamur ve parça taş zeminli av sahalarında tüm yıl boyunca kullanıldığı bildirilmiştir (Şekil 71). Çember ya da iki ucunda kuzuluk bırakılacak şekilde kurulan ağlar suda 15-20 dakika kalmaktadır. Kefal, çipura, akya ve lüferin hedeflendiği avcılıkta vatoz, yengeç ve trakonya gibi iskarta türlerinde yakalandığı bildirilmiştir. Ayrıca misina voli uzatma ağı teknik çizimi Şekil 72'de verilmiştir.

İskenderun balıkçıları tarafından kullanılan barbun misina uzatma ağına ait teknik özellikler 26 Mart 2008 tarihinde toplanmıştır (Şekil 73). Genellikle 44 mm. göz açıklığında olan bu sade ağlar 10-40 kulaç derinlikteki çamur ve taş kenarı av sahalarına gün batımı düz olarak

atılmakta ve 10-12 saat suda kaldıktan sonra toplanmaktadır. Barbun, istavrit, zurna ve gümüş gibi ticari balıkların yanında yengeç ıskarta olarak yakalanmaktadır. Balıkçılar ağda yakalanmış ticari öneme sahip bazı balıkların bir kısmı sudayken yenildiği için ıskarta edildiğini bildirmişlerdir.

İskenderun Limanı'nda 26 Mart 2008'de toplanılan bilgilere göre tulina ağının bölge balıkçısı tarafından bölge dışında kullanıldığı bildirilmiştir (Şekil 67, 74). Bu ağlar 15 Nisan-15 Haziran döneminde Antalya-Alanya hattının 20-40 mil açıklarında kullanılmaktadır. Gün batımında düz olarak atılan ağlar ay doğarken toplanmaktadır. Tulina, kılıç ve büyük orkinosun yakalandığı avcılıkta ıskarta tür olarak pervane balığının da yakalandığı bildirilmiştir.

Şekil 67. İskenderun'da Tulina Ağı İncelemesi

Hatay'ın Arsuz beldesinde de anket çalışmaları yapılmıştır (Şekil 68, 69). Arsuz'lu balıkçılar tarafından kullanılan balık sepetine ait bilgiler 24 Mart 2008'de toplanmıştır. 80 cm. yarıçapında 45 cm. yüksekliğindeki sepetlerde sardalye bir torba içerisinde yem olarak kullanılmaktadır. Sepetler 25-30 ve 70-80 metre derinlerdeki taş zeminlere Ağustos-Ekim döneminde sabahları atılıp 24 saat kaldıktan sonra toplanmaktadır. 30-40 adet sepet paraketa gibi birbirine bağlanarak av sahasına bırakılmaktadır. Sepetle avcılıkta karagöz, mercan, kırma mercan, lagos, orfoz, ahtapot ve küçük balıkların yakalandığı bildirilmiştir.

Arsuz'da kullanılan kalamar oltasıyla 15 Aralıktan Şubat sonuna kadar 15-25 metre derinliklerdeki sahalarda gece avcılık yapıldığı bildirilmiştir.

İskenderun Su Ürünleri Kooperatifi (Şekil 70) ve Arsuz Beldesi av sahası içerisinde av araçlarının kullanıldığı aylar, kullanan tekne sayısı, bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar, toplam miktar, balıkçıların yılda kaybettikleri av aracı yüzdesi, av araçlarının bir yıl içerisindeki eskime yüzdeleri ve kayıp ve eskimelerden kaynaklanan maliyetler sırasıyla tablo 35 ve 36'da özetlenmiştir.

Şekil 68. Arsuz Kuş Bakışı Görüntüsü

Şekil 69. Arsuz'dan Bir Görüntü

Şekil 70. İskenderun Trol ve Gırgır Tekneleri

Voli Ağı İskenderun

300.00 m PP Ø 5

6	250 mm	2400 (3x 800)	==	==	==	PA 210 d/9 no	15
80	46 mm	13041 (3x 4347)				PA 210 d/3 no	80
6	250 mm	2400 (3x 800)	==	==	==	PA 210 d/9 no	15
6	250 mm	2400 (3x 800)	==	==	==	PA 210 d/9 no	15
80	46 mm	13041 (3x 4347)				PA 210 d/3 no	80
6	250 mm	2400 (3x 800)	==	==	==	PA 210 d/9 no	15
6	250 mm	2400 (3x 800)	==	==	==	PA 210 d/9 no	15
80	46 mm	13041 (3x 4347)				PA 210 d/3 no	80
6	250 mm	2400 (3x 800)	==	==	==	PA 210 d/9 no	15
6	250 mm	2400 (3x 800)	==	==	==	PA 210 d/9 no	15
80	46 mm	13041 (3x 4347)				PA 210 d/3 no	80
6	250 mm	2400 (3x 800)	==	==	==	PA 210 d/9 no	15
6	250 mm	2400 (3x 800)	==	==	==	PA 210 d/9 no	15
80	46 mm	13041 (3x 4347)				PA 210 d/3 no	80
6	250 mm	2400 (3x 800)	==	==	==	PA 210 d/9 no	15

306.00 m PP Ø 4-5

Şekil 71. Fanyalı Voli Uzatma Ağı (İskenderun, Hatay)

Misina Voli Ağı İskenderun

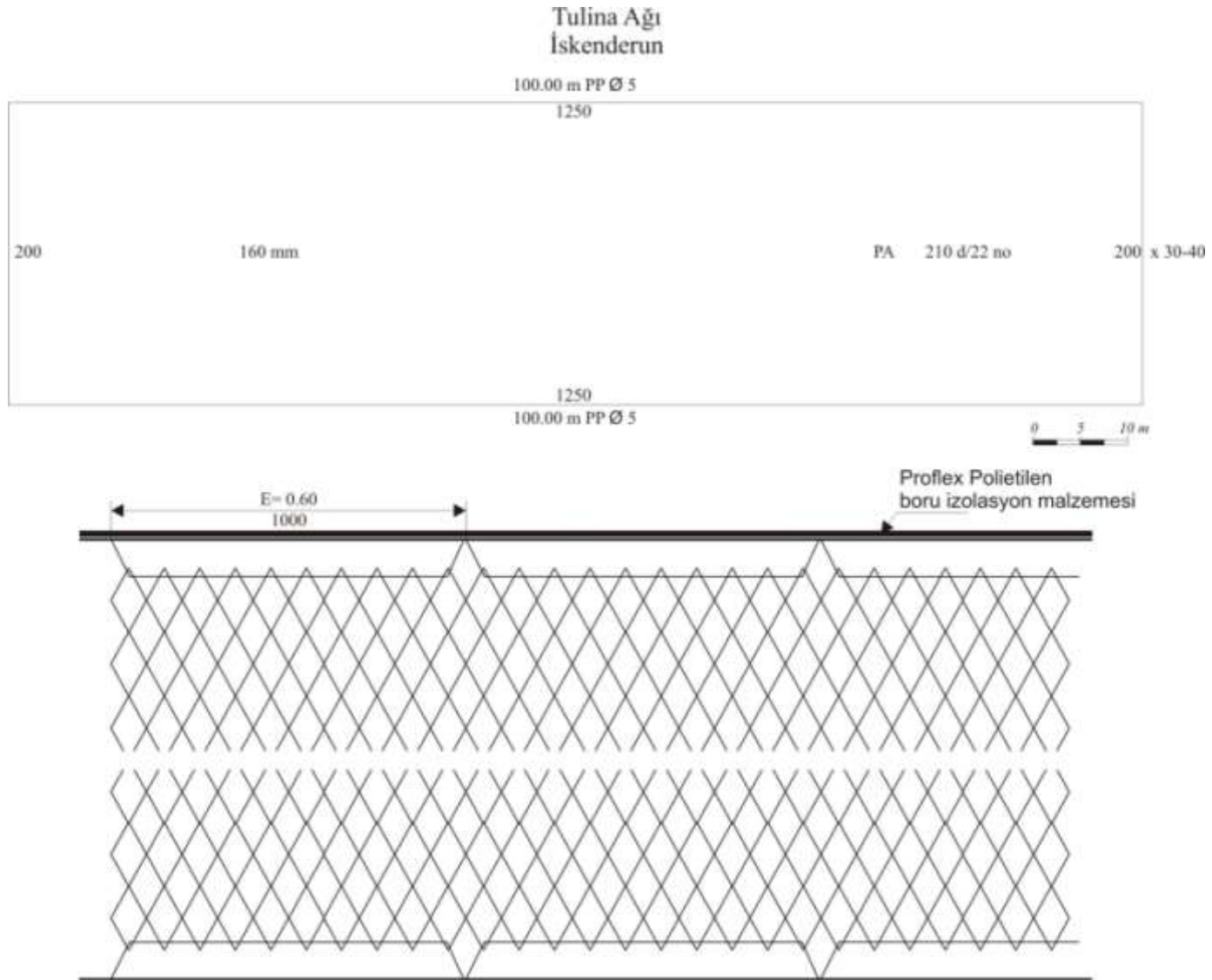
300.00 m PP Ø 5

100	60 mm	9999 (3x 3333)	PA Mono Ø 0.23	100
100	60 mm	9999 (3x 3333)	PA Mono Ø 0.23	100
100	60 mm	9999 (3x 3333)	PA Mono Ø 0.23	100

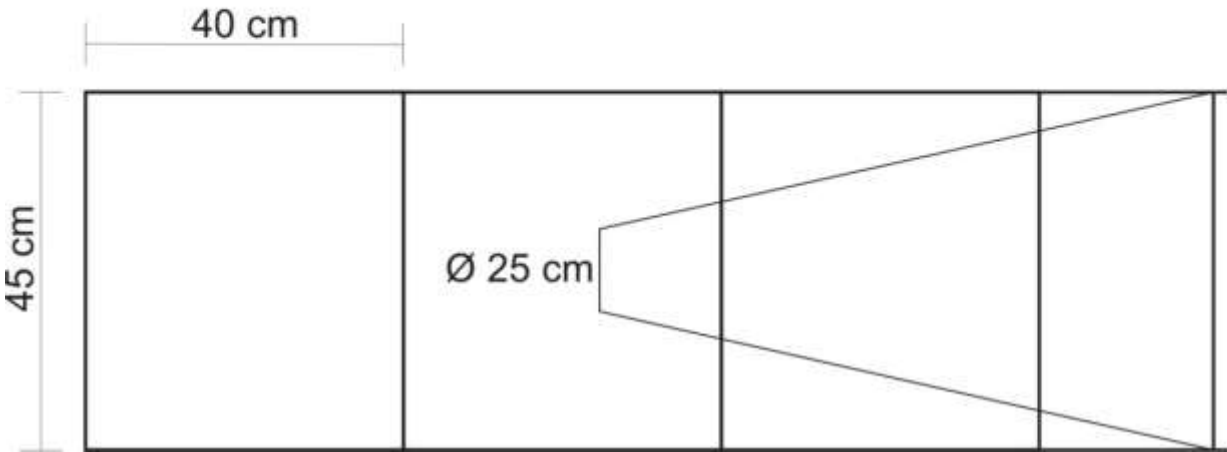
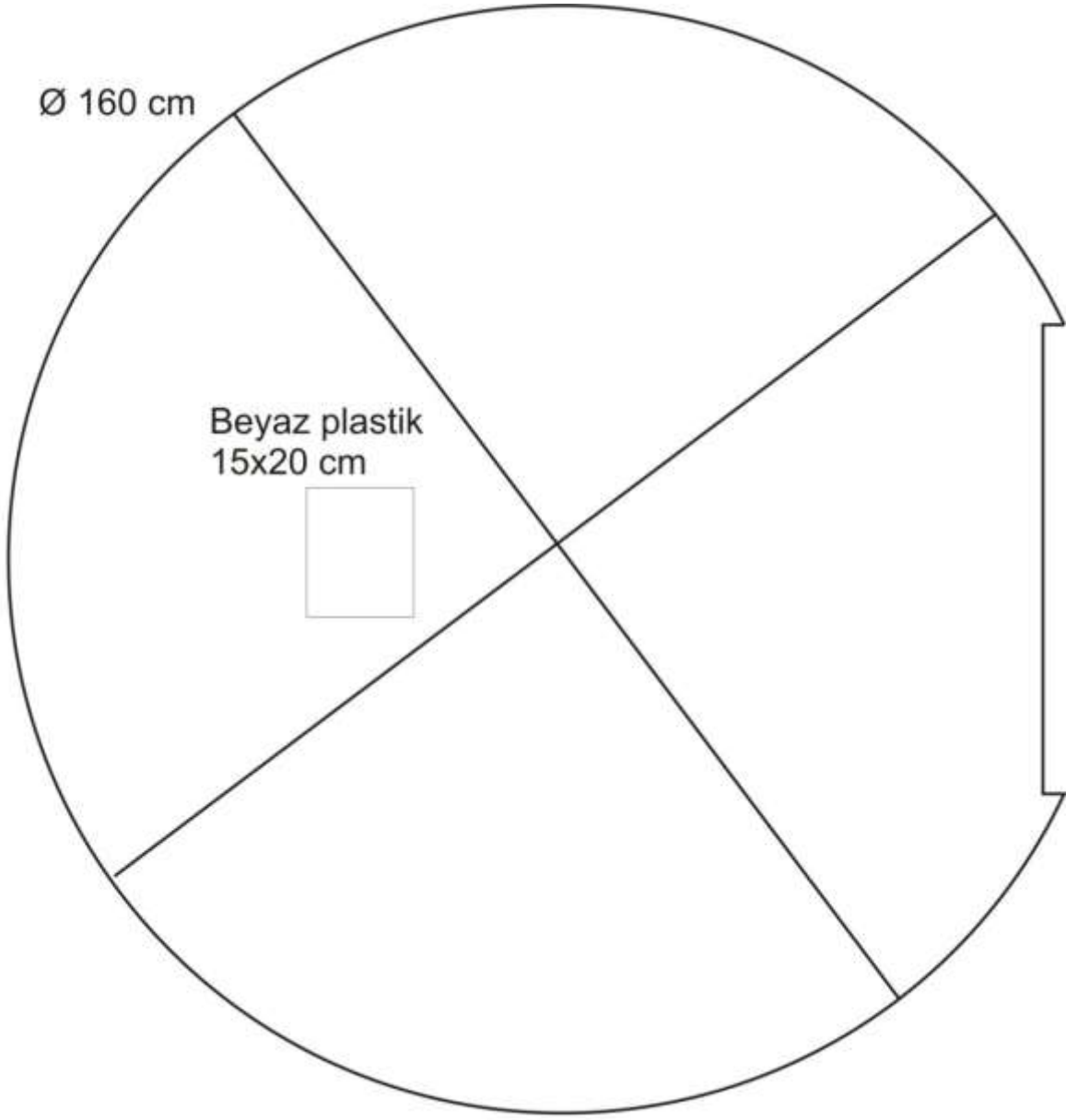
306.00 m PP Ø 4-5

Şekil 72. Misina Voli Uzatma Ağı (İskenderun, Hatay)

Şekil 74. Tulina Uzatma Ağı (İskenderun, Hatay)

Şekil 76. Sepet (Arsuz, Hatay)

Tablo 35. İskenderun Su Ürünleri Kooperatifi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Av Aracı	Kullanıldığı Aylar												Tekne Sayısı	Bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar	Toplam	Kayıp Yüzdesi (%)	Eskime Yüzdesi (%)	Maliyet (TL)			
	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A						Birim	Toplam	Kayıp	Eskime
GIRGIR													12	1 takım	12	0	20	520000	7200000	0	1440000
TROL													80	1 takım	80	0	100	2000	160000	0	160000
KARİDES TROLÜ													10	1 takım	10	0	30	2000	20000	0	6000
DİL AĞI													20	20 posta	400	0	50	170	68000	0	34000
KARİDES AĞI													10	15 posta	150	0	200	170	25500	0	51000
BARBUN SADE AĞI													15	15 posta	225	0	100	170	38250	0	38250
PALAMUT AĞI (YÜZER)													5	5 posta	25	0	100	500	12500	0	12500
İNCE PARAGAT													60	2 seledede 600 iğne	36000	0	100	100	12000	0	12000
KALIN PARAGAT													50	3 seledede 750 iğne	37500	50	200	120	18000	9000	36000
EL OLTASI													100	3 takım	300	0	0	1	300	0	0
SEPET (KAFES)													50	30 adet	1500	20	50	100	150000	30000	75000

S.S. İskenderun kooperatifine ait trollerin Samandağ-Mersin sahili, gırgırların Suriye-Hopa, diğer av araçlarının ise İskenderun Körfezi içerisinde avlandıkları bildirilmiştir.

S.S. İskenderun kooperatifine üye balıkçıların av araçlarını kaybetme nedenleri arasında trol tekneleri ve taşlık dip yapısı bulunmaktadır.

Tablo 36. Arsuz Beldesi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Av Aracı	Kullanıldığı Aylar												Tekne Sayısı	Bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar	Toplam	Kayıp Yüzdesi (%)	Eskime Yüzdesi (%)	Maliyet (TL)			
	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A						Birim	Toplam	Kayıp	Eskime
MİSİNA SADE AĞI													4	5 posta	20	0	50	44	880	0	440
MİSİNA FANYALI AĞI													20	12 posta	240	0	200	65	15600	0	31200
KALIN PARAGAT													50	2 seledede 800 iğne	40000	25	50	65	6500	1625	3250
EL OLTASI													30	2 takım	60	0	50	3	180	0	90
SEPET (KAFES)													7	30 adet	210	0	100	100	21000	0	21000

Arsuz teknelerinin avlandıkları sahalar misina ağlar için körfez sahilleri, diğer av araçları için ise körfez geneli olarak bildirilmiştir.

Arsuz balıkçıları paragatlarını köpek balıkları nedeniyle kaybetmektedirler.

8.4.4 S.S. KONACIK IŞIKLI SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ

1991 yılında yerel balıkçı hareketi ile kurulan Konacık Işıklı Su Ürünleri Kooperatifi'ne kayıtlı 53 üye bulunmaktadır (Şekil 77). Üyelerin tamamı sadece balıkçılıktan geçinmektedir. Kooperatif üyelerinin 25'inin kendisine ait teknesi bulunmakta ve hepsi faal olarak çalışmaktadır. Sadece gemici veya tayfa olarak çalışan 28 üye bulunmaktadır. Toplam yaklaşık 65 balıkçı kooperatifin faaliyet sahasında çalışmaktadır. Kooperatife üye kadın balıkçı bulunmamaktadır. Kooperatif av sahası içerisinde 2 amatör balıkçı teknesi ve 2 amatör balıkçı bulunduğu bildirilmiştir. Bu saha içerisinde ruhsatsız olarak avlanan balıkçı bulunmamaktadır.

Şekil 77. Konacık Limanı Kuş Bakışı Görüntüsü

Konacık Işıklı Su Ürünleri Kooperatifi'nin son 5 yıl içerisinde yönetim kurulunda bir değişiklik meydana gelmemiş ve kooperatif başkanı değişmemiştir. Kooperatifin çalışanı bulunmamaktadır. Kooperatifin gelir kalemleri içerisinde üye aidatları, gider kalemleri içerisinde ise genel kurul, denetleme harcamaları ve muhasebeci gideri bulunmaktadır. Kooperatif olarak üyelere zaman zaman eğitim hizmeti verilmektedir.

Şekil 78. Konacık Işıklı Su Ürünleri Kooperatifinde Yapılan Görüşmeler

Kooperatif av sahası içerisinde yasa dışı avcılık sorunu bulunmamaktadır. Bölge balıkçıları son 5 yılda avlanılan balık miktarının azaldığını belirtmişlerdir. Vergi sistemi, sınırlı av sahası, üyelik aidatlarını toplamak, sınırlı finansal kaynaklar, ticari avcılığı düzenleyen sirküler koruma ve kontrol hizmetleri, balıkçı kooperatifleri konusunda yetersiz politikalar ve çekek yeri kooperatifin sorunları arasındadır. Konacık Işıklı Kooperatifine ait barınağın rıhtımının, yazıhanesinin ve tuvaletinin olmaması kooperatifin bildirdiği diğer sorunlar arasındadır (Şekil 78).

Konacık Işıklı Su Ürünleri Kooperatifi'nin çalışma sahası içerisinde paragat (kalın/ince), uzatma ağları (fanyalı / sade) ve sepet ile avcılık yapılmaktadır. Bölgede yakalanan önemli türler arasında lagos, mercan, çipura, kefal, barbun, sargoz, mırmır, sinagrit, gümüş, lüfer, palamut, sardalye, dil, istavrit, akya, kolyoz, sübye ve kalamar bulunmaktadır.

Konacık balıkçıları tarafından kullanılan 64 mm. tor ve 240 mm. fanyadan oluşan lüfer-akya uzatma ağına ilişkin teknik özellikler 24 Mart 2008 tarihinde belirlenmiştir (Şekil 79). Balıkçılar bu ağın Ekim-Nisan döneminde Arsu-Pamur Burnu arasındaki 10-12 kulaç derinliklerde bulunan kayalık av sahalarında kullanıldığını bildirmişlerdir. Gün batımında düz

olarak atılan ağlar 10-12 saat suda kaldıktan sonra gün doğumunda toplanmaktadır. Ticari türlerden lüfer, akya, palamut, ceylan ve kefal yakalanan bu ağlarda çıkan vatoz, yengeç ve kemaneler ıskarta edilmektedir.

Konacık balıkçıları tarafından kullanılan 50-60 adet 14 numara iğneden oluşan beyaz tüylü pelajik apariye ait teknik bilgiler 24 Mart 2008 tarihinde toplanmıştır (şekil 80). Ocak, Nisan, Mayıs ve Haziran aylarında Arsuz-Pamur Burnu arası 25-35 metre derinliklerdeki çamur ve kayalık zeminli av sahalarında ay karanlığında yapılan avcılıkta ışık kullanıldığı bildirilmiştir. Yemsiz kullanılan bu aparilerle yakalanan hedef türler, kolyoz, istavrit ve kupezdir.

Konacık balıkçıları tarafından kullanılan 36 mm. sade misina ağına ait bilgiler 24 Mart 2008 tarihinde toplanmıştır (şekil 81). Bu ağlar Eylül-Nisan döneminde Arsuz-Domuz Burnu arasındaki 10-12 kulaç derinliklerde bulunan çamur zeminli av sahalarında kullanılmaktadır. Düz olarak atılan ağlar suda 10-12 saat kalmaktadır. İzmarit, barbun, gümüş, sardalye, istavrit, kolyoz ve zurnanın yakalanıp pazarlandığı ağlarda çıkan trakonyalar ıskarta edilmektedir.

Konacık balıkçıları tarafından kullanılan 14 numara düz iğneden yapılan ince dip paragatına ait teknik bilgiler 24 Mart 2008'de toplanmıştır. Ağustos-Ocak döneminde Arsuz-Domuz Burnu arasındaki 25-30 metre derinliklerde bulunan kayalık zeminlerde kullanılan paragatlar gün batımında düz olarak atılmakta yaklaşık yarım saat suda kaldıktan sonra toplanmaktadır. Yem olarak sübye parçalarının kullanıldığı avcılıkta operasyonun sabaha kadar 2-3 kez tekrarlandığı bildirilmiştir. Ticari olarak mercan, orfoz, ipura, lagos, sargoz ve karagzn avlandığı ince paragatlarda çıkan küçük balıkların canlı ise denize geri atıldıkları bildirilmiştir.

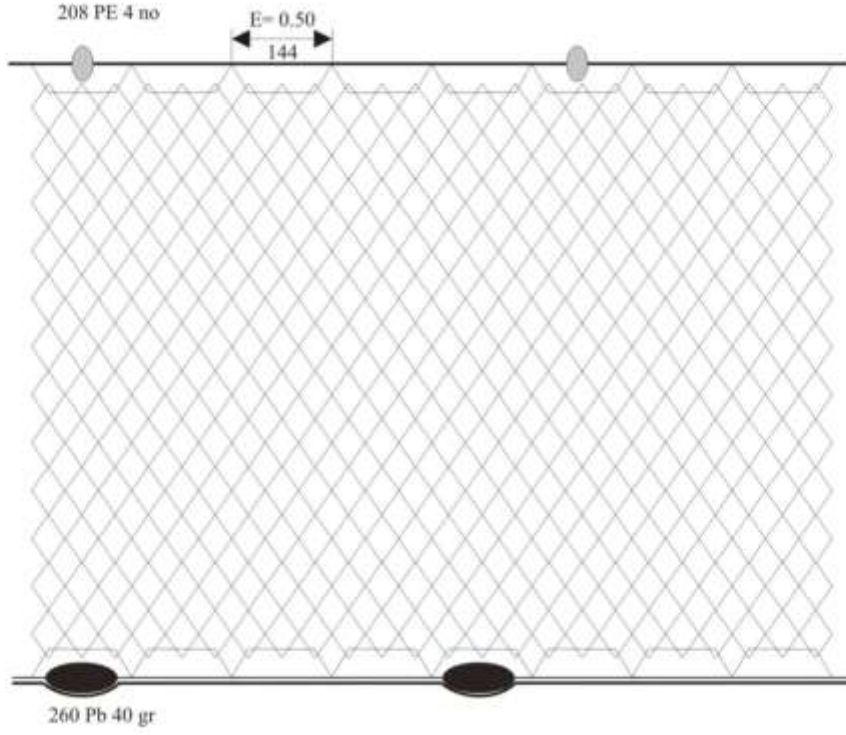
Konacık Su rnleri Kooperatifi av sahası içerisinde av araçlarının kullanıldığı aylar, kullanan tekne sayısı, bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar, toplam miktar, balıkçıların yılda kaybettikleri av aracı yüzdesi, av araçlarının bir yıl içerisindeki eskime yüzdeleri ve kayıp ve eskimelerden kaynaklanan maliyetler tablo 37'de özetlenmiştir.

Lüfer Akya
Konacık

100.00 m PP Ø 4-5					
6	280 mm	833		PA 210 d/6 no	6
		3125			
60	64 mm	3125		PA 210 d/4 no	60
6	280 mm	833		PA 210 d/6 no	6

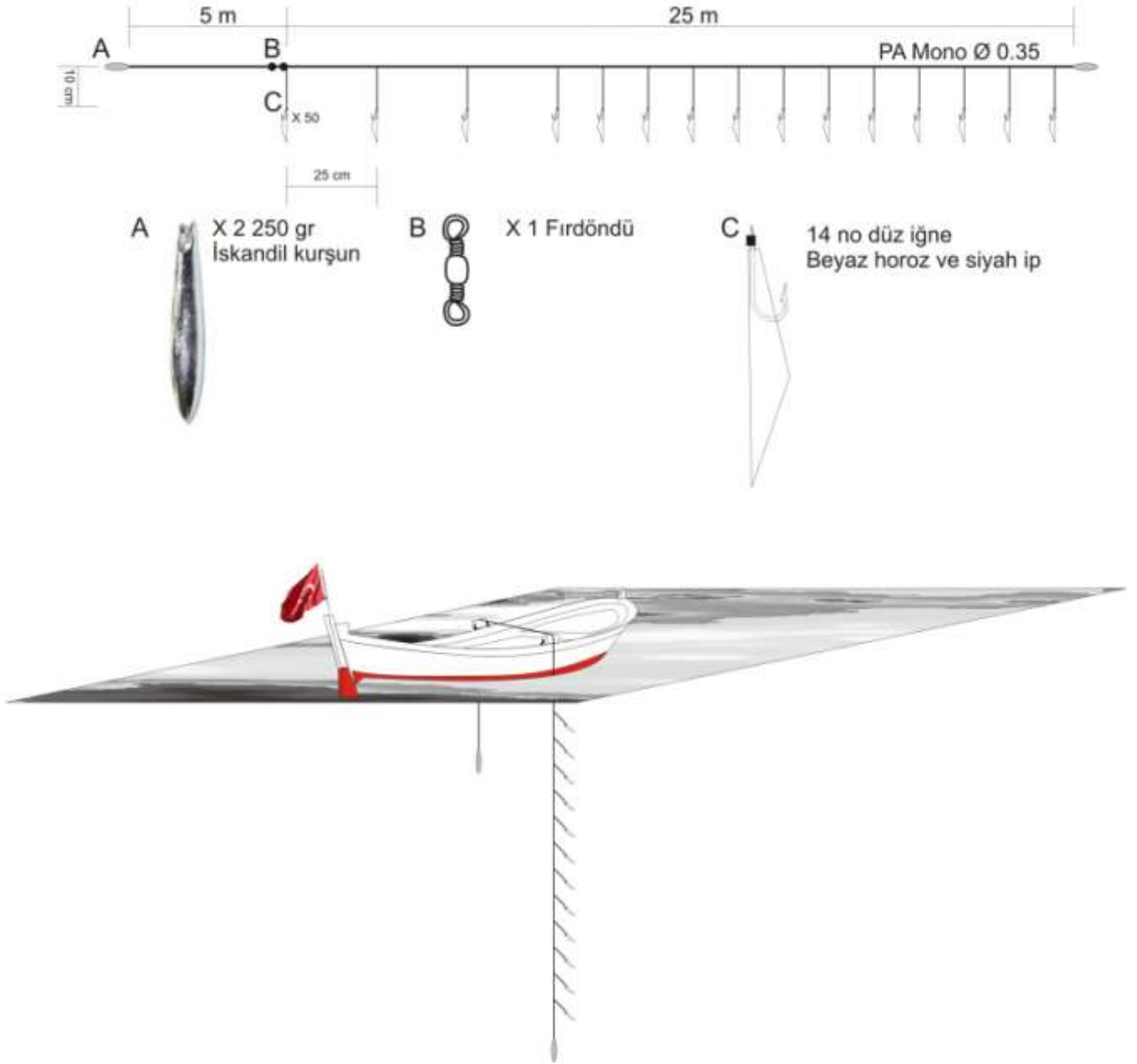
102.00 m PP Ø 3-3

0 5 10 m

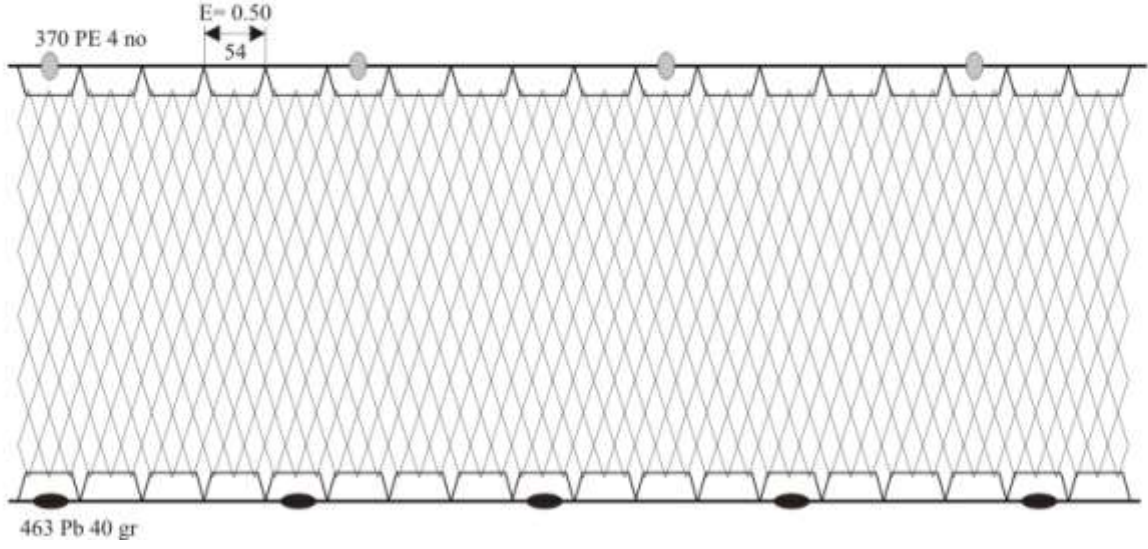
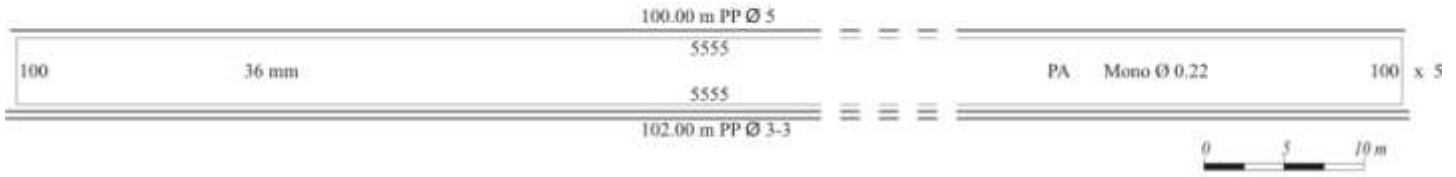
Şekil 79. Lüfer – Akya, Fanyalı, 32 mm. Uzatma Ağı (Konacık, Hatay)

Çapari Konacık

Şekil 80. Pelajik Çapari (Konacık, Hatay)

Misina Sade Ağı Konacık

Şekil 81. Misina Sade Uzatma Ağı (Konacık, Hatay)

Tablo 37. Konacık Su Ürünleri Kooperatifi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Av Aracı	Kullanıldığı Aylar												Tekne Sayısı	Bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar	Toplam	Kayıp Yüzdesi (%)	Eskime Yüzdesi (%)	Maliyet (TL)			
	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A						Birim	Toplam	Kayıp	Eskime
18 MM SADE AĞI													3	4 posta	12	100	100	125	1500	1500	1500
42 MM SADE AĞI													3	8 posta	24	50	100	125	3000	1500	3000
32MM FANYALI AĞI													3	10 posta	30	50	100	225	6750	3375	6750
İNCE PARAGAT													35	2 seledede 500 iğne	17500	50	300	55	3850	1925	11550
KALIN PARAGAT													35	3 seledede 900 iğne	31500	80	100	120	12600	10080	12600
SEPET (KAFES)													25	20 adet	500	20	200	100	50000	10000	100000

S.S. Konacık kooperatifine ait teknelerin avlandıkları saha Domuz Burnu-Arsuz arası olarak bildirilmiştir.

S.S. Konacık kooperatifine üye balıkçıların av araçlarını kaybetme nedenleri arasında fırtına, taşlık dip yapısı ve köpek balığı bulunmaktadır.

8.4.5 S.S. KAPISUYU SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ

1989 yılında yerel balıkçı hareketi ile kurulan Kapısuyu Su Ürünleri Kooperatifi'ne kayıtlı 69 üye bulunmaktadır (Şekil 82). Üyelerin tamamı balıkçılık dışında da işler yapmaktadırlar. Kooperatif üyelerinin 7'sinin kendisine ait teknesi bulunmakta ve hepsi faal olarak çalışmaktadır. Sadece gemici veya tayfa olarak çalışan 20 üye bulunmaktadır. Toplam yaklaşık 35 balıkçı kooperatifin faaliyet sahasında çalışmaktadır. Kooperatife üye kadın balıkçı bulunmamaktadır. Kooperatif av sahası içerisinde tahmini 7 amatör balıkçı teknesi ve tahmini 15 amatör balıkçı bulunduğu bildirilmiştir. Bu saha içerisinde ruhsatsız olarak avlanan balıkçı bulunmamaktadır.

Şekil 82. Çevlik Limanı'nın Kuş Bakışı Görüntüsü

Kapısuyu Su Ürünleri Kooperatifi'nin son 5 yıl içerisinde yönetim kurulunda bir değişiklik meydana gelmemiş ve kooperatif başkanı değişmemiştir. Kooperatifin 11 çalışanı bulunmaktadır. Bu çalışanların 4'ü güvenlik görevlisi, 3 temizlikçi ve 4'ü farklı işler yaparak görevlerini sürdürmektedirler. Kapısuyu Su Ürünleri Kooperatifinin gelir kalemleri içerisinde Çevlik barınağının işletmesi, akaryakıt istasyonu ve çay ocağından sağlanan gelirler girmektedir. Gider kalemleri içerisinde çalışanların maaşları, elektrik-su faturaları, vergi, kira ve genel kurul harcamaları girmektedir.

Arazi gözlemleri Çevlik limanının İskenderun ve Karataş'lı balıkçılar tarafından yoğun olarak kullanıldığını ve Kapısu Yu kooperatifi ortaklarının önemli bir kısmının aktif balıkçı olmadığını göstermektedir.

Kapısu Yu Su Ürünleri Kooperatifi av sahası içerisinde yasa dışı avcılık sorunu bulunmamaktadır. Bölge balıkçıları son 5 yılda avlanan balık miktarının azaldığını belirtmişlerdir. Balıkçılar arası anlaşmazlıklar, üye aidatlarını toplamak, sınırlı finansal kaynaklar, balıkçı kooperatifleri konusunda yetersiz politikalar, çekek yeri problemi kooperatifin sorunları arasındadır.

Kapısu Yu Su Ürünleri Kooperatifi av sahası içerisinde kullanılan trol ve gırgır ağlarının tamir aşaması Şekil 83 ve 84'te görülmektedir.

Şekil 83. Çevlik Limanı Trol Ağı Tamiri

Şekil 84. Çevlik Limanında Gırgır Tamiri

8.4.6 S.S. TUZLUGÖLET SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ

1950'lerde Samandağ Su Ürünleri Kooperatifi olarak kurulan kooperatif 1979 yılında Tuzlugölet Su Ürünleri Kooperatifi olarak isim değiştirmiştir (Şekil 85). Bu kooperatif aktif olarak faaliyet göstermemekle birlikte kooperatifi canlandırma çalışmaları devam etmektedir. Yerel balıkçı hareketi ile kurulan Tuzlugölet Su Ürünleri Kooperatifi'ne kayıtlı 24 üye ve yaklaşık 200 üye olmayan balıkçı bulunmaktadır. Üyelerin tamamı balıkçılık dışında işlerde yapmaktadırlar. Kooperatif üyelerinin 16'sının kendisine ait teknesi bulunmakta fakat hiçbirisi faal olarak balıkçılık yapmamaktadır. Sadece gemici veya tayfa olarak çalışan 6 üye bulunmasına rağmen bu üyeler kooperatif av sahasında değil özellikle Çevlik Limanında çalışmaktadırlar. Toplam yaklaşık 225 balıkçı kooperatifin faaliyet sahasında çalışmaktadır. Kooperatife üye 5 kadın balıkçı bulunmaktadır. Kooperatif av sahası içerisinde tahmini 20 amatör balıkçı teknesi ve tahmini 500 amatör balıkçı bulunduğu bildirilmiştir. Bu saha içerisinde yaklaşık 15 adet motorsuz sandalın ruhsatsız olarak avlandığı bildirilmiştir (Şekil 86).

Şekil 85. Tuzlugölet Sahili

Tuzlugölet Su Ürünleri Kooperatifi'nin son 5 yıl içerisinde yönetim kurulu ve başkanı değişmiştir. Kooperatifin çalışanı bulunmamaktadır. Tuzlugölet Su Ürünleri Kooperatifi'nin gelir kalemi bulunmamakta, gider kalemi içerisinde genel kurul harcamaları girmektedir.

Şekil 86. Tuzlugölet

Tuzlugölet Su Ürünleri Kooperatifi av sahası içerisinde yasa dışı avcılık sorunu bulunduğu ve balıkçıların bu yasadışı avcılıktan sorumlu olduğu bildirilmiştir. Son 5 yılda avlanılan balık miktarının azaldığını belirtilmiştir. Yasadışı avcılık, üye aidatlarını toplayamamak, üyelerin ilgisizliği, sınırlı finansal kaynaklar, ticari avcılığı düzenleyen sirküler, balıkçı kooperatifleri konusunda yetersiz politikalar ve çekek yeri problemi kooperatifin sorunları arasındadır. Kooperatif üyelerinin ve diğer balıkçıların genel bir eğitimden geçirilme ihtiyacı olduğu kooperatif tarafından bildirilmiştir (Şekil 87).

Şekil 87. Tuzlugölet'te Uçurtma Paragatı

8.4.7 S.S. TEKEBAŞI SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ

2006 yılında yerel balıkçı hareketi ile Samandağ Ziraat Odasının desteği ile kurulan Tekebaşı Su Ürünleri Kooperatifi'ne kayıtlı 18 üye bulunmaktadır (Şekil 88). Üyelerin 12'si sadece balıkçılıktan geçinmektedir. Kooperatif üyelerinin hiçbirinin kendisine ait teknesi bulunmamaktadır. Sadece gemici veya tayfa olarak çalışan 16 üye bulunmaktadır. Yaklaşık 3-5 balıkçı kooperatifin faaliyet sahasında çalışmaktadır. Tekebaşı beldesinde bulunan yaklaşık 30 büyük tekne S.S. İskenderun Su Ürünleri Kooperatifi üyesidir ve Suriye sınırı Mersin arasında çalışmaktadırlar. Bu beldede her evde mutlaka bir balıkçı bulunmaktadır ve belde dışındaki teknelerde yaklaşık 1000 balıkçının çalıştığı tahmin edilmektedir. Kooperatife üye kadın balıkçı bulunmamakla birlikte yaklaşık 5-6 kadın eşiyile birlikte denize gitmekte, yaklaşık 20 kadın ise ağ tamiri ve temizliğinde eşine yardımcı olmaktadır. Kooperatif av sahası içerisinde tahmini 15 amatör balıkçı teknesi ve tahmini 100 amatör balıkçı bulunduğu bildirilmiştir. Bu saha içerisinde ruhsatsız olarak avlanan balıkçı bulunmamaktadır (Şekil 89).

Şekil 88. Asi Nehri

Tekebaşı Su Ürünleri Kooperatifi'nin Su Ürünleri Mühendisi bir kooperatif başkanı bulunmakta ve çalışanı bulunmamaktadır. Başkanının yeni değiştiiği kooperatif hali hazırda bireysel kaynaklar ile idare edilmektedir. Gider kalemleri içerisine genel kurul harcamaları, kırtasiye ve vergi girmektedir.

Şekil 89. Tekebaşı Sahili

Tekebaşı Su Ürünleri Kooperatifi av sahası içerisinde yasa dışı avcılık sorunu bulunmadığı bildirilmekle birlikte, yapılan bir günlük arazi çalışması sırasında Asi nehri ağzında karadan kıyı sürütme ağı çekildiği gözlenmiştir. Bölgede son yıllarda avlanan balık miktarının azaldığı belirtilmiştir. Üyelerin ilgisizliği, sınırlı finansal kaynaklar ve balıkçı kooperatifleri konusunda yetersiz politikalar kooperatifin sorunları arasındadır. Asi nehrinin içerisine çekek yeri yapılırsa belde balıkçısı teknesinin bakım ve onarımını ailesine yakın bir mekanda yapacaktır. Bu durumda kooperatifin üye sayısının artacağı düşünülmektedir.

8.4.8 S.S. MEYDANKÖY SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ

2006 yılında kurulan Meydanköy Su Ürünleri Kooperatifi'ne kayıtlı 35 üye bulunmaktadır. Üyelerin tamamı sadece balıkçılıktan geçinmektedir. Kooperatif üyelerinin tamamının kendilerine ait tekneleri bulunmakta ve faal olarak çalışmaktadır. Üyelerin tamamı zaman zaman diğer teknelere tayfa olarak yardıma gitmektedirler. Toplam yaklaşık 105 balıkçı kooperatifin faaliyet sahasında çalışmaktadır. Kooperatife üye kadın balıkçı bulunmamakla birlikte yaklaşık 20 kadın, balıkçılık yapan eşine ağ yapma ve ağ temizleme işlerine yardım etmektedir. Kooperatif av sahası içerisinde tahmini 25 amatör balıkçı teknesi ve tahmini 100 amatör balıkçı bulunduğu bildirilmiştir. Bu saha içerisinde ruhsatsız olarak avlanan balıkçı bulunmadığı bildirilmiştir.

Meydanköy Su Ürünleri Kooperatifi'nin resmi olarak çalışanı bulunmamakla birlikte 2008 Mart ayında Levant Doğayı Koruma Derneği'nin aylığını verdiği bir elemanın proje için çalıştığı fakat daha sonra ayrıldığı bildirilmiştir. Meydanköy Su Ürünleri Kooperatifinin gelir kalemleri içerisinde üyelere bir defa alınan ilk üye harcı bulunmaktadır. Gider kalemleri içerisinde muhasebeci gideri, vergiler ve defter tasdiki için harcamalar girmektedir.

Meydanköy Su Ürünleri Kooperatifi av sahası içerisinde yasa dışı avcılık sorunu bulunduğu ve liman sıkıntısından dolayı bazı balıkçıların zıpkın, kafes veya dinamitle avlandığı bildirilmiştir. Bölge balıkçıları son yıllarda avlanılan balık miktarının azaldığını belirtmişlerdir. Vergi sistemi, yasadışı avcılık, pazarlama olanaklarının kısıtlı olması, pazarlama problemleri (kooperatif talep olduğu durumlarda balığı internet kanalıyla pazarlamaktadır, talep ve balık aynı anda olursa balıkçılar ürününü kooperatif kanalıyla pazarlamaktadır), sınırlı av sahası, sınırlı finansal kaynaklar, ticari avcılığı düzenleyen sirküler, koruma ve kontrol hizmetleri, balıkçı kooperatifleri konusunda yetersiz politikalar ve çekek yeri problemi kooperatifin sorunları arasındadır. Kooperatifin ve bölge balıkçısının acilen bir mendireğe ihtiyacı olduğu kooperatif tarafından bildirilmiştir.

Meydanköy Su Ürünleri Kooperatifi'nin çalışma sahası içerisinde Uzatma ağları (dil ağı (fanyalı/sade)), paragat (ince/kalın), kafes (nefesle dalarak), sırtı (tüylü çaparı), yemli olta ve sepet (Şekil 90) ile avcılık yapılmaktadır. Bölgede yakalanan önemli türler arasında akya, barbun, gümüş, zurna, istavrit, lüfer, çipura, levrek, lagos, kefal, dil, mırmır, karagöz, kayış balığı, karides, kalamar, ahtapot ve sübye bulunmaktadır.

Şekil 90. Meydanköy Sepet-Kafes

Barbun oltası Meydanköy balıkçıları tarafından Haziran-Ekim döneminde 16-17 kulaç derinliklerdeki çamur zemine atılmaktadır (Şekil 91). 15 numara iğneden yapılan oltalarda yem olarak karides kullanılmakta ve barbun, çipura, istavrit, kolyoz ve mercan gibi ticari önemi olan türler yakalanabilmektedir.

Beyaz tavuk tüyünden yapılan tüylü sırtlar Meydanköy balıkçıları tarafından Kasım-Aralık aylarında Meydanköy önlerinde, tekne arkasından kurşunsuz olarak çekilmektedir (Şekil 92). On numara üçlü iğnelerin kullanıldığı sırtlar da hedeflenen türler palamut, zurna ve akyadır.

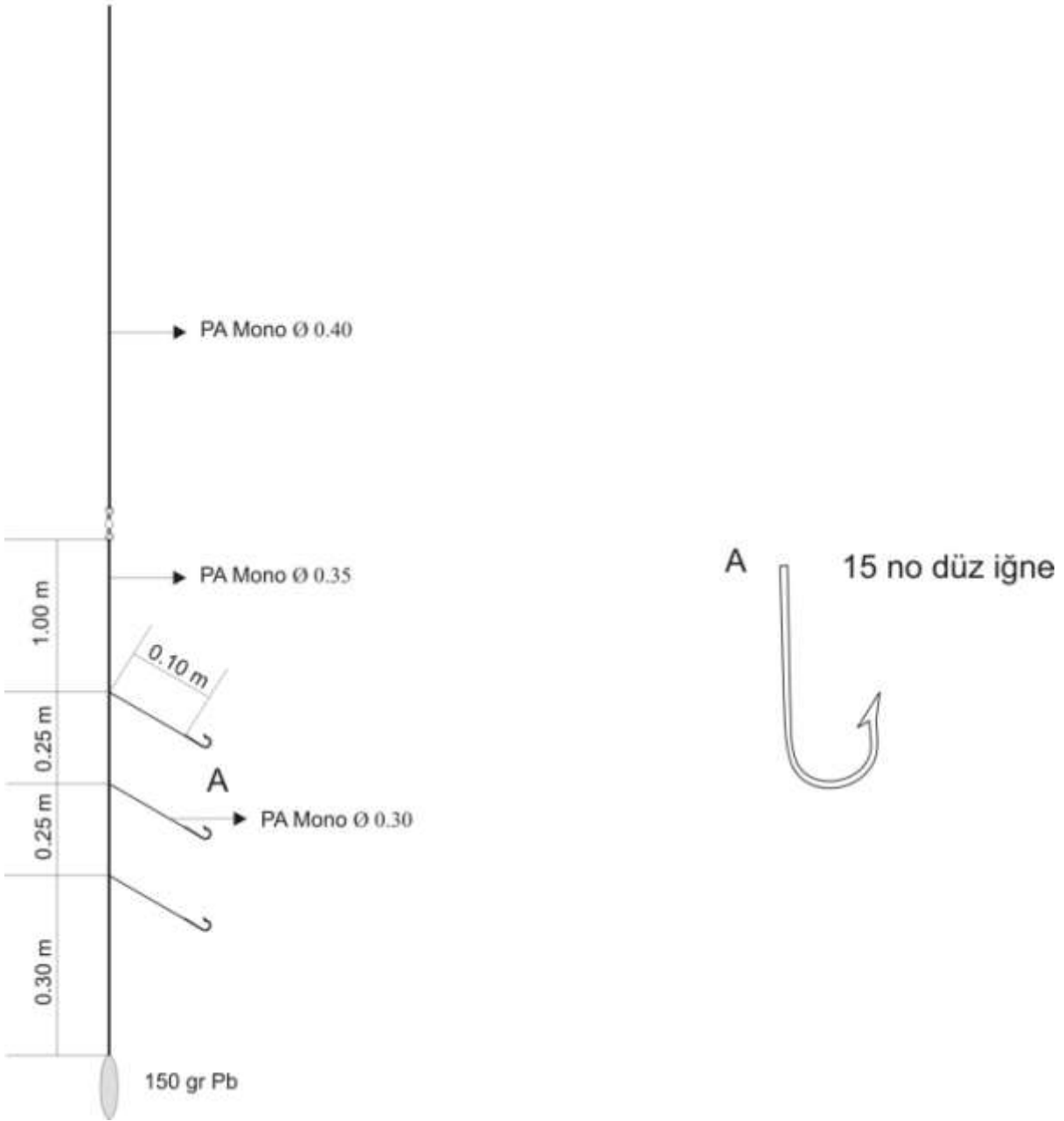
Meydanköy balıkçıları tarafından kullanılan kalın dip paragatları ile Aralık- Haziran döneminde Meydanköy önlerindeki 100-150 metre derinliklerde bulunan çamur ve parça taşlardan oluşan av sahalarında avcılık yapılmaktadır. Yem olarak sardalyenin kullanıldığı paragatlar akşamüzeri düz ya da zikzak şeklinde atılıp sabahları kaldırılmaktadır. Lagos, trança, akya ve kılıç bu paragatlarda yakalanıp pazarlanan türlerdendir. Yakalanan vatoz, köpekbaliğı, mıgri ve mürenlerin ıskarta edildiği bildirilmiştir.

Meydanköy balıkçıları tarafından kullanılan ince dip paragatına ait teknik bilgiler 25 Mart 2008 tarihinde toplanmıştır. 13 numara düz iğnelerle yapılan ince paragatlar Aralık-Haziran döneminde Meydanköy önlerindeki 20-30 metre derinliklerde bulunan taşlık zeminlere düz olarak atılmaktadır. Paragatların suda 15-20 dakika kaldığı bu avcılık gece boyunca 2 kez tekrarlanmaktadır. İnce paragatlarda yem olarak sübye, karides ve sardalye kullanılmaktadır. Mercan, orfoz (kayabalığı), çipura ve karagöz ince paragatın hedef türlerindedir. Hindistan balığı bu paragatlarda yakalanıp denize geri atılmaktadır.

Sade uzatma ağıları Meydanköy balıkçıları tarafından 72, 84, 90 ve 100 mm. göz açıklıklarında yapılabilmektedir (Şekil 93). Meydanköy önlerindeki 10-20 metre derinlikler arasındaki parça taş av sahalarına düz olarak atılan bu ağların yıl boyu kullanıldığı bildirilmiştir. Gün batımında atılan bu ağlar 10-12 saat suda kaldıktan sonra gün doğumunda toplanmaktadır. Karakulak, palamut, akya, mercan ve orfozun hedeflendiği avcılıkta çıkan küçük balıklar, vatoz ve trakonyalar ıskarta edilmektedir. Ayrıca kalamar uzatma ağının teknik çizimi şekil 94'te verilmiştir.

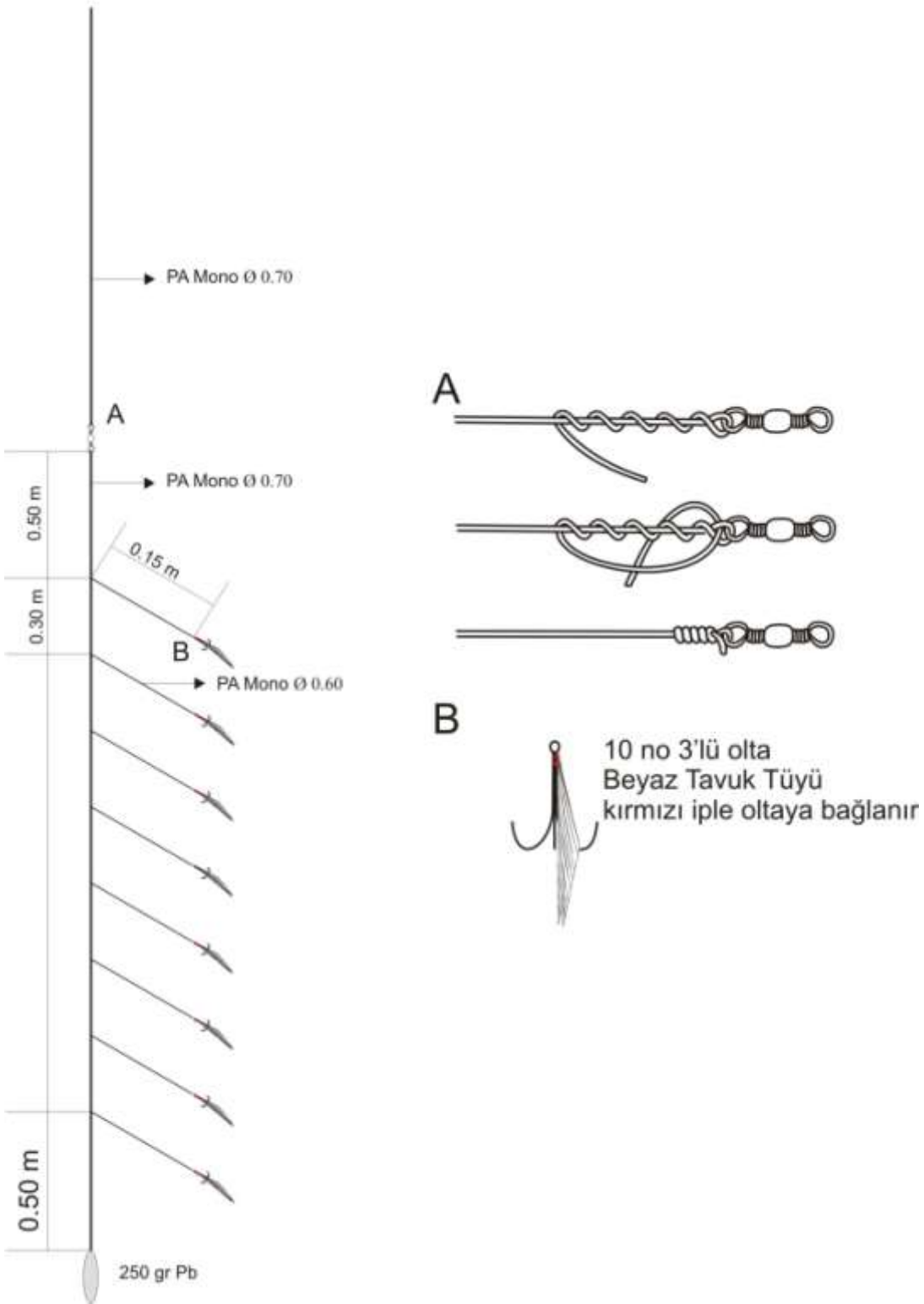
Meydanköy Su Ürünleri Kooperatifi av sahası içerisinde av araçlarının kullanıldığı aylar, kullanan tekne sayısı, bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar, toplam miktar, balıkçıların yılda kaybettikleri av aracı yüzdesi, av araçlarının bir yıl içerisindeki eskime yüzdeleri ve kayıp ve eskimelerden kaynaklanan maliyetler tablo 38'de özetlenmiştir.

Barbun Oltası Meydan Köyü

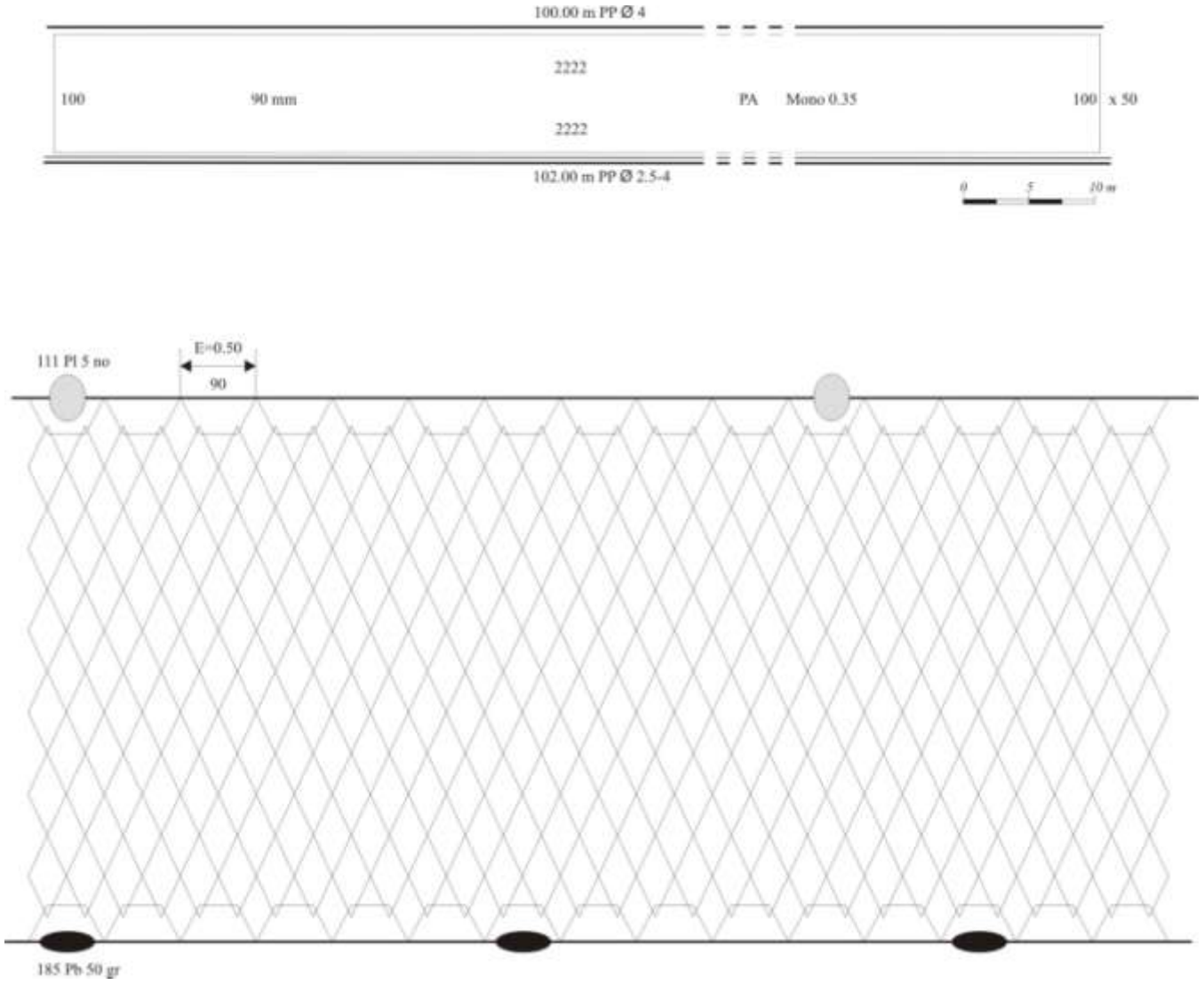

Şekil 91. Barbun Oltası (Meydanköy, Hatay)

Tüylü Sırtı Meydan Köyü

Şekil 92. Tüylü Sırtı (Meydanköy, Hatay)

Şekil 93. Misina Sade Uzatma Ağı (Meydanköy, Hatay)

Kalamar Meydan

Şekil 94. Kalamar Uzatma Ağı (Meydanköy, Hatay)

Tablo 38. Meydanköy Su Ürünleri Kooperatifi Av Sahası İçerisinde Kullanılan Ağların Genel Durumu

Av Aracı	Kullanıldığı Aylar												Tekne Sayısı	Bir teknede aynı anda kullanılabilir ortalama miktar	Toplam	Kayıp Yüzdesi (%)	Eskime Yüzdesi (%)	Maliyet (TL)				
	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A						Birim	Toplam	Kayıp	Eskime	
DİL AĞI														7	10 posta	70	100	100	340	23800	23800	23800
BARBUN FANYALI AĞI														15	15 posta	225	50	100	200	45000	22500	45000
MİSİNA SADE AĞI														40	8 posta	320	100	100	340	108800	108800	108800
İNCE PARAGAT														20	3 seledede 900 iğne	18000	200	100	100	6000	12000	6000
KALIN PARAGAT														10	2 seledede 600 iğne	6000	100	100	190	3800	3800	3800
EL OLTASI														60	3 takım	180	5000	0	4	720	36000	0
ÇAPARI														60	3 takımında 39 iğne	2340	18000	0	10	23400	4212000	0
SIRTI														10	1 takım	10	3000	0	30	300	9000	0
SEPET (KAFES)														10	25 adet	250	50	100	50	12500	6250	12500

S.S. Meydanköy (Samandağ) kooperatifine ait teknelerin avlandıkları saha Suriye sınırı- Asi arası olarak bildirilmiştir.

S.S. Meydanköy (Samandağ) kooperatifine üye balıkçıların av araçlarını kaybetme nedenleri arasında fırtına, akıntı, derin su, yasadışı dalgıçlık ve taşlık dip yapısı bulunmaktadır.

9 TARTIŞMA VE SONUÇ

Kuzeydoğu Akdeniz bölgesi balıkçılığının genel yapısını, bu yapı içerisinde Su Ürünleri kooperatiflerinin durumu ve sorunlarını ve bölgede kullanılan av araçlarına ait temel bilgilerin ortaya konulmasını eş zamanlı olarak sağlaması sebebiyle bu proje kapsamında toplanmış olan veriler bölge için bir ilktir. Benzer bir çalışma Türkiye sularında Tokaç ve diğ. (2007) tarafından Ege Denizi için yapılmıştır. Balıkçılık yönetimine temel veriler sunma niteliğindeki bu çalışmada araştırmacı ekibin birincil hedefi bölge balıkçılığını tanımak ve avlama teknolojisi konularında araştırılması öncelikli alanları belirlemek olmuştur. Unutulmamalıdır ki sunulan verilerin önemli bir kısmı kooperatif yetkilileri ve/veya deneyimli balıkçıların resmi olmayan bildirimleridir. Bu yöntemle toplanan verilerin genel durumu belirlemede yararlı olacağı, lakin ayrıntılarda yanılma payının yüksek olabileceği göz ardı edilmemelidir. Bir örnekle açıklamak gerekirse bu proje kapsamında av araçlarının miktar tespiti ve maliyetleri tek tek sayılarak ya da faturaları istenilerek yapılmamış, her kooperatif bölgesinin deneyimli balıkçıları ve/veya kooperatif yetkililerinin bildirdiği ortalama değerler kaydedilmiştir. Bu veri grubu bölgede dil ve karides uzatma ağlarının baskın bir av gücü oluşturduğunu göstermek için yeterlidir. Fakat bu av araçlarına bir kota getirilmesi gündeme gelirse, verilerin yerinde doğrudan tespit ya da balıkçıların resmi bildirimlerinin sonucunda elde edilmesi bir zorunluluktur.

Bu projenin araştırmacı ekibi bazı kooperatiflerde olduğundan az bildirimde bulunmanın temel sebebinin vergi ve kota kaygısından, çok bildirimde bulunmanın ise yatırım ve teşvik ümidinden kaynaklanmış olabileceğini öngörmektedir. Anket çalışmaları sırasında bu tür şüphe yaratan verileri en aza indirmek için iki yöntem kullanılmıştır. Bunlardan birincisi şüpheli veri sağladığı düşünülen kooperatiflere daha sık ve doğrulama ziyaretleri yapmak, ikincisi ise daha fazla deneyimli balıkçıyla görüşme yaparak onlarında onayını almak olmuştur.

Bu çalışmada tekne ve balıkçı sayıları tespit edilirken 'aktif' ve 'profesyonel' olmalarına özellikle dikkat edilmiştir. Nitekim Mersin ilini dikkate alacak olursak resmi kayıtlarla (DİE, 2007) proje kapsamında elde edilen 2008 yılı kayıtları arasında göz ardı edilemeyecek farklar mevcuttur. Resmi kayıtlar proje kapsamında elde edilen verilere kıyasla yaklaşık %30 oranında daha fazla ruhsatlı tekne, %500 oranında da daha fazla ruhsatlı balıkçı olduğunu göstermektedir. Bu durumda ruhsat sahibi yaklaşık 150 tekne ve 6300 balıkçı Mersin ili kooperatifleri sahalarında aktif profesyonel balıkçılık yapmamaktadır. Bu teknelerden yaklaşık 50 tanesi Karataş limanında yerleşmiş fakat yerleştikleri zaman bu limanda liman başkanlığı olmadığı için resmi kayıtlarını Mersin iline bağlı tutmuşlardır. Diğer yüz tekne için tatminkâr bir açıklama bu proje kapsamında edinilememiştir. Ruhsatlı balıkçıların birçoğu ise kontrollerde

sıkıntı yaşamamak için bu belgeyi edinmiş amatör avcılardır. Bu rakamların ülke genelinde belirlenebilmesi ve farkların ayrıntılarıyla irdelenmesi balıkçılık yönetimi açısından önemli sonuçlar üretebilecek bir araştırma konusudur.

Bu proje kapsamında bölgeye dışarıdan gelen tekneler ve av araçları hakkında ayrıntılı bilgi toplanmamıştır. Bununla birlikte Yeşilovacık kooperatifinden alınan bilgilere göre Mayıs-Haziran aylarında 50-60 takım gırgırın orkinos avlamak için Karadeniz, İstanbul, Bandırma ve Ege'den bölgeye gelip avcılık yaptıkları bildirilmiştir. Mayıs 2008'de yapılan görüşmelerde, balıkçılar bu tekneler gelmeden önce kalamar, akya, ahtapot, turna ve çim çimin bol olduğunu balon balığının olmadığını gırgırlar geldikten sonra balon balığının arttığını diğerlerinin azaldığını bildirmişlerdir.

Genel olarak bölgede faaliyet gösteren fakat Suriye sınırı-Hopa arasında zaman zaman avcılık yapan teknelerde bulunmaktadır. Bunlar genellikle büyük teknelerdir. İskenderun Kooperatifine bağlı 12 adet gırgır teknesinin 4-6 adedinin İskenderun'da diğerlerinin avcılığın o an verimli olduğu herhangi bir av sahasında bulunabileceği bildirilmiştir. Benzer şekilde İskenderun'da teknik özellikleri alınan tulina ağının av sahası genellikle Antalya kıyı hattının açıklarındadır.

Kuzeydoğu Akdeniz bölgesi için av araçlarının toplam maliyeti, eskimeden kaynaklanan giderler ve kaybolmalarından kaynaklanan toplam tutar sırasıyla 15.2 milyon TL, 12.3 milyon TL ve 11 milyon TL olarak hesaplanmıştır. Eskimeden kaynaklanan giderler hesaplanırken av aracının tamamının değiştiği varsayılmıştır. Ancak, çürüme, yıpranma, temizlenemeyecek kadar pislenme, yunus, deniz kaplumbağası ya da fok saldırıları ve bir sualtı engeline takılma gibi sık karşılaşılan birçok durumda ağın mantar ve kurşun yakaları sağlam olarak kurtarılabilir. Bu sebeple ağ yenilenmesi için harcandığı hesap edilen 12.3 milyon TL den tekrar kullanılan fakat bu proje kapsamında verileri toplanmamış olan kurşun ve mantar yaka tutarlarının çıkartılması gerektiği unutulmamalıdır. Benzer şekilde sepetlerde de metalden yapılan kasnak kısmı tel kısmına göre çok daha uzun ömürlü olmaktadır. Örneğin Payas Su Ürünleri Kooperatifinden toplanan verilerde tellerin her sezon kasnağın ise 5 sezonda bir değiştirildiği bildirilmiştir. Fakat tel ve kasnak maliyeti ayrı ayrı toplanmadığı için eskime oranı hesaplamaları 1 sepetin 1 sezonda eskidiğini varsayarak yapılmıştır.

Bölgede kaybolan av araçlarının yıllık 11 milyon TL ekonomik kayba sebep olduğu hesaplanmıştır. Bu rakam büyük olmakla beraber, bu miktarın bir kısmının av aracı kaybedilmemiş olsaydı, eski olduğu için yenileme giderlerine harcanması gerekeceği göz önünde bulundurulmalıdır. Av araçlarının kaybedilmesi, maddi zarardan ziyade, hem kayıptan sonra avlanmaya devam edebilecekleri için hem de denizde sebep olacağı kirlilik nedeniyle

bölgede daha derinden irdelenmesi, ayrıntılarıyla araştırılması gereken bir konudur. Balıkçılar özellikle çamurlu sahalarda kaybedilen paragatların aynı bölgeye tekrar paragat atıldığında sık sık yüzeye geldiğini bildirmişlerdir. Bir diğer deyişle bazı sahalarda avcılık bir taraftan kayıp ağları da temizleyebilmektedir. Bölgede kullanılan kafeslerin kaybedilebildiği ama kasnağın etrafında kullanılan ince kafes teli birkaç ayda çürüdüğü için hayalet avcılık tehlikesin kısa bir aradan sonra ortadan kalktığı bildirilmiştir.

Proje kapsamında öncelikle kooperatifler ziyaret edilerek veri toplanmıştır. Bununla birlikte bazı kooperatiflere yakın bölgelerde kooperatifi olmayan fakat göz ardı edilemeyecek miktarda balıkçısı, teknesi ve av aracı olan küçük liman ya da sığınaklar olduğu belirlenmiştir. Mersin Narlıkuyu ve Hatay Arsuz bu limanlar içerisinde en göze çarpanlarıdır ve buralara bağlı tekneler tarafından kullanılan av araçları envantere dahil edilmiştir. Bununla birlikte belirgin av gücüne sahip olmayan ve teknelerini küçük sığınaklara bağlayan balıkçılar ve onlara ait av araçları bu proje kapsamına dahil edilmemiştir.

Bu proje kapsamında envanteri verilen av araçları ruhsatlı balıkçılar tarafından kullanılan av araçlarıdır. Bununla birlikte kayıt dışı balıkçılar tarafından kullanılan ya da yasal olmayan av araçlarının kullanımına dair genel bilgi edinilmiştir. Aydıncık'ta kullanılan sepetler ve Kazanlı-Karataş arası kayıt dışı tekneler tarafından kullanılan misina ağları ve tratalar bunlara gösterilebilecek belirgin örneklerdir. Fakat bölgede ruhsatsız balıkçı ya da tekneler tarafından çoğu zaman kullanımı yasaklanmış av araçlarıyla yapılan yasadışı avcılığın ayrıca irdelenmesine, toplam av gücünün belirlenmesine ve en aza indirilebilmesi için gerekli çalışma ve işbirliğinin yapılmasına ihtiyaç vardır.

Bu verilerin 2008 yılına ait olduğu ve balıkçılığın dinamik yapısı gereği sık sık güncellenmesi gerektiği unutulmamalıdır. Proje ekibi çalışmanın en çok üç yıllık aralıklarla tekrarlanmasını önermektedir.

İlki Tokaç ve diğ. (2007) tarafından İzmir ili ağırlıklı olarak Ege Denizi'nde yapılan bu çalışmaların tüm Türkiye suları için yapılması önerilmektedir.

10 REFERANSLAR

Kara, F., Gurbet., Alaz, A., Erdem, M., Ertosluk, o., İlkyaz, A., Akyol, O., Aktaş, M., 1999. Ege Denizi Endüstriyel Balıkçılığı Üzerine Araştırmalar. TKB, Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, Bodrum Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü. ISBN 975-407-042-3, Seri B, Yayın no:5, 135 s.

Ünal, V., Akyol., O, Hoşsucu, H., 2001. Requirements for Bio-economic Data in Fisheries Management. (In Turkish), E.U. Journal of Fisheries and Aquatic Science, Vol. 18, No 1-2

Ünal, V., 2003. Socio-economic Analysis of Small-scale Fisheries, Foca (Aegean Sea). (In Turkish), E.U. Journal of Fisheries and Aquatic Science, Vol. 20, No 1-2.

Tokaç, A., Ünal, V., Tosunoğlu, Z., Akyol, O., Özbilgin, H., Gökçe, G., 2007. Ege Denizi Balıkçılığının Yapısal Analizi. Ege Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri. 2002/SÜF/006, Bornova, 161 s.

Gibbs, M.T., 2007. Lesser-Known Consequences of ITQ Fisheries Management Regimes, Marine Policy, 31: 112-116

TÜİK, 2007. TURKSTAT, Fishery Statistics. Prime Ministry Republic of Turkey, Turkish Statistical Institute. 60 p.

TÜİK, 2008. TURKSTAT, Fishery Statistics. Prime Ministry Republic of Turkey, Turkish Statistical Institute.